

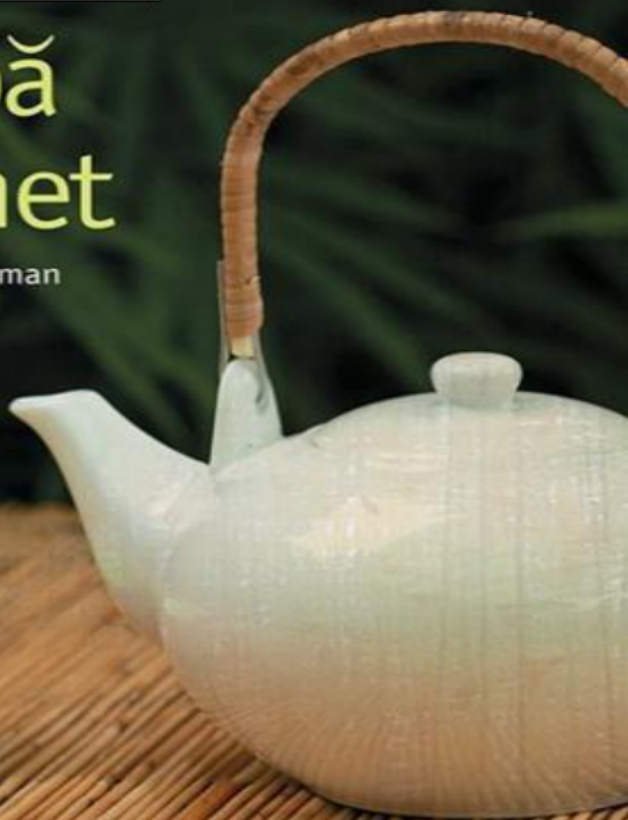
Raftul
Denisei

Yukio Mishima

După
banchet

roman

Yukio Mishima

După banchet

Traducere din japoneză și note de
STANCA CIONCA

Setsugo-an

Setsugo-an, „chilia zăpezilor“, era așezată pe un platou înalt în Koishikawa, un cartier deluros din Tokyo. Rămăsese ferită de stricăciunile războiului. Neatinsă era vestita grădină de vreo zece ari, plantată în stilul lui Enshū Kobori, precum și „poarta păunului“ adusă dintr-un cunoscut templu din Kyoto; la fel și pridvorul și pavilionul de oaspeți ale vechiului templu din Nera, mutate în întregime și reconstruite întocmai; neatinsă rămăsese și sala cea mare, ridicată în

vremuri mai noi.

1. Enshū Kobori (1579-1647) a fost un maestru vestit în ceremonia ceaiului și în arta aranjării grădinilor.

După război, în timpul răsturnărilor iscate de noua lege a impozitelor, Setsugo-an trecuse de la vechiul proprietar, un industriaș pasionat de ceremonia ceaiului, în mâinile unei femei frumoase și energice. Astfel, „chilia“ devenise peste noapte un restaurant cu renume.

Noua proprietăreasă era Kazu Fukuzawa, o femeie frumoasă, voinică, cu un aer sănătos, aproape țărănesc, debordând de vitalitate. Kazu era genul de femeie în fața căreia oamenii complicați se rușinează de complexe lor, iar cei slabi de înger fie prind curaj, fie se pierd cu totul. Prin nu se știe ce providență a naturii, Kazu întrunea în firea ei o hotărâre bărbătească și o personalitate cu totul feminină. Cu asemenea calități ar fi putut ajunge mai departe decât orice bărbat.

Kazu avea sufletul senin și un caracter fără compromisuri: o fire simplă și dreaptă. Încă din tinerețe îi plăcuse mai curând să iubească decât să fie iubită. În naivitatea ei firească se ascundea o oarecare doză de îndrăzneală. Iar răutățile și meschinăriile oamenilor nu reușiseră decât să-i întărească generozitatea și modestia.

De ani de zile, Kazu avea câțiva prieteni apropiați, care însă nu-i făceau curte. Printre ei se număra de o vreme și Genki Nagayama, un politician abil care trăgea din umbră sforile în Partidul Conservator. Față de femeia cu douăzeci de ani mai tânără decât el, Genki nutrea o afecțiune de frate mai mare.

— Este o femeie cum rar întâlnești, obișnuia el să spună. E în stare de fapte mari. Dacă ai pune-o să întoarcă țara cu fundu-n sus, nici asta nu i-ar întrece puterile. Ca bărbat, ar fi un aventurier de clasă, dar, fiindcă e femeie, trece doar drept vrednică – și-atât. Îi lipsește numai bărbatul de care să se îndrăgostească. Cu el ar fi în stare de orice.

Kazu se simțea flatată de părerea lui

Genki, dar de față cu el se apăra:

— Nu ești dumneata bărbatul după care să iau eu foc. Cu toată siguranța și înfumurarea dumată, pe mine nu mă duci de nas. Ce-i drept, te pricepi la oameni, dar în ce privește calitățile de cuceritor...

— Dar nici nu vreau să te cuceresc, se răsti bătrânul, malițios. Dacă aş încerca așa ceva, aş zice că s-a sfârșit cu mine.

De când restaurantul mergea strună, Kazu cheltuia mai mult pentru îngrijirea grădinii. În fața pavilionului de oaspeți, către miazăzi, se afla un iaz foarte potrivit pentru petreceri de noapte sub clar de lună. De jur împrejurul grădinii se înșirau copaci înalți și bătrâni, soiuri rare în Tokyo: pini, castani, sâmbovină, tot unul și unul. Printre ramurile lor se întrezăreau petice de cer albastru. Niciun bloc din cele obișnuite

în oraș nu urâtea peisajul. În vârful unui pin uriaș își făcuse de multă vreme cuib un uliu. Din când în când poposeau și alte feluri de păsări; mai ales toamna se lăsau în stoluri mari peste gazon, pigulind boabe roșii de nandină și scurmând după răme cu o gălăgie de nedescris.

În fiecare dimineață, Kazu făcea câte o plimbare prin grădină, dând indicații grădinarului, unele cu rost, altele fără. Sfatul cu grădinarul făcea parte din programul zilnic și contribuia la buna ei dispoziție. Iar grădinarul cel destoinic n-ar fi îndrăznit nicicând s-o contrazică.

Kazu se plimba prin grădină, gustând plăcerea de a fi singură și netulburată cu gândurile ei. Altminteri sporovăia toată ziua, cânta, era mereu în societate. Dar oricât ar fi fost de obișnuită cu oaspeții, conversațiile tot o oboseau. Pe când plimbarea de dimineață... Aici își dădea seama cât de împăcat îi era sufletul. Nicio pasiune nu mai avea să-i tulbure liniștea.

„Dragostea n-are să-mi mai încurce viața“, își spunea ea, sigură de sine, urmărind cu privirea razele care sfâșiau ceața subțire dintre ramuri și muiau într-o lumină crudă mușchiul de pe cărare. De ani de zile nu se mai gândise la dragoste, iar ultima ei iubire i se părea acum o amintire ștearsă, palidă. Kazu era adânc convinsă că e invulnerabilă față de orice sentiment primejdios.

Plimbările acestea de dimineață îi întăreau încrederea în sine. Deși trecuse de cincizeci de ani, era încă o femeie atrăgătoare, cu tenul frumos și ochii plini de viață. Oricine ar fi văzut-o umblând astfel tăcută prin grădină și-ar fi putut imagina despre ea tot felul de povești. Dar în ceea ce o privea poveștile se terminaseră, cântecele amuțiseră de mult – ea însăși o știa cel mai bine. Firește, se simțea încă plină de energie. Dar energia aceasta era bine ținută în frâu; n-avea să se mai reverse și nici s-o mai ia razna vreodată.

Grădina cea întinsă, casele, un cont la bancă, acțiunile și oaspeții ei influenți (politicieni și industriași de seamă) – toate acestea îi asigurau o bătrânețe lipsită de griji. Kazu își făcuse o situație și n-avea de ce să se mai sinchisească de răutățile sau de clevetirile oamenilor. Era acceptată în societate, respectată de toată lumea, își permitea plăceri mondene, găsise un administrator capabil, iar în călătorii și la petreceri nu se zgârcea când era vorba de cheltuieli. Într-un cuvânt, își putea petrece restul vieții la adăpost de orice griji și lipsuri.

Tot gândindu-se astfel, Kazu se opri, se așază pe banca de lângă poartă și-și plimbă privirile de la poteca acoperită de mușchi și scăldată în soare la păsările care zburăteau repezit de colo-colo.

Până la ea nu ajungea nici tumultul orașului, și nu se auzeau nici claxoanele mașinilor. Lumea întreagă părea un tablou încremenit. Kazu se minuna cum se putuseră stinge fără urmă pasiuni care fuseseră cândva atât de aprinse. Unde dispăruseră sentimentele care îi

stăpâniseră odată toată ființa? Ideea că experiențele se acumulează în om, îl îmbogățesc și-l maturizează i se părea acum o minciună. Omul e doar o albie întunecoasă prin care poate trece orice sau ca o răscruce de drumuri peste care roțile își lasă urmele. Albia se năruie, caldarâmul drumului se tocește, cu toate că a fost și el cândva nou.

De mult nu i se mai întâmplase să iubească orbește. Viața era pentru ea senină și limpede, ca grădina în soarele de dimineață. Toate lucrurile aveau contururi precise, fără niciun echivoc. Chiar și sufletele oamenilor îi păreau străvezii. N-o mai surprindea nimic. Și-a trădat cineva prietenul din interes? Se-ntâmplă. S-a nenorocit careva din pricina unei femei? Nimic neobișnuit în asta. Dar un lucru era hotărât: ea însăși era apărută pentru restul vieții de asemenea surprize.

Consultată în chestiuni de dragoste, Kazu știa să dea sfaturi înțelepte. Viața sufletească se împărțea pentru ea în câteva zeci de compartimente, pe care n-avea decât să le combine ca să rezolve până și cea mai întortocheată problemă. Viața nu putea avea complicații prea mari. Toate lucrurile se supuneau unui sistem de reguli, ca la jocul de go, iar ea, ca un jucător bun, avea pentru oricine câte un sfat potrivit. Iată de ce disprețuia în mod firesc tot ce era nou. Oricât de înaintați se credeau unii oameni, până la urmă se supuneau acelorași reguli vechi.

— Ei, tinerii din ziua de azi... ofta Kazu. Numai hainele-s noi pe ei, încolo nu se deosebesc cu nimic de cei de altădată. Își închipuie numai că tot ce e nou pentru ei trebuie să fie nou pentru toată lumea. Chiar și excentricitățile lor au existat întotdeauna, atât doar căăștia de-acum se poartă mai băcător la ochi și mai trăsnit, ca să-i ia lumea în seamă.

Vorbele acestea erau de fapt destul de superficiale și banale, dar în gura ei sunau convingător.

Cum ședea așa pe bancă, Kazu scoase o țigară din măneca largă a chimonoului și începu să fumeze cu plăcere. Nu era pic de vânt, și fumul rămânea atârnat în aerul limpede, ca o mătase lucioasă și grea. Asemenea plăceri îi dădeau satisfacția că ducea o viață tihnită și independentă. Nu-și amintea să-i fi făcut vreodată rău țigara de dimineață, oricât ar fi băut în ajun. Avea o sănătate de fier.

Își desfășură în minte peisajul grădinii: vedea tot, ca-n palmă, chiar și ungherele pe care nu le putea cuprinde cu privirea de pe bancă: laurul cel mare din mijloc, cu verdele lui întunecat, cu frunza deasă și mărunță, groasă și sclipitoare; apoi vița sălbatică încolăcită pe copacii care creșteau pe colina din fundul grădinii; gazonul întins din fața pavilionului-bibliotecă, lanterna de iarnă, elegantă și simplă; ostrovul din mijlocul iazului, cu pagoda lui veche de piatră și stufărișul de bambus. Toate, până la ultima tufă ori cea mai simplă floare, își aveau

aici rostul lor – nimic nu creștea la întâmplare.

În timp ce-și fuma țigara, Kazu avu senzația că în grădina aceasta cu frumuseți alese îi zac ascunse toate amintirile. În același fel privea ea și grădina, și lumea, și viața. Nu numai atât: dispunea de ele.

Cercul foștilor ambasadori

Un ministru o anunță pe Kazu că cercul Kagen hotărâse să-și țină banchetul din anul acesta în restaurantul ei. Membrii cercului, toți foști ambasadori, se întâlneau o dată pe an, la 7 noiembrie, și fiindcă fuseseră nemulțumiți de localurile în care-și ținuseră întrunirile în anii trecuți, ministrul luase în seama sa rolul de mijlocitor. Îi mai spusese că era vorba de câțiva domni distinși, toți pensionari.

— Numai unul nu s-a împăcat însă cu ideea pensionării, adăugă ministrul. Bătrânul Noguchi, precis îl cunoști și dumneata, cel care a fost pe vremuri de câteva ori ministru.

Nu demult domnul acesta a devenit, din nu știu ce motiv, consilier al Partidului Radical-Reformator, dar a pierdut din nou la ultimele alegeri.

Kazu primi propunerea ministrului pentru o recepție în grădină. Nu găsi timp să mai ceară explicații, căci avea o mulțime de oaspeți străini. Nu mai era obișnuitul cârd de păsărele; aceștia arătau ca un stol de păsări multicolore, coborâte cu gălăgie mare peste grădina restaurantului Setsugo-an.

Se apropia ziua de 7 noiembrie și Kazu începu pregătirile pentru banchet. Cu oaspeții aceștia era bine să se poarte respectuos. Căci oamenii aflați la apogeul puterii mai gustă câte o glumă deocheată, ba chiar unora le place familiaritatea, dar cei cărora le-a apus steaua, care au ajuns să trăiască retrași, se simt îndată ofensați de astfel de glume. Cu ei e mai potrivit să taci și să ascuți. Iar apoi să-i măgulești cu vorbe plăcute, spre a le da iluzia că re trăiesc, măcar pentru o seară, crâmpie din gloria lor trecută.

Kazu alcătui lista bucatelor pentru banchet:

- Supă de fasole albă cu ciuperci „roua pinilor“ și tofu.
 - Sepie felii, cu pătrunjel; portocale amare.
 - Păstrăvi; scoici roșii; ardei verde; suc de portocale amare, sos.
 - Sturz fript; languste de Ise; scoici; morcovi albi în saramură; muguri de lacriță.
 - Rață sălbatică cu muguri de bambus.
 - Doi crape; plătică dulce pe cărbuni;
- portocală amară.

— Frunză de ferigă; piure de castane; prune picante.

Gazda însăși îmbracă pentru acea ocazie un chimono gri-violet cu desene mărunte, legat cu un obi liliachiu întunecat, cu crizanteme imprimate și o cataramă ruginie pe care lucea o perlă mare neagră. Chimonoul acesta îi alungea trupul plinut și-i dădea un aer de

distincție.

2. Brâu lat cu care se strâng chimonourile.

Ziua de 7 noiembrie fu caldă și senină. Pe seară, înainte ca luna să răsară, sosi fostul ministru Yuken Noguchi împreună cu Hisamoto Tamaki, fost ambasador în Germania. Pe lângă statura impozantă a lui Tamaki, Noguchi cel uscățiv părea pipiriu; numai ochii îi sticleau vioi și limpezi pe sub coama de păr cărunt. Kazu înțelese din privirea lui scrutătoare că, dintre toți foștii ambasadori (care între timp se adunaseră), bărbatul acesta, vădit idealist, era singurul care nu-și luase rămas-bun de la viața activă.

Conversația deveni curând animată; dar se vorbea numai despre vremurile de altădată. Cel mai comunicativ era Tamaki.

Masa fu servită în așa-zisa „bibliotecă” a pavilionului pentru oaspeți. Tamaki ședea rezemat de un stâlp, între o fereastră neagră lăcuită, în formă de mugur, și o superbă ușă glisantă, pictată cu doi păuni multicolori și cu bujori albi pe un peisaj în stil sudic – în totul un amestec cam ciudat, ce va fi fost pe gustul cine știe cărui *daimyo* din provincie.

3. Moșier din epoca feudală.

Tamaki purta un costum de croială englezească: în buzunarul vestei atârna un ceas de modă veche, cu lanț de aur, pe care tatăl lui, de asemenea ambasador în Germania, îl primise în dar de la împăratul Wilhelm II. Ceasul acesta făcuse impresie chiar și în Germania lui Hitler.

Tamaki era un bărbat impozant, cu o conversație aleasă, tipul diplomatului de viță veche. În tinerețe ținuse mereu la bunele sale relații cu oamenii de rând, dar între timp se înstrăinase cu totul de prezent și nu mai trăia decât cu amintirea recepțiilor de odinioară, cu câte cinci sute sau chiar o mie de invitați, scăldate în lumina sclipitoare

a candelabrelor.

— Ei, de câte ori îmi aduc aminte de întâmplarea asta, mă trec fiorii, deschise el vorba cu o introducere ceremonioasă, care le tăie tuturor pofta de ascultat. De când fusesem numit ambasador la Berlin, nu mersesem niciodată cu metroul. Până ce, într-o zi, la insistențele consilierului nostru de-atunci, domnul Matuyama, m-am lăsat dus mai mult cu sila la o stație de metrou. Ne-am urcat într-al doilea, ba nu, al treilea vagon din coadă. Mergem noi ce mergem, nu era prea plin vagonul, când deodată, pe cine zăresc în fața mea? Pe Göring în persoană.

Tamaki făcu o pauză, să vadă ce efect are dezvăluirea. Dar pesemne că ceilalți mai auziseră povestea de vreo zece ori, căci nu reacționă niciunul. Kazu interveni, plină de tact:

— Göring era pe-atunci un personaj tare important, nu-i așa? Cam

cum ar fi la noi Kiomasa Kato? Și mergea cu metroul?

— Chiar așa. Atotputernicul Göring ședea pur și simplu în metrou, în niște haine ponosite, ca de muncitor, cu un braț petrecut pe după mijlocul unei fetișcane de șaisprezece ani – de altfel nostimă de tot, micuța. Întâi am crezut că e o confuzie și m-am frecat la ochi. Dar degeaba – era Göring în carne și oase. Ce mai, îl cunoșteam bine, că doar îl întâlneam aproape zilnic la recepții. Eu, ce să zic, mă cam fâstâcisem; dar dumnealui ședea acolo, absolut impasibil. Nu știu dacă fata era dintr-acelea; eu unul nu mă pricepe la lumea deocheată.

— Deși nu s-ar zice... îl complimentă gazda.

— În fine, oricum, era frumoșică fata, deși cam prea strident fardată, mai ales buzele. Göring „muncitorul“ o apucase de urechiușă, o mângâia pe spate... Mă uit eu la Matuyama – se holba și el de-i ieșiseră ochii. Două stații mai încolo, Göring coborî cu fata. Noi rămăseserăm muți de uimire. Nu-mi ieșea din cap întâlnirea aceea. A doua zi, Göring a dat o recepție. Matuyama și cu mine ne-am dus să-l privim îndeaproape. Ce mai, era unul și-același cu omul nostru din metrou. Până la urmă nu m-am mai putut stăpâni și, uitând de poziția mea de ambasador, am deschis vorba de-a dreptul: „Ieri am luat metroul înadins, Excelență, ca să văd cum trăiește poporul. A fost foarte instructiv. Obişnuiește și Excelența Voastră câteodată...?“ Göring zâmbi, apoi îmi dădu un răspuns cu multe înțelesuri: „Noi suntem una cu poporul“, zise el, „suntem parte din el. De aceea n-am nevoie să iau metroul *înadins*“.

Tamaki reproduse răspunsul într-o germană limpede, apoi traduse.

Foștii ambasadori aveau, ce-i drept, aerul de diplomați, dar nu se purtau deloc ca atare: nu se ascultau defel unul pe altul. Fostul ambasador în Spania abia așteptă să termine Tamaki, și începu să depene amintiri din frumosul Santo Domingo, unde fusese o vreme consul. Plimbări pe malul mării pe sub palmieri, apusuri de soare superbe peste Marea Caraibilor, lumina lucind pe pielea arămie a mulatrelor... Bătrânul se încinsese

— părea pierdut în voluptatea amintirilor. Dar Tamaki îi tăie vorba ca să pomenească de

Marlene Dietrich, pe care o cunoscuse în tinerețe. Pentru el, frumusețile anonime n-aveau niciun farmec; numai numele răsunătoare, personajele faimoase dădeau culoare poveștilor.

Kazu era oarecum stânjenită de conversația presărată cu cuvinte străine, mai ales că „poantele“ glumelor erau spuse în „original“. Și totuși o atrăgea atmosfera cercului de diplomați. Erau într-adevăr distinși, căci, chiar dacă sărăciseră între timp, avuseseră parte cândva de o viață luxuasă a cărei amintire, oricât de tristă, le poleia și acum existența. Singur Noguchi era altfel. Fața lui bărbătească trăda o simplitate demnă. Se deosebea de ceilalți și în ținută, căci nu găseai la

el nici urmă de prețiozitate sau eleganță ostentativă. Peste ochii vioi și limpezi se arcuiau niște sprâncene dese, ca trase de un penel iscusit. Trăsăturile lui, luate în parte, erau plăcute, deși obrazul întreg era lipsit de armonie, impresie subliniată și de trupul slab și uscățiv. Noguchi zâmbea amabil tot timpul, dar nu se amesteca în vorbă decât foarte rar. Kazu îl urmărea fără să vrea. De la început băgase de seamă că gulerul cămășii albe avea la ceafă o ușoară dungă cenușie. Cum poate un fost ministru să poarte o asemenea cămașă? Oare n-are pe nimeni să-i poarte de grijă? Făcând această descoperire, Kazu îi cercetă pe furiș pe ceilalți: bătrânii cei spilcuiți purtau cămăși imaculate, cu gulere strâns încheiate pe gâturile ofilite. Singur Noguchi nu vorbea despre trecut. Fusesse și el, înainte de a fi fost rechemat în minister, ambasador într-o țară mai mică, dar viața sclipitoare a diplomaților nu-l interesa deloc. Chiar refuzul de a vorbi despre trecut era un semn că nu renunțase încă la prezent.

Tamaki sporovăia din nou despre recepțiile de altădată: își amintise de un bal strălucit într-un palat, unde se adunaseră sub lumina candelabrelor capete încoronate și înalta aristocrație a Europei. Era ca o expoziție de medalii, ordine și bijuterii din tot continentul – în care obrajii pătați, scofâlciți ai bătrânelor prințese păreau palizi în sclipirile nenumăratelor diamante, ca niște trandafiri albi ofiliți.

Apoi se vorbea despre operă. Cineva pomeni cu încântare de scena nebuniei din *Lucia*, cântată de Galli-Curci. Un altul era de părere că Galli-Curci fusesse în declin, pe când Dal Monte pe care o auzise el era incomparabil mai bună. În cele din urmă Noguchi, care tăcuse până atunci, spuse:

— Hai să mai lăsăm discuțiile astea despre trecut. Că doar nu ne-am ramolit.

Deși o spusese râzând, avea un soi de autoritate în voce care îi făcu pe toți să amuțească. Observația lui făcu impresie asupra gazdei. În orice altă împrejurare, ea ar fi salvat situația printr-o glumă, dar prea erau nimerite cuvintele lui Noguchi. Într-atât se potriveau cu propriile ei gânduri, încât își uită îndatoririle de gazdă. Iată un bărbat care știe să spună ceea ce alții n-ar îndrăzni, gândi ea.

Intervenția aceasta topise dintr-odată toată vioiciunea adunării, ca o apă vărsată peste foc, după care rămâne o cenușă fumegândă, neagră și umedă. Unul din bătrâni începu să tușească – o tuse chinuită, care se prelungea de fiecare dată într-un horcăit și care părea că nu se mai sfârșește, în tăcerea de mormânt din încăpere. Pentru o clipă o expresie comună apăru în ochii tuturor: se gândiseră la moarte.

Deodată grădina fu inundată de razele lunii. Kazu atrase atenția oaspeților asupra răsăritului de lună. Sake-ul își făcea efectul și bătrânii își uitară teama de răcoarea de-afară. Propuseră o plimbare prin grădina pe care n-o cunoșteau nici la lumina zilei. Kazu chemă

servitoarele să aprindă lampioane de hârtie. Se ridică chiar și bătrânul cu tusea. Nu voia să rămână singur, dar, prevăzător, se înfășură peste nas și gură.

Așa-numita bibliotecă avea stâlpi zvelți de lemn, iar veranda era înconjurată de o balustradă joasă, delicată, ca la templele vechi. Slujnicile luminau calea oaspeților, care-și trăgeau sandalele pe treptele de la intrare. Latura aceasta a pavilionului era cufundată în întuneric – luna se ridicase dincolo de acoperiș.

Ajunseră toți cu bine pe gazonul întins, dar când Tamaki propuse să facă înconjurul lacului, gazdei îi păru rău că pomenise de lună în frigul acesta de noiembrie.

— Drumul e primejdios, îi preveni ea. Aveți grijă pe unde călcați.

Dar oaspeții, înclinați că îi tratează ca pe niște bătrâni neajutorați, se încăpățânară să facă drumul prin crâng. Era frumos acolo, căci razele de lună pătrundeau printre frunze. Ajunși la lacul în care se oglindea luna, ținură neapărat să meargă mai departe pe cărarea ce ducea pe sub copacii de pe malul celălalt. Slujnicele, instruite de Kazu, își dădeau toată silința să-i ajute, le luminau pietrele și cioturile din cale, le arătau locurile lunecoase, acoperite de mușchi.

— Ce frig s-a lăsat! Și doar ziua a fost atât de caldă! spuse Kazu, încrucșiându-și brațele cu mânecile largi peste piept.

Noguchi mergea alături de ea – i se vedea răsuflarea în lumină. Dar nu părea să aibă chef de vorbă.

Kazu o luase înainte ca să le arate drumul, însă mergea prea repede. Luminițele celorlalți săltau jucăușe pe malul opus, iar în apă se oglindeau împreună luna și lampioanele. Pe Kazu însăși o încânta priveliștea mai mult decât pe ilustrii ei oaspeți. Emoționată ca un copil, strigă către malul celălalt:

— Cât e de frumos! Ce minune! Uitați-vă, lacul! Lacul!

Pe buzele lui Noguchi apărură un zâmbet:

— Ce voce puternică ai! Ca de fată tânără.

Plimbarea se încheie fără incidente. Abia după ce se întoarseră toți în bibliotecă, se întâmplă nenorocirea.

Kazu se îngrijise să-i aștepte un foc bun la întoarcere. Bătrânii, pătrunși de răcoarea nopții, se tolăniră în jurul sobiței, fiecare cum îi venea mai bine. Se aduseră fructe, dulciuri și ceai verde. Tamaki devenise însă taciturn și conversația lăncezea. Începură să se gâtească de plecare, și Tamaki ieși din odaie. Când, într-un târziu, fură gata să plece, băgară de seamă că Tamaki nu se întorsese. Toți voiau să-l mai aștepte. Tăcerea deveni apăsătoare. Fiecare din cei patru părea preocupat de un gând anume, pe care nu l-ar fi mărturisit nici în ruptul capului. În cele din urmă începură să vorbească despre sănătate: se plângeau, care de astm, care de stomac ori de tensiune. Noguchi păstra o față împietrită și nu lua parte la conversație.

— Mă duc să văd ce s-a întâmplat, spuse el deodată, ridicându-se liniștit de la locul lui.

Kazu se ridică și ea, de parcă ar fi așteptat încurajarea lui, și o luă înainte să-i arate drumul, alergând cu pași mărunți și grăbiți pe coridorul lustruit ca oglinda.

Ambasadorul Tamaki zăcea fără cunoștință în baie.

Părerea doamnei Tamaki

De când ținea restaurantul, Kazu nu mai fusese pusă niciodată în asemenea situație. Începu să strige după ajutor. Câteva slujnice se buluciră, dar ea trimise după toți servitorii din casă. Între timp ieșiseră și bătrânii pe coridor. Gazdei îi ajunse la ureche vocea stăpânită a lui Noguchi:

— Se pare că e apoplexie. Oricât ar fi de neplăcut pentru ai casei, va trebui să nu-l mișcați până vine doctorul. Pe urmă lăsați totul în seama mea. Voi sunteți toți oameni cu familie, numai eu n-am astfel de obligații.

Ciudat că, în toată acea agitație, vorbele acestea îi rămaseră gazdei întipărite în memorie. „Numai eu n-am astfel de obligații“ – chiar așa spusese, și vorba aceasta aprinse o licărire în sufletul femeii, de parcă atinsese o coardă care încă mai vibra. În tot timpul cât se ocupă de bolnav cu sinceră compasiune, dându-și toată silința, fraza aceasta nu i ieși o clipă din minte.

Doamna Tamaki sosi îndată, iar Kazu se simți datoră să-și ceară scuze plângând pentru nechibzuința ei ca gazdă. Dar, deși vorbea cu toată sinceritatea, în mintea ei se învârtteau neîncetat cuvintele: „Numai eu n-am astfel de obligații“, înviorând-o. Noguchi, care o ascultase, îi luă apărarea:

— Dumneata n-ai nicio vină. Domnul Tamaki e pentru prima oară oaspete aici, deci n-aveai de unde să știi cum stă cu sănătatea. Și apoi, el însuși a propus plimbarea în grădină.

Bolnavul sufla greu și zgometos. Soția lui, o femeie încă destul de tânără, frumoasă și elegantă în costumul ei de croială europeană, rămase tot timpul rece și stăpânită, cu toate că starea soțului ei era gravă. Numai din când în când încrunta sprâncenele la sunetul *shamisen*-ului⁴, care se auzea dinspre sala cea mare de banchete, unde mai zăboveau oaspeți. Sfatul medicului, de a lăsa bolnavul cel puțin încă o zi nemișcat, îl respinse cu o energie care îi întrecea chiar răceala, găsind argumentele cele mai iscusite:

4. Instrument tradițional cu trei coarde.

— Soțul meu a trăit mereu după un principiu: să nu devină o povară pentru alții.

Dacă am stânjeni și mai mult activitatea restaurantului, mi-ar reproșa-o pe urmă amar. Ca să nu mai vorbim că localul e plin de oaspeți, iar soțul meu nu e nici măcar un client vechi al casei. N-are rost să

incomodăm și mai mult. Trebuie să-l transportăm la spital, cât mai repede.

Doamna Tamaki își repetă dorința de câteva ori pe un ton politicos și măsurat, mulțumindu-i de fiecare dată gazdei pentru amabilitate. Kazu se opunea la rândul ei, neobosită:

— Dar nu e niciun deranj, putem ține bolnavul aici cât timp va crede domnul doctor de cuviință.

Schimbul de politețuri și amabilități la căpătâiul bolnavului care horcăia părea că nu se mai sfârșește. Doamna Tamaki rămase în tot acest timp stăpână pe sine, iar Kazu, în naivitatea ei, stăruia mereu să-i ofere serviciile, până când doctorul cel corpulent își pierdu răbdarea.

În cele din urmă duseră bolnavul într-o odaie mai mare, rar întrebuințată. Dar cum în jurul lui se înghesuiau Noguchi, doamna Tamaki, doctorul, sora de caritate și Kazu, odaia dădea o impresie de dezordine și învălmășeală. Noguchi îi făcu gazdei un semn din ochi și ieși, iar Kazu îl urmă pe coridor. Pornise înaintea ei cu pași grăbiți – avea ceva atât de sigur în mers, încât femeia simți o clipă că parcă el ar fi fost stăpânul casei, iar ea, oaspete. Noguchi o pornise la întâmplare, printr-un coridor boltit ca o punte. La capăt o luă spre stânga și ajunse în spatele casei, într-o grădiniță plină de crizanteme albe. În grădina din față nu era nicio floare, dar aici creșteau de-a valma toate soiurile. În cele două odăițe care dădeau în grădinița cu flori stătea Kazu. Lumina era stinsă acolo.

Kazu iubea grădinița aceasta modestă și sălbătică, în care se retrăgea singură după orele de lucru. Florile și ierburile creșteau aici fără un plan anume. Lipseau și pietrele ornamentale, și ochiurile de apă cerute de regulile artei grădinăritului. Semăna mai mult cu grădinița unei case de țară, cu straturi de agurijoare, împrejmuite cu scoici. Nici crizantemele nu creșteau în șiruri ordonate: unele erau înalte, altele mărunte și pirpirii. La începutul toamnei fusese aici o mare de flori de toate soiurile.

Kazu nu-l pofti pe Noguchi înăuntru și nici nu-i spuse că sunt odăile ei, evitând înadins să se arate prea familiară. Îi oferii un scaun la capătul coridorului, lângă ușa glisantă de sticlă prin care se vedea întreaga grădiniță. Se așezară, și bărbatul deschise vorba îndată:

— Ești și dumneata prea insistentă. Atâta amabilitate cu tot dinadinsul încetează să mai fie amabilitate.

— Bine, dar e de datoria mea să mă îngrijesc de un oaspete care se îmbolnăvește în casa mea, chiar dacă vine pentru prima oară.

— E punctul dumitale de vedere, pe care vrei să-l impui cu tot dinadinsul. Dar nu mai ești copil și trebuie să fi priceput ce vrea să spună doamna Tamaki. Atitudinea ei rezervată nu vine tocmai din modestie.

Kazu zâmbi, și în jurul ochilor îi apăruă riduri mărunte.

— Asta am înțeles și eu...

— Atunci, dă-mi voie să-ți spun că și dumneata ești la fel de încăpățânată.

Kazu nu răspunse.

— Doamna aceasta, continuă Noguchi, când a aflat că soțul ei zace fără cunoștință, a găsit vreme să se fardeze înainte de a veni.

— Pentru o soție de ambasador, cred că e firesc.

— De, știi și eu...

Bărbatul își lăsă gândul neterminat și tăcu. Kazu se simțea bine în tăcerea aceasta. Dinspre sala cea mare răzbăteau crâmpoie de cântec și sunet de *shamisen*. Se simți deodată eliberată de toate grijile legate de accident. Noguchi se rezemă și el comod de speteaza scaunului și scoase o țigară. Ea se ridică să i-o aprindă.

— O, mulțumesc, spuse el cu voce calmă.

Kazu înțelese cu bucurie că nu era tonul de politețe neutră pe care-l ia un client față de proprietăreasa restaurantului. Și, fiindcă era o femeie care nu și-ar fi ascuns niciodată bucuria, se grăbi să spună:

— Am remușcări față de domnul Tamaki. Dar, nu știu de ce, parcă mă simt deodată atât de senină! Oare mi s-a urcat vinul la cap?

— Așa o fi, răspunse Noguchi sec. Tocmai mă gândeam la vanitatea femeilor... Cred că pot vorbi deschis cu dumneata. Doamna Tamaki ar fi în stare să grăbească sfârșitul soțului ei, numai ca să nu moară într-un restaurant, ci pe un pat de spital. Pentru mine e mai importantă viața unui prieten vechi și aș dori să rămână aici până își revine. Dar ce contează dorința unui prieten pe lângă vanitatea unei neveste? În fața ei nu-mi pot impune punctul de vedere.

— Dar atunci asta nu e prietenie adevărată, îl contrazise Kazu, simțind că poate fi sinceră cu el. Mie știu că mi-ar fi totuna ce gândesc ceilalți. Aș face după cum îmi spune inima. M-am călăuzit totdeauna după sentimentele mele și până acum mi-am impus voința în toate împrejurările.

— Și astă-seară te-ai lăsat dusă de sentimente, zise Noguchi cu seriozitate.

Kazu crezu că vorbește din gelozie, și gândul acesta o încântă atât de mult, încât femeia aceasta mărinimoasă se grăbi să se apere, ceea ce mai bine n-ar fi făcut:

— Dar deloc! M-am speriat pur și simplu și m-am simțit datoră să-l ajut. De ce aș avea vreun sentiment față de domnul Tamaki?

Noguchi se ridică brusc de pe scaun:

— Așa deci, n-a fost decât încăpățânare din partea dumitale! Atunci, va trebui să-l ducem cât mai repede la spital.

Vorbise pe un ton rece și hotărât, care nu admitea contrazicere. Kazu simți cum i se spulberă toate iluziile. Dar se țină tare și nu lăsă

să i se ghicească decepția în răspunsul pe care i-l dădu:

— Bine, așa vom face. După cum dorește doamna Tamaki...

Se întoarseră amândoi, fără să-și vorbească. În cele din urmă Noguchi fu cel care rupse tăcerea:

— Îl vom transporta încă din seara asta la spital. Eu am să plec acum, iar mâine, fiindcă tot am vreme, mă duc să-l văd.

Oaspeții din sala de banchete plecaseră și toată veselie amuțise. Peste restaurant se lăsase noaptea, cu tăcerea ei goală.

Ca să scurteze drumul, Kazu își conduse oaspetele prin sala de banchete. Două slujnice, care strângeau mesele, își plecară capetele în chip de salut. Trecură pe lângă două paravane aurite de câte șase panouri, care serveau drept decor pentru dansurile clasice. Acum, după petrecere, bronzul lor parcă se întunecase. Aveau un luciu potolit, aproape mohorât.

Kazu se întoarse către una din servitoare, o femeie între două vârste cu un aer isteț:

— Nu m-am arătat deloc pe-aici. S-a plâns cineva la plecare?

Femeia ridică ochii consternată. Niciodată stăpâna nu pomenea astfel de lucruri în prezența musafirilor, iar domnul pe care îl însoțea era neîndoielnic un oaspete.

— Nu s-a plâns nimeni. Au plecat foarte binedispuși.

Noguchi și Kazu împinseră cu grijă ușa glisantă de la camera bolnavului. Doamna Tamaki, care veghea la căpătâiul lui, le aruncă o privire plină de răceală. Avea sprâncenele subțiri, desenate cu grijă. Acul de platină înfipt în pălăria ei alunecase puțin de la locul lui și sclipi scurt în lumina care venea din coridor.

Tovarăși în ceasuri de răgaz

Domnul Tamaki fu transportat fără întârziere la spital. A doua zi, când Kazu veni să-l viziteze, află că era încă în comă, așa că trimise doar un coșuleț cu fructe în camera lui și se retrase pe un scaun la capătul coridorului, ca să-l aștepte pe Noguchi.

Dar Noguchi nu mai venea și, tot așteptându-l, femeia își dădu seama că ține la el. Dacă se gândea bine, cu toată firea ei îndrăzneță nu iubise niciodată bărbați mai tineri decât ea. Tinerii parcă aveau, și psihic, și fizic, prea multe probleme, și-apoi erau îngâmfați și obraznici cu femeile mai în vârstă decât ei și prea săreau mereu peste cal. În afară de asta, Kazu avea un soi de rezervă față de tinerețe. Ca femeie, îi sărea în ochi labilitatea trupească și sufletească a adolescenților, care nu erau niciodată în stare să-și poarte cu demnitate vârsta. În plus, tenul lor lucios și neted îi dădea o senzație neplăcută.

Asemenea gânduri îi umblau prin cap în timp ce aștepta în coridorul întunecat și mohorât al spitalului. La capătul lui ghicea ușa odăii lui Tamaki, după coșurile de flori care se înșirau până pe coridor.

Deodată, auzi un lătrat de câine și se uită pe fereastră. Sub cerul rece, înnorat, văzu un loc îngrădit cu plasă de sârmă, în care, după toate aparențele, erau ținuți câini vagabonzi pentru experiențe. Acolo se aflau tot soiul de cuști, înguste ca niște cotețe, sau încăpătoare ca pentru câini de pază, toate de-a valma, unele de-a curmezișul, altele răsturnate de câte un câine care trăsesse prea mult de lanț. Lângă o potaie numai piele și os, văzu una râioasă, și alături un dulău mare și gras. Lătrau toți în cor, un lătrat jalnic, prăpădit, de ți se făcea milă.

Personalul spitalului era obișnuit cu ei, căci nu se oprea nimeni în fața cuștilor. Dincolo de ele se ridica o clădire veche de trei etaje: laboratorul. Ferestrele mici, mohorâte, în care se oglindea cerul înnorat, arătau ca niște ochi tulburi din care pierise orice urmă de curiozitate.

Kazu fu cuprinsă de milă ascultând schelălăitul jalnic al câinilor. Se minună cât de sentimentală devenise. Bieții câini!

Deodată o podidiră lacrimile. Tot muncindu-și mintea să găsească o cale să-i elibereze, femeia uită de chinul așteptării.

Când sosi Noguchi, o găsi înlăcrimată și o întrebă îndată dacă a murit Tamaki. Ea scutură din cap, dar era prea emoționată ca să-i poată explica de ce plânge.

Noguchi părea grăbit. O întrebă de-a dreptul:

— Aștepți pe cineva?

— Nu, răspunse Kazu, și un zâmbet apăru în sfârșit pe obrajii ei rotunzi.

— Atunci se nimerește bine. Mă duc la Tamaki, dar nu stau mult. Așteaptă-mă aici. După cât se pare, avem amândoi vreme. Doi oameni liberi, asta suntem. Ce-ar fi să luăm masa împreună în oraș?

Pe când coborau amândoi strada în pantă din spatele clinicii universitare, norii se împrăștiară și o lumină caldă se revărsă ca apa peste oraș.

Kazu își lăsase șoferul să aștepte, însă Noguchi voia să meargă pe jos. În tonul autoritar cu care bărbatul îi propusese să trimită mașina acasă simți parcă un reproș la adresa stilului ei de viață. Mai târziu va avea destule prilejuri să-și corecteze impresia, căci vorbele lui Noguchi și aerul cu care le pronunța erau mereu atât de pline de demnitate, încât chiar capriciile și ideile fixe căpătau în gura lui un ton moralizator.

Ajunseră la un loc unde trebuiau să traverseze bulevardul spre parcul Ikenohata. Era circulație mare, dar Kazu s-ar fi strecurat cu ușurință printre mașini până pe trotuarul celălalt, dacă n-ar fi reținut-o el, cu prudența lui exagerată. Fusesse pe punctul s-o ia la fugă, când Noguchi o opri cu un „încă nu, încă nu“. Așa pierdură ocazia. În porțiunea de stradă liberă prin care ar fi putut trece se îngrămădiră șiruri-șiruri de mașini, cu parbrizele strălucind în lumina soarelui de

iană. În cele din urmă, Kazu își pierde răbdarea și, prinzându-l de mână, o luă din loc:

— Acum, hai, repede!

Pe trotuarul celălalt, încă îi mai ținea mâna strâns: o mână uscățivă, osoasă, ca o ramură de copac. Cum ea nu-i dădea drumul, Noguchi încercă să și-o retragă încet, pe furiș. Ea o strângea inconștient și, numai când simți împotrivirea lui timidă, își dădu seama de marea intimitate a gestului. Noguchi reacționase ca un copil mofturos, care se răsuște ca să-ți scape din brațe. Îl privi dintr-o parte, fără voie. Sub sprâncenele stufoase, ochii lui erau vioi, limpezi și serioși, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

Intrară în parc și o luară pe cărarea de pe malul stâng al lacului. Sufla un vânt tăios, care încrețea fața apei în vălurile mici. Se reflectau în ea amestecate, tremurând, albastrul cerului și norii. O fâșie lungă de cer se întindea până la malul celălalt, împrejmuită de nori. Pe lac erau bărci puține. Pe țărm zăceau frunzulițe de salcie, părând însă mai proaspete decât tufele înverzite, care erau pline de praf și de zdrențe de hârtie agățate prin ramuri.

Un grup de elevi trecu în pas alergător pe lângă ei, în treninguri albe. Făcuseră pesemne câteva exerciții, căci suflau greu, încruntând sprâncenele. Fețele lor îi amintiră femeii de statuia unui *ashura* din templul Kōfukuji. Îi depășiră în fugă pe cei doi, cu privirile ațintite mereu înainte, și curând nu se mai auzi decât tropăitul surd al pantofilor de tenis pe alee. Unul din ei avea un prosop roz la gât, care se mai zări o vreme săltând pe sub copacii desfrunziți.

5. Demon războinic, socotit a-și avea lăcașul sub pământ sau pe fundul mărilor.

Noguchi nu se putu stăpâni să nu observe că între ei și tinerii aceia era o diferență de vârstă de aproape jumătate de secol.

— Sunt grozavi băieții ăștia! De invidiat! Am râs eu de un prieten care s-a angajat instructor la o grupă de cercetași, dar acum înțeleg de ce îl pasionează munca asta.

— Da, e multă puritate în copiii ăștia, aprobă Kazu, fără să simtă pic de invidie pentru puritatea băieților de pe malul celălalt; vederile lui Noguchi i se păreau cam simple și banale.

Se mai uită o vreme în urma băieților, ale căror siluete mișcătoare se reflectau în apă. Îndărătul copacilor se ridicau, înalte și mohorâte, blocurile din Ueno-Hirokogi, iar deasupra lor atârnavă, pe cerul întunecat de fumul fabricilor, două baloane roșii cu reclame.

Kazu observă că mânecile pardesiului lui Noguchi erau uzate. Deodată i se păru că în toate amănuntele pe care le descoperă la el zace câte un reproș la adresa stilului ei de viață. Oricum, descoperirea aceasta deprimantă se afla în afara sferei ei de influență, căci Noguchi ar fi respins fără doar și poate orice amestec indiscret în viața lui

personală. Spre surprinderea ei, bărbatul îi ghici gândul:

— Te uiți la pardesiul meu? L-am făcut la Londra, prin 1928. Sunt unele lucruri care, cu vremea, îți devin dragi și de neînlocuit, nu crezi?

Traversară insulița Benten, cea înconjurată de lotuși, trecură prin poarta templului Gojio-Tenjin și urcară apoi dealul Ueno. Tot uitându-se la siluetele delicate, golașe ale copacilor ce se conturau precis pe cerul albastru, ca într-o pictură pe sticlă, ajunseră la poarta veche a restaurantului Seijiōken. Rotiseria era, la ora aceea a prânzului, aproape goală.

Noguchi comandă un meniu fix și Kazu îl imită. De la masa lor de lângă fereastră se vedea clopotnița unui templu vechi. Bucurându-se de căldura dinăuntru, Kazu remarcă fără înconjur:

— A fost cam rece plimbarea.

Dar pentru ea plimbarea prin frig avusese gustul ineditului. Femeia aceasta, care cunoștea numai munca de toate zilele în restaurant, era acum uimită și încântată.

Cu firea ei impulsivă, Kazu nu-și analiza dinainte hotărârile, ci se gândea la un lucru numai după ce îl făcuse. Astfel, i se întâmpla adesea să izbucnească în lacrimi în mijlocul unei conversații, fără să știe pe moment de ce plânge: lacrima înainte de a-și da seama de sentimentele ei.

Noguchi nu-și ceru scuze pentru plimbarea prin frig la care o invitase, așa că femeia se simți datoră să sublinieze cât de mult îi plăcuse. El o ascultă, apoi spuse scurt:

— Mă bucur.

Fața lui rămase inexpressivă, și totuși părea oarecum mulțumit. Kazu nu mai întâlnise un astfel de om. Cunoștea mulți încuiați, și în conversații era obișnuită să dea ea tonul, dar Noguchi o domina pur și simplu cu tăcerea lui. Cum se putea ca bărbatul acesta în vârstă, atât de simplu în tot ce făcea, să aibă atâta autoritate asupra ei?

În tăcerile lungi dintre ei, Kazu cerceta pe îndelete restaurantul: se uita la pasărea împaiată dintr-o vitrină, apoi la perdelele alese cu gust, la inscripția chinezească înrămată de pe perete: „O sală plină de oaspeți bine veniți“, ori la tabloul reprezentând corabia de război *Ise* construită la Kawasaki – o litografie de pe la 1800. Vasul înainta pe o mare cu vălurile desenate cu precizie. Pântecele lui roșu se vedea prin apa străvezie până sub linia de plutire. O atmosferă de *belle époque*, în care toate se potriveau: restaurantul european în stilul de la începutul secolului, și fostul ministru care-și lua prânzul pe îndelete, în costumul lui vechi englezesc. Potriveala aceasta o irita, căci ea prefera lucrurile noi, proaspete, pline de forță și vitalitate.

Noguchi deschise vorba:

— Diplomația te silește să apreciezi corect oamenii. Eu cred că mi-

am format un ochi bun, căci n-am făcut altceva toată viața. Răposata mea soție era un om minunat... De la prima întâlnire mi-am dat seama și am ales-o. Numai că, neputând prevedea viitorul, n-aveam de unde ști cât de scurtă îi va fi viața... S-a îmbolnăvit îndată după război și a murit... N-aveam copii, așa că am rămas singur cuc. A, nu, dacă vrei să mănânci toată supa, ridici farfuria puțin într-o parte. Uite-așa. Exact.

Kazu îi urmă sfatul, stupefiată. Până acum niciun bărbat nu îndrăznise s-o învețe cum se mănâncă după moda europeană.

— La primăvară, urmă Noguchi fără să bage în seamă expresia de pe fața ei, m-au invitat niște prieteni la sărbătoarea izvoarelor de la Nara. Până acum n-am fost niciodată la sărbătoarea asta. Dumneata o cunoști?

— Nu, nici eu n-am fost încă acolo, deși aș fi avut de câteva ori prilejul.

— Ce-ar fi să mergem împreună? Știu că ești foarte ocupată, dar...

Kazu acceptă fără ezitare. Mai erau vreo trei luni până la sărbătoare, dar abia spusese „da“, că fantezia ei prinse aripi. Începu să viseze, și curând i se urcă o roșeață în obraji care nu venea numai de la căldura din restaurant după frigul de-afară. Nu-și putea ascunde emoția.

— Dumneata ai o înflăcărare ciudată, comentă Noguchi mânuind cuțitul de pește cu incrustații delicate.

Arăta mulțumit de câte ori își exprima cu atâta convingere părerea despre alții.

— Înflăcărare? repetă Kazu, încântată la culme de observația lui. Adică, în ce fel? De fapt, nu prea cred, deși mi-o spune toată lumea, probabil ca să mă tachineze.

— N-am avut intenția să te tachinez, replică Noguchi atât de acru, încât Kazu amuți.

După un timp începură să vorbească despre orhidee. Ea nu prea știa mare lucru despre orhidee, așa că trebui să-l asculte cuminte pe bătrânul din fața ei, care se umfla în pene ca un școlar cu cunoștințele lui despre flori. Și-l imaginea cu câteva zeci de ani în urmă, făcând pe grozavul în fața vreunei fetișcane care-l interesa.

— Uită-te la floarea asta. Știi cum se numește?

Kazu se întoarse și aruncă o privire spre un ghiveci așezat pe o etajeră în spatele ei. Dar cum n-o interesa deloc, întoarse capul fără s-o mai cerceteze și răspunse, poate prea grăbită, că nu știe.

— E un dendrobium, explică el jignit. Kazu n-avu încotro și se întoarse încă o dată, ca s-o privească mai amănunțit. Floarea de seră în ghiveciul ei mic, smălțuit în albastru, n-avea nimic deosebit – câteva petale mici, tivite cu roșu, atârnavu parcă plutind în jurul lujerului subțire. Cum stătea așa în ghiveci, cu petalele ei

complicate, părea mai curând o orhidee artificială din hârtie colorată. Cu cât Kazu se uita mai mult la ea, cu atât i se părea mai ridicolă, ba era urâtă de-a binelea în după-amiaza aceea tihnită de iarnă.

Kazu filosofează despre dragoste

Întoarsă acasă, Kazu se temu că fericirea ceasurilor petrecute cu el se va topi în mulțimea treburilor zilnice. O bucura mai ales faptul că cineva îi acordase atâta atenție. Și bucuria aceasta neașteptată o făcu să descopere cât era, de fapt, de singură.

Alături de el nu-și dăduse seama, dar acum după despărțire o asaltară tot felul de gânduri. În primul rând, începu să viseze la cămăși elegante și curate și la haine bine croite pentru el. Dar de așa ceva nu se putea ocupa câtă vreme nu era sigură de sentimentele lui, căci era exclus să se amestece așa, nitam-nisam, în viața lui. Or, nu știa nimic despre sentimentele lui. Ce ciudat, ajunsese încă o dată în situația de a nu ști nimic despre sentimentele cuiva. Era nu numai ciudat, ci de-a dreptul revoltător.

Apoi se întrebă de ce poartă bărbatul acesta haine atât de uzate, chiar dacă sunt din stofă bună. Tare ar fi vrut să afle ce venituri avea. Precis că trăia numai din pensie, care nici nu putea fi mare. O existență jalnică pentru un om care fusese cândva ministru.

Toate aceste gânduri nu-i mai dădeau pace nici în ceasurile în care-și întreținea oaspeții. Căuta mereu o cale ca să afle ce venituri putea avea Noguchi. Din întâmplare, nu peste mult timp nimeri într-o societate de funcționari care discutau chiar despre pensii. Kazu remarcă într-o doară:

— Ce-ar fi să hotărască guvernul deodată să preia administrația restaurantelor? Îmi închipui că pe-o băbuță ca mine ar scoate-o îndată la pensie. De fapt, n-ar fi rău deloc, oricum e mai plăcut să te odihnești primind pensie decât să faci toată munca mea... Dar oare ce pensie mi s-ar cuveni mie?

— Ehei, dumneata ai lua o pensie de ministru... asta face vreo treizeci de mii de yen pe lună.

— Vai de mine! Atât de mult? exclamă ea cu o mirare prefăcută, spre hazul celorlalți.

În seara aceea, înainte de a adormi în cămăruța ei, îi trecură prin cap tot soiul de gânduri.

Spre deosebire de odăile elegante pentru oaspeți, cele două camere în care locuia Kazu erau foarte simple, mobilate fără imaginație. În dormitor n-avea decât un telefon la căpătâiul saltelei, în jurul căruia zăceau pe jos vrafuri de reviste. Niciun obiect decorativ nu împodobește odaia; chiar și în *tokonoma*⁶ se afla doar o noptieră cu câteva sertărașe. Totuși, de câte ori se tolănea pe salteaua care umplea mai toată odaia, Kazu se simțea destinsă

și împăcată cu sine însăși.

6. Nișă în camerele japoneze, cu tablouri și aranjament floral. Locul din față este rezervat oaspeților de onoare.

Aflase deci că Noguchi primește vreo treizeci de mii pe lună. Păi atunci invitația la restaurant fusese un lux pentru el, socoti Kazu, și inima i se umplu de bucurie. Acum, că avea date precise, imaginația ei prinse aripi. Se gândi la poziția lui strălucită de odinioară și la situația lui modestă de-acum, pe care o suporta cu atâta mândrie și demnitate. Toate acestea i se păreau romantice femeii care trăia numai printre oameni bogați și influenți.

În ziua următoare renunță la plimbarea ei obișnuită de dimineață, căci găsisse în ziar un anunț despre moartea lui Tamaki. Bătrânul își dăduse duhul seara la zece, iar înmormântarea urma să aibă loc peste două zile, la templul Tsukigi-Hongangi, la ora unu după-amiază. Întâi vru să facă o vizită de condoleanțe, își pregăti chimonoul de doliu, dar, amintindu-și de purtarea doamnei Tamaki din seara cu pricina, se răzgândi.

În cele două zile care urmau, petrecute într-o așteptare continuă, chinuitoare, inima ei pătimeașă se înflăcăra.

Cu toate că moartea lui Tamaki fusese anunțată în ziar, Noguchi ar fi trebuit s-o înștiințeze. Un telefon din partea lui ar fi asigurat-o de afecțiunea ori cel puțin de prietenia lui. Totuși, nu primi niciun semn de la el.

De câte ori suna telefonul, Kazu se emoționa ca o școlăriță și i se tăia răsuflarea. Îi era teamă că, dacă suna într-adevăr Noguchi s-o înștiințeze de moartea prietenului lui, n-are să-și poată ascunde tremurul de bucurie din voce. Niciodată nu mai așteptase cu atâta nerăbdare o înmormântare. Hotărî să meargă la coafor cu o zi înainte apoi amână pentru ultima dimineață. Plimbarea din ziua precedentă îl uimi pe grădinar: Kazu trecu pe lângă el fără un salut, fără observații. Cu mersul repezit ocoli grădina o dată, apoi, cu totul împotriva obiceiului, încă o dată. Bătrânul, care slujise și fostului proprietar al grădinii, o crezu ieșită din minți. Își spuse că așa vor fi arătând vrăjitoarele care bântuie prin codri.

Nici măcar în ajunul înmormântării Noguchi n-o sună. Kazu se simți de-a binelea înfrântă. Gustă chiar cu un soi de voluptate toată amărăciunea înfrângerii. Nu-i trecu o clipă prin gând că ar putea fi prea ocupat cu pregătirile pentru înmormântare ca să mai ia legătura cu ea. Refuza orice presupunere care ar fi putut s-o liniștească. Numai certitudinea că a fost uitată și părăsită mai ardea în sufletul ei.

Dintr-o dorință de răzbunare, fie pe Noguchi, fie pe doamna Tamaki, împături în hârtie fină de mătase un cadou de condoleanțe exagerat: o sută de mii de yen. De trei ori cât pensia unuia ca alde el, își spuse ea cu răutate. N-o obliga nimeni la

gestul acesta, dar i se părea că numai un astfel de cadou ar putea fi pe măsura sentimentelor ei.

Ziua înmormântării era călduroasă – o zi senină de iarnă timpurie, în care până și vântul era plăcut. Nu-și mai făcu plimbarea de dimineață, în schimb pierdu o mulțime de vreme cu îmbrăcatul hainelor de doliu. Apoi ieși pe Ginza la un salon de coafură. Prin geamul mașinii se uita la tineretul care umplea trotuarele. Ședea țeapănă în chimonoul de doliu, cu gulerul frumos răsfrânt la ceafă, și se uita cu ochi atenți și pătrunzători afară. I se păreau străvezii tinerii aceștia: le cunoștea atât de bine sentimentele, ambițiile, micile șiretenii, tristețea și veselia lor!

La un colț se întâlniră doi liceeni și două fete: se salutară ca europenii, cu gesturi exagerate. Unul dintre băieți, care purta șapcă de licean, o luă pe după umăr pe fata de lângă el. Ea avea un pardesiu scurt de stofă roz flaușată și nu părea deloc stingherită de mâna lui pe umăr. Închisese pe jumătate ochii în lumina prea puternică și se uita indiferentă pe sub gene la mașini. Atunci se întâmplă lucrul acela surprinzător: semaforul trecu pe verde și, în clipa când porniră mașinile, fata în pardesiul roz smulse șapca liceanului și-o aruncă în mijlocul străzii. Kazu întoarse instinctiv capul: prin geamul din spate văzu cum șapca dispare sub roțile mașinii următoare, în timp ce băiatul, rămas pe trotuar, bătea neputincios din picior.

Șoferul observase și el cu coada ochiului mișcarea:

— Ce ți-e și cu fetele astea, remarcă el. Nu știi niciodată la ce să te aștepți de la ele, zău așa. Oare ce i-o fi venit puștoaicei ăsteia?

Din spate, Kazu îi vedea obrazul schimonosit de un zâmbet strâmb.

— Ei, a făcut și ea o glumă, răspunse Kazu.

Dar își simți inima bătând mai tare, ca de o bucurie răutăcioasă. O încântase mișcarea violentă cu care fata smulsese șapca din capul liceanului ca s-o arunce în calea mașinilor. Gestul ei n-avea niciun sens. Totuși, Kazu simți o emoție ciudată uitându-se la capul ciufulit al tânărului rămas fără șapcă.

Episodul acesta continuă s-o preocupe tot timpul cât stătu sub mâinile atente ale coafezei. În penumbra salonului, Kazu devenea de obicei vorbăreată, dar de data asta tăcu tot timpul, privindu-și în oglindă fața frumoasă și plină. Totuși, complimentele obișnuite ale coafezei i se părură mincinoase: hotărât nu mai era tânără.

Ceremonia de la templul Tsukigi-Hongangi fu impresionantă. Invitații se perindau în șiruri lungi prin fața coroanelor de flori. Kazu lăsa la intrare darul ei de o sută de mii de yen, apoi înaintă în șirul celorlalți, salutând discret din cap pe câțiva clienți ai restaurantului. În lumina blândă a soarelui de iarnă pluteau miresme înviorătoare de tămâie. Cei mai mulți invitați erau în vârstă. Moșneagul din fața ei avea o dantură falsă, care clămpănea fără încetare, cu un sunet sec, de

jucărie mecanică. Înaintând în șir, Kazu își imaginează că în curând va da ochii cu Noguchi și își pierde stăpânirea de sine. În clipa următoare o zări pe doamna Tamaki: părea mai curând severă decât îndurerată și, după fiecare plecaciune adâncă în fața unui oaspete, privirea ei se ridica spre un punct fix undeva în aer.

În fine, îl zări pe Noguchi: stingherit în haina de doliu, cu banderolă neagră la braț, stătea nemișcat cu fața lipsită de expresie. După ce aprinse tămâie, Kazu se apropie de el și îl privi drept în ochi. Noguchi nici nu clipi măcar: îi întoarse privirea fără urmă de emoție, apoi plecă respectuos capul.

Nu s-ar putea spune că acea clipă ar fi însemnat pentru ea o dezamăgire. Fiindcă, printr-un mecanism absurd, în momentul în care îi întâlnește privirea indiferentă, Kazu își dădu seama limpede că e îndrăgostită de el.

Îndată ce ajunse acasă, luă un sul de hârtie și-i scrisese următoarea scrisoare lungă și ceremonioasă:

Dragă domnule Noguchi,

Mă bucur că am avut azi prilejul să te văd și că ești sănătos. N-am să uit niciodată invitația la masă și plimbarea noastră din ziua aceea. De mult n-a mai fost nimeni atât de amabil cu mine. Vei crede că, jucând prea des rolul de gazdă, mi-a făcut o deosebită plăcere să fiu la rândul meu invitată la masă.

Dar nu, trebuie să subliniez că cea mai mare bucurie mi-a făcut-o atenția dumitale.

Mă întristează totuși un lucru. Am aflat din ziar vestea dureroasă a încetării din viață a domnului Tamaki. Mă întreb însă cu amărăciune de ce nu mi-ai dat un telefon. Ca să fiu sinceră, nici nu-ți închipui cu câtă nerăbdare am așteptat până astăzi să-ți aud glasul. Un singur cuvânt ar fi fost de ajuns ca să mă convingă că te-ai gândit la mine. Acum sunt dezamăgită că n-ai făcut-o.

Nu vreau să te obosesc cu reproșurile. Sper să mă ierți și să înțelegi că această scrisoare vine doar din preaplinul inimii mele. Abia aștept să te revăd și dorința aceasta dă sens fiecărei zile.

În după-amiaza următoare, Kazu se duse, din obligație, la o reprezentație de balet a unei școli. La primele cuvinte ale cântecului *Yasuna*: „O, dragoste, dragoste, nu mă lăsa nemângâiată...” izbucni în plâns.

A doua zi la amiază, îi telefonă Noguchi. Vorbi despre lucruri fără importanță și nu pomeni deloc de reproșul din scrisoarea ei. Vocea lui era serioasă și solemnă, fără pic de umor. Convorbirea ținu mult, deși se împotmolea mereu. În cele din urmă, Kazu își pierde răbdarea și se plânse de-a dreptul:

— De ce nu m-ai înștiințat înainte de înmormântare?

La capătul celălalt, bărbatul tăcu. Apoi se auzi un râset fals,

înfundat, ca un hârșăit, și vocea lui opacă:

— Drept să-ți spun, n-am avut de ce. Și-apoi, telefoanele mă obosesc.

Kazu rămase uluită. „Telefoanele mă obosesc“ – astea erau pur și simplu cuvintele unui om bătrân.

Înainte de excursie

După această convorbire, cei doi se întâlneau mai des. Kazu îl vizita pe Noguchi și la el acasă. Locuia singur într-o casuță veche în cartierul Shiina. O servitoare între două vârste, cam urâțică, avea grijă de gospodărie, ceea ce o liniști pe Kazu. Îndată începu să se amestece plină de zel în treburile lui personale. De Anul Nou, de pildă, îi trimise un prânz complet de la Setsugo-an.

În bibliotecă, Noguchi avea toate rafturile pline cu cărți în limbi străine. Pe Kazu o impresionau tare titlurile pe care nu le putea descifra, iar bărbatul, conștient de efectul pe care-l făceau cărțile lui asupra ei, o primea mereu în bibliotecă. Ea se uita la toate volumele și o dată îl întrebă cu naivitate:

— Dumneata le-ai citit pe toate?

— Da, cam pe toate.

— Ai și cărți... deocheate printre ele?

— Nu, niciuna.

Răspunsul lui o uimi sincer. O lume dominată numai de intelect – asta îi depășea puterea de înțelegere. Doar era firesc ca toate lucrurile să aibă două fețe. Or, ceea ce o impresiona la Noguchi era tocmai faptul că omul acesta părea să nu aibă decât fața pe care o arăta lumii. Firește, Kazu nu credea, în principiu, că există astfel de oameni. Totuși începu să-și compună treptat o imagine idealizată despre el, incompletă și oarecum neliniștitoare. Până și purtarea lui ceremonioasă și rigidă i se părea atrăgătoare, învăluită în mister.

Când îl cunoscuse mai bine, descoperi că lumea îl uitase aproape complet și i se păru ciudat că el nici nu se sinchisește. Cu toate că ideile lui radicale n-o convingeau deloc, exista totuși o contradicție între poziția lui progresistă și uitarea oamenilor – o nepotrivire care, după părerea ei, trebuia neapărat corectată. Cum se puteau împăca niște idei vii cu o existență sfârșită? Noguchi căzuse de două ori la alegeri, dar încă mai rămăsese consilier al partidului radical-reformator. Kazu era indignată că nici pentru ședințe nu i se puneau la dispoziție o mașină și era silit să călătorească cu tramvaiul, în picioare, agățat de bară.

De câte ori venea la el acasă, o deranja câte ceva, ca la început când văzuse gulerul lui nu tocmai curat și mânecile uzate. Ba era poarta strâmbă, ba se coșcovea zugrăveala prăfuită de pe casa lui de lemn, ba o supărau buruienile din grădină ori soneria nereparată. Singură nu se putea apuca să le îndrepte, din proprie inițiativă, iar Noguchi nu era

deloc dispus să-i acorde prea multe drepturi. Un motiv în plus pentru ea să-și dorească o intimitate mai mare în relațiile cu el.

În ianuarie se duseră, la sugestia ei, la un teatru kabuki. Kazu lăcrima la toate scenele triste, în timp ce el rămase impasibil, de la început până la sfârșit. În pauză, în foaier, o întrebă cu interes:

— Oare de ce plângi la asemenea prostii?

— Nu știu nici eu. Îmi vin lacrimile așa, de la sine.

— De la sine? Interesant. Încearcă totuși să-mi explici cum vine asta.

Noguchi își bătea joc de ea, o tachina ca pe o fetiță, dar pe cel mai serios ton din lume. Dar ea nu mai avea niciun chef să facă pe naiva, dimpotrivă, în clipa aceea îi fu teamă de el.

În aceeași seară, Noguchi își pierdu bricheta. Când își dădu seama că n-o mai are, se zăpăci cu totul; din demnitatea și calmul lui dintotdeauna nu mai rămăsese nimic. În mijlocul actului se ridică pe jumătate de la locul lui și începu să scotocească febril prin buzunare, bolborosind confuz:

— N-o mai am, n-o mai am.

Parcă era alt om. Kazu îl întrebă ce are, dar nici nu-i răspunse măcar. Cu genunchii trași la piept, își băgase capul sub scaun, căutând. Deodată își aminti de ceva și spuse cu voce tare:

— Așa e. În foaier. Sigur că acolo am pierdut-o.

Câțiva oameni din jurul lui întoarseră capetele, sâsâind enervați. Kazu luă în cele din urmă inițiativa și ieși pe culoar. Noguchi o urmă. În foaier îl întrebă liniștită:

— Vrei să-mi spui acum ce-ai pierdut?

— Bricheta mea Dunhill. Un model vechi, una ca asta nu mai găsesc azi în toată Japonia.

— Stai să vedem. Unde-am stat noi de vorbă în pauză? Aha, dincolo.

— Așa-i, acolo am stat.

Gâfâia de enervare, și femeii i se făcu milă de el. Nici acolo nu găsiră nimic pe covorul de un roșu aprins. De la măsuta de primire din fața intrării se ridică o femeie între două vârste, în halat de lucru, care se vedea că n-avea ce face între pauze.

— Pe-asta o căutați cumva? Întrebă ea politicoasă.

Obiectul pe care-l ținea în mână era într-adevăr bricheta lui Noguchi. Fața lui se lumineă atât de brusc, încât după această întâmplare Kazu îl mai tachină multă vreme, zicând:

— Când oare ai să te luminezi de fericire și din cauza unei ființe omenеști, nu numai a unei brichete?

Cu toate acestea, incidente ca cel cu bricheta n-o descurajau. Lipsită de prejudecăți cum era, vedea în purtarea lui numai o slăbiciune copilăroasă pentru obiectele care-i aparțineau.

Asemenea situații se mai repetară. E drept că Noguchi spusese la banchetul din toamnă: „Hai să mai lăsăm discuțiile despre trecut, că doar nu ne-am ramolit“, dar atunci fusese vorba de amintiri, nu de obiecte. Căci el era legat de o seamă de lucrșoare vechi. Când ajunse să-l cunoască mai bine, Kazu îl surprinse adesea scoțând un pieptene vechi din buzunarul de la piept, pe care și-l trecea cu grijă prin părul cărunt. Află că avea pieptenele de treizeci de ani: îl făcuse special la comandă, din lemn tare, căci până atunci rupsese mai mulți piepteni în părul lui des și țepos.

Ticurile nu-i veneau din zgârcenie sau din sărăcie, ci erau mai curând un protest împotriva modei superficiale, a goanei după lucruri noi și ieftine, de tip american. Se încăpățâna să trăiască după principiile unei eleganțe desuete și ținea la tradiție. Gustul acesta aristocratic se potrivea de altfel de minune cu vechile idealuri ale cumpătării. Dar Kazu nu putea înțelege snobismul lui exagerat și învechit.

Chiar și în toiul iernii, Kazu își făcea cu regularitate plimbarea de dimineață. Strivind sub picior cristalele de gheață sclipitoare, se întreba ce-i place în fond mai mult la el: finețea aristocratică a fostului ministru, care făcuse pe vremuri o carieră strălucită, sau credința lui în ideile noi, radicale? Pe de o parte, bărbatul acesta o atrăgea cu manierele lui deosebite, pe de alta, simțea că ideile noi sunt de viitor, deși nu le prea înțelegea. Cele două laturi ale lui Noguchi i se păreau ca două trăsături fizice: era ca și cum s-ar fi întrebat dacă-i place mai mult nasul lui ascuțit sau urechile mari.

Iubirea lor crescua cu nctul. De Anul Nou, când Kazu îi făcu o vizită acasă, se sărutară pentru prima dată. Ea îmbrăcase un chimono de mătase verde-pal cu trestii de bambus albe, coșulețe argintii și pini pitici de-un verde închis. Era încinsă cu un *obi* de culoarea gușii porumbelului, pe care era brodată o langustă mare de Ise, în roșu și fir de aur. Blana de nură o lăsase în mașină. Găsi poarta încuiată, chiar și în ziua aceasta de sărbătoare. Casa părea tristă și părăsită. Totuși, de data asta știa cel puțin că soneria e reparată.

La vizitele anterioare, observase de câteva ori că servitoarea bătrânoară, care o lăsa mereu să aștepte o veșnicie la poartă, o cerceta cu un soi de dispreț. La rândul ei, simțea față de ea aversiune. Într-o zi, Noguchi o chemase să-i dea o carte din raft, spunându-i titlul în germană. Servitoarea repetase titlul fără să se-ncurce, apoi scosese cartea din raft. De atunci n-o putea suferi Kazu.

De Anul Nou era liniște pe strada lăturalnică unde locuia Noguchi. Nu se auzea decât zgomotul sec, repetat, al unei mingi lovite de rachetă. Kazu se simțea de fiecare dată stingherită în fața șoferului, căci, după ce suna la poartă, era silită să aștepte o groază până îi deschidea servitoarea.

Singurul semn de sărbătoare la casa lui Noguchi erau cei doi pini pitici de-o parte și de alta a porții, în care băteau pieziș razele soarelui de iarnă. Kazu privi de-a lungul străzii. Lumina oblică accentua hârtoapele drumului, sculptând parcă fiecare groapă și fiecare ridicătură. Un copac și un stâlp de telegraf își aruncau umbrele peste stradă. Pe mijlocul drumului se topea gheața, iar în pământul moale și negru lucea urma lată a unei roți. Kazu ciuli urechea la jocul cu mingea. Era undeva pe-aproape, dar pe copii nu-i vedea, și nici glasurile nu le auzea. Zgomotul încetă deodată. Aha, le-a căzut mingea pe jos, își închipui ea. Apoi auzi din nou loviturile acelea regulate. Și iar o pauză. Parcă vedea mingea mică, colorată, căzând pe pământul moale. Și își imaginează că ceea ce se petrecea acolo după zid, cu întreruperi, pe-ascuns, era un joc nepermis, plin de taină.

Zgomotul de pași în sandale de lemn se apropia de poartă. Kazu luă o ținută țeapănă la gândul că va da ochii cu servitoarea cea nesuferită. Dar în poartă îi apărură Noguchi însuși, primind-o cu o plecăciune. Roși, surprinsă.

— Femeia are zi liberă. Azi sunt singur acasă, o informă el.

Purta hainele tradiționale de ceremonie.

— La mulți ani! Vai, ce bine-ți stă în chimono!

Intrând pe poartă, Kazu avu o strângere de inimă când îi văzu îmbrăcămintea impecabilă. Cine l-o fi ajutat la îmbrăcat? Când ajunseră prin coridor în camera de primire, îi pierise toată buna dispoziție.

Dar Noguchi nu-i lua niciodată în seamă nazurile. Se întinse după carafa cu *toso*, dând să-i toarne cu mâna lui în ceașcă. Ea ezita să ridice ceașca de Anul Nou cu gânduri rele, așa că preferă să-și verse întâi focul.

7. Lichior din orez condimentat, băutura tradițională de Anul Nou.

— Prostii, spuse el după ce o ascultă. Sigur că femeia m-a ajutat la îmbrăcat. Cu hainele europene e cam neglijentă, dar când e vorba de chimonouri e în elementul ei.

— Dacă ții la mine cât de puțin, dă-o afară pe femeia asta! Îți fac rost de fete mult mai conștiincioase, câte vrei. Dacă n-o dai afară... Nici Kazu se opri în mijlocul frazei, izbucnind în plâns. Nici acasă nu mai pot să dorm de grija dumatiale.

Noguchi răspunse doar printr-o tăcere încăpățânată. Se uita pe geam și număra boabele verzui de pe firele de barba-dracului, care creșteau sub prunul roșu din grădină. După ce îi mai ascultă un timp jeluirile, luă carafa cu *toso* și îi oferă cu sila ceașca lăcuită. Ea o puse pe batista udă de lacrimi și se aruncă deodată pe *tatamis*, lipindu-și obrazul plâns de genunchiul lui. Avu totuși grijă să întindă întâi colțul uscat al batistei peste pantalonii lui de mătase țeapănă, ca să nu-i ude.

8. Rogojină din paie de orez.

Mâna bărbatului lunecă într-o mângâiere peste brăul ei. Kazu știa că gulerul rășfrânt al chimonoului îi descoperă la ceafă pielea albă, netedă și parfumată. Și se lăsă în voia mângâierii lui, blândă ca o melodie bine cunoscută. Atunci se sărutară pentru prima dată.

Sărbătoarea izvoarelor la templul Nigatsudō

De mult plănuiseră să meargă împreună la sărbătoarea izvoarelor de la Nara. Noguchi fusese invitat de un prieten, directorul unui ziar care organizase excursia. Mai erau în grupul lor un ziarist de optzeci de ani, un industriaș și un economist în vârstă. Kazu nu înțelegea de ce o invitase Noguchi tocmai la excursia aceasta aproape oficială. Doar nu putea el, care făcea o deosebire atât de strictă între treburile oficiale și viața particulară, să cheme o femeie fără să-i anunțe pe ceilalți. Iar dacă o invitase pe cont propriu, puteau tot atât de bine să meargă singuri în altă parte. De ce ținea neapărat să se arate cu ea în ochii lumii? Din ce i se povestise despre festivitățile de la Nara, Kazu știa că, oricât ar fi încercat ei doi să se izoleze de grup, în seara sărbătorii ar fi fost oricum împreună cu ceilalți.

9. Sărbătoare religioasă a templului Nigatsudō; în esență e vorba de sfîntirea izvoarelor din fața templului.

În plus, se simțea jenată de cheltuielile mari pe care i le pricinuia lui Noguchi. Și-apoi, mai era și faptul că se va simți prost în compania prietenilor lui intelectuali. În restaurantul ei făcea față oricăror oaspeți, oricât de sus-puși ar fi fost, dar în afara serviciului se ferea să ia parte la conversațiile lor savante.

Kazu făcu tot felul de presupuneri, necăjită că Noguchi nu-i dădea nicio lămurire. În cele din urmă se sătură de speculații și se duse la el cu un plic în care pusesese două sute de mii de yen.

Avea de gând să-i ofere banii pentru călătorie.

Era obișnuită să dea bani politicienilor, care îi primeau întotdeauna fără să clipească. Chiar și Genki Nagayama luase de la ea în câteva rânduri o sută-două de mii, în total peste un milion.

Dar cu Noguchi nu-i merse: de la banii aceștia se iscă prima ceartă între ei. Astfel află Kazu că, în ce privește excursia, planul lui era în fond foarte simplu.

— Plătesc eu trenul și hotelul pentru tine, spuse el. Cât despre mine, de la bun început am fost invitat pe cheltuiala lor. Și-apoi, s-au bucurat toți când le-am spus că vin cu proprietărea restaurantului Setsugo-an. Voiau să plătească și călătoria ta, dar n-am acceptat. E o socoteală rezonabilă, nu crezi?

— Bine, dar e prima noastră călătorie împreună. N-ar fi totuși mai bine să mergem numai noi doi, într-un loc unde putem fi singuri?

— Ah, așa te-ai gândit? Și eu care voiam să te prezint prietenilor mei...

Această remarcă a lui încheie discuția. Kazu fu mișcată și încântată

la culme de sentimentele simple și curate ale bărbatului.

— Bine, vom face cum vrei tu, răspunse ea. Ce-ai zice însă să-i chem pe urmă pe toți la mine, în chip de mulțumire pentru excursia asta?

— Cred că nu e rea ideea, acceptă

Noguchi calm.

Grupul se întâlnește la gară în ziua de 12, la rapidul de ora 9 – „Rândunica“. Cât de tânăr părea Noguchi printre prietenii lui! De fapt, era normal, căci trei dintre ei erau trecuți bine de șaptezeci de ani.

Kazu se pregătise pentru călătorie cu tot dichisul: era doar prima dată când ieșea în lume cu Noguchi. Întâi se gândi să-și imprime pe chimono un desen care să sugereze numele lui. Dar singurul semn care se lăsa pictat era „no“, adică „pajiște“.

Începu pregătirile cu mult înainte de ziua excursiei. După îndelungată chibzuială, alese până la urmă un desen care se referea ce-i drept la numele lui, dar era totuși greu de tălmăcit; comandă un chimono dintr-o mătase creponată grea, cu brăduți albi și țepoși și păpădii aurii – o aluzie la o pajiște de primăvară. Alese la el un *obi* de călătorie, cu dungi de un verde fraged, și o broșă cu „inel de nori“. Deasupra avea să poarte un *haori*¹⁰ cenușiu, căptușit cu mătase purpurie. Căptușeala aceasta îi dădu cea mai mare bătaie de cap.

10. Jachetă scurtă purtată peste chimono, de către bărbați și femei deopotrivă.

Bătrânul de optzeci de ani, care trecea drept un pionier al jurnalisticii japoneze, era tratat cu o politețe ceremonioasă de către toți ceilalți. Era doctor în drept și autor a multe traduceri din literatura engleză – un holtei bătrân și cinic, cu maniere englezești. Se pronunța de pildă pentru tot felul de reforme, în afară de una: era împotriva desființării prostituției! Îi tutuia pe toți, până și pe Noguchi. Industriașul se lăsase de afaceri și își trecea timpul compunând haikuuri. Iar economistul îi distra pe toți cu bârfeli răutăcioase.

Societatea acestor domni în vârstă se dovedi plăcută pentru Kazu: îi dădeau toți atenție, fără să-i facă curte. Drumul până la Nara îl făcură într-o atmosferă destină și veselă. Economistul împărțise calificative tuturor conducătorilor industriei și politicii, îi făcuse prostănaci, pierde-vară, canalii, oportuniști, țicniți, ipocriți, miopi, cei mai zgârciți ai tuturor timpurilor, boi sclerozați și epileptici. Vorbiră apoi despre haikuuri. Ziaristul cel bătrân ținu să remarce că la haikuuri nu se pricepea mai mult decât un european. Continuă însă pe un ton profesoral:

— Torahiko Terada¹¹ relatează în ale sale *Palavre despre haikuuri* următoarea anecdotă despre un tânăr fizician german care-și petrecea vacanța în Japonia și ajunsese un cunoscător al țării: cică tânărul acela s-ar fi lăudat unui prieten că a compus și el un haiku. Și anume:

11. Torahiko Terada (1878-1935) a fost un poet de mare

sensibilitate.

*La Kamakura,
Am văzut o mulțime
De tineri cocori.*

Într-adevăr, versurile aveau cinci, șapte și iar cinci silabe, după regulă, dar asta nu înseamnă că mângăleala lui e un haiku! Așa și cu poeziile mele: nu se deosebesc cu nimic de a lui. Iată ce-am compus, de pildă, ascultându-l pe prietenul nostru adineauri:

*În politică
Și-n finanțe, toți sunt doar
Niște prostănaci.*

Ceilalți găsiră de cuviință să râdă. Aceași poezie, auzită din gura unuia mai tânăr, nu i-ar fi făcut nici măcar să zâmbească.

În timpul discuției despre haiku, Kazu se gândi stânjenită la căptușeala *haori*-ului ei. Deși era cald în tren, nu îndrăznea să-l dezbrace, de teamă să n-o vadă cineva. Dar curând vorbiră despre alte lucruri.

Bătrânii puneau mare preț pe exactitatea memoriei lor. Într-un fel semănau tare cu niște adolescenți care se umflă-n pene cu experiența lor în ce privește femeile și fiecare încerca să-i întreacă pe ceilalți. Ca să dea greutate spuselor lor, bătrânii făceau mereu digresiuni interminabile și pomeneau o mulțime de amănunte fără rost. Dacă era vorba de pildă de ceva întâmplat în '37 la care un tânăr ar fi spus: „Cred că a fost în '36 sau în '37“, bătrânii începeau așa: „Da, exact. În '37 s-a întâmplat, în 7 iunie. Știu sigur că a fost în ziua de 7 și cred că era sâmbătă. Îmi aduc aminte că plecaserăm mai devreme de la serviciu.“

Pe măsură ce se lansau în discuție, se împotriveau cu tot mai mare înverșunare celor mai mici semne de decrepitudine, cu o energie care aparent aducea a vioiciune. Dar și în această privință Noguchi făcea excepție. Oare ce-l interesa la bătrânii aceștia și de ce le căuta tovarășia? El singur păstra o ținută demnă, de bărbat în putere. Ca de obicei, nu deschidea decât rar gura.

Când se plictisi tot ascultându-i pe ceilalți, curăță o portocală, îi numără feliile, apoi îi oferi tăcut tovarășei sale de drum exact jumătate din ele. Dar cum feliile nu erau toate la fel de mari, partea ei se nimeri mai mică decât a lui. Kazu își reținu un zâmbet; se uită fix la pielița subțire a portocalei, albicioasă ca luna când se lasă seara.

Ajunseră la Osaka pe la șase și jumătate. Mașina îi aștepta să-i ducă la hotelul Nara. Acolo coborâră fără să se odihnească la restaurant. Era neobișnuit de cald pentru luna martie. Kazu știa din auzite că la sărbătoarea izvoarelor e de obicei vreme friguroasă. Cu atât mai mult se bucurau toți de seara aceasta neașteptat de blândă.

Festivitățile încep de fapt la 1 martie, dar culminează cu

procesiunea torțelor din noaptea de 12 spre 13, când are loc către dimineață umplerea cofelor cu apă și ritualul tainic numit *tataren*. La ceremoniile nocturne asistă foarte multă lume.

După cină, porniră în grup către templu. Spre surprinderea lor, era o înghesuială mare pe prispa din fața templului. Public numeros, lume venită de dragul senzaționalului, atrasă mai mult de ceremonia neobișnuită și mai puțin de latura religioasă a sărbătorii.

Când veni momentul să se aprindă torțele uriașe de pin, un preot își făcu drum prin mulțime către galeria templului. Noguchi o luase pe Kazu de mână și o trăgea spre templu, fără să se sinchisească de urcușul lunecos. Nu mai era același Noguchi care la Tokyo se temuse să treacă strada. Mașinile îl speriau, pe când în mulțime se simțea în largul lui. Împingea în lături oameni simpli, cu fețe de țărani, strecurându-se printre ei cu o mândrie de aristocrat pe față. Distinșii oaspeți fură îndrumați spre un gărduleț de bambus care despărțea incinta templului de mulțimea de spectatori. Dincolo de gard începeau treptele către galeria unde urmau să ardă torțele de pin. Ziaristul cel bătrân, epuizat de drum, se agățase de gard și gâfâia. Directorul ziarului, mereu îngrijorat de sănătatea bătrânului, îi făcu rost de un scăunăș pliant.

Sandalele lui Kazu făcuseră cu greu față urcușului. Stătea pe o porțiune în pantă destul de lunecoasă, cu iarbă puțină pe pământul noroios. Se agăță și ea de îngrăditura de bambus, ca să-și mai menajeze sandalele. Întoarse capul să-i zâmbească lui Noguchi, dar era atât de întuneric, încât nu desluși zâmbetul de răspuns de pe obrazul lui. Deasupra capetelor lor se ridica, uriaș și solemn, templul – cu acoperișul frumos arcuit, cu streășină lată. Înăuntru era o lumină tainică, afară licăreau stele singuratice, ca niște picături de apă printre ramurile cedrilor zvelți și înalți din jurul templului.

„Cele șapte drumuri ale vestitorului“ începuseră. Un bărbat vânjos, în sutană de călugăr legată la brâu, urca și cobora în fugă treptele late de piatră, cu o torță aprinsă în mână. O voce răsunătoare striga frazele „soliei“; urmă jertfa tămâii și alte ceremonii, apoi rugile. Toate acestea, împreună cu torța aprinsă care arunca scânteii, creau o atmosferă tainică, impresionantă. Sutana neobișnuită a vestitorului, agitația și extazul lui nu se putea să nu apară spectatorilor neinițiați în tradițiile străvechi ale budismului ezoteric și ale șintoismului ca niște semne de rău augur.

După ce dispăru vestitorul, împreună cu torța care își aruncase lumina peste trepte, în aer rămase ceva ca o presimțire a unei nenorociri ce se putea petrece în fiecare clipă.

Kazu nu fusese niciodată prea credincioasă și rar se întâmpla s-o impresioneze un lucru pe care nu-l putea tălmăci limpede cu propriii ei ochi. Dar de data aceasta ridică privirea spre treptele de granit, albe

și reci, care duceau la galeria templului, și avu senzația că sufletul ei se înalță și plutește deasupra treptelor, dornic să ia parte la un eveniment ce se petrecea într-o altă lume, nevăzută.

Cu toată firea ei optimistă și veselă, se gândea uneori la moarte și la ceea ce-o așteaptă dincolo de moarte. Ajungea astfel mereu la ideea păcatului și, bineînțeles, la propriile ei păcate. Simțind în spate căldura pardesiului lui Noguchi, își aminti de iubiri trecute, la care nu se gândise niciodată în prezența lui. Au fost bărbați care muriseră din pricina ei, alții pierduseră averi și poziții ori ajunseseră să îngroașe drojdia societății. Ciudat că niciunul nu dobândise ceva în viață iubind-o pe ea. Nu era vina ei – doar nu dorise nimănui răul – și totuși cei mai mulți își irosiseră viața în preajma ei.

Cu gândul încă la moarte, Kazu își ridică din nou privirile spre treptele de piatră. Viața i se fărâmița sub picioare și știa că n-avea unde să mai caute adăpost. Dacă trăia și mai departe ca până acum, n-avea s-o ducă nimeni la groapă. Teama de moarte o făcu să-și dorească un om alături, în care să se poată încrede, o familie în jurul ei și o viață ordonată. Dar pentru asta ar trebui să se supună din nou legilor iubirii – or, iubirea trezea în ea teama de păcat.

În plimbările de dimineață i se păruse că cunoștea lumea ca pe propria ei grădină. Fusesse atât de sigură că nimic n-o mai putea smulge din liniștea ei sufletească! Iar acum, aceeași liniște sufletească i se părea că duce de-a dreptul în iad...

Preotul care-i condusese le explicase că sensul sărbătorii izvoarelor stă în pocăință și în dorința de a dobândi iertarea păcatelor. Kazu înțelegea prea bine ce înseamnă asta, când se gândea la propria ei viață.

Prin mulțime trecu un freamăt: se aduceau în sfârșit torțele cele mari. Douăsprezece tulpini de bambus groase cât un braț de om și lungi de câte șapte metri stătuseră pregătite, rezemate de baia templului. Aveau rădăcini uriașe, iar în vârf câte un coș sferic de-un metru grosime.

Dincolo de gardul de bambus stăteau câțiva preoți în odăjdii sclipitoare de brocard, cu gulere înalte, ascuțite. Din pricina lor, Kazu nu mai vedea ce se petrece în incinta templului. Încercă să zărească torțele printre umerii preoților, dar era prea scundă. Îl rugă pe Noguchi s-o ridice puțin, ca să vadă mai bine. Bărbatul, care-și legase un fular în jurul gâtului, îi zâmbi doar clătinând din cap. În clipa aceea se auziră niște trosnete și pâraîturi grozave, și fața lui fu luminată brusc de-o flacără puternică. Kazu întoarse repede capul să vadă: trosnetele veneau de la prima torță care luase foc. Arunca flăcări galbui peste zidurile văruiate, luminând fiecare crăpătură, fiecare zgârietură din tencuială. Deodată țâșni foarte aproape în fața lor o

flăcără imensă. Preoții cu gulere înalte, care-și țineau evantaietele deschise ca să se apere de dogoare, deveniră îndată doar niște siluete negre. Crengile verzi de chiparos legate în vârful torței aruncau scânteii, iar brațele vânjoase ale tânărului care o purta luciră în lumină. Kazu urmărea cu răsuflarea tăiată mișcările flăcăului: acum urca treptele, cu torța lui uriașă de foc. Suia din treaptă-n treaptă, ținând toată greutatea torței pe-un umăr. Pe piatră rămânea ici și colo câte-o scânteie aprinsă, ca o floare roșie de lotus. Pe alocuri lua foc câte o grindă din galeria acoperită, arzând un timp, mocnit. Un însoțitor în straie albe mergea în urma purtătorului de torță și stingea îndată focul cu o mătură muiată în apă.

Privitorii se înghesuiau pe poiana din fața templului, urmărind fascinați spectacolul. Kazu, emoționată până la lacrimi de frumusețea sălbatică și solitară a bulgărelui de foc, scoase un țipăt înăbușit. Luă mâna lui Noguchi și o strânse între degetele ei umede.

— Vai, cât e de frumos! Ce bine că am venit la Nara!

Purtătorul torței ajunsese între timp pe cea din urmă treaptă. Se opri o clipă ca să se rezeme de balustrada galeriei din stânga. Din nou se auzi trosnet de torță proaspăt aprinsă și la picioarele treptelor apărură al doilea flăcău. Cel de sus începu îndată să-și rotească torța cu mișcări smucite, ca de leu turbat; peste capetele privitorilor căzu o ploaie de scânteii. Apoi o luă la goană spre galeria din dreapta. Grinzile acoperișului luciră roșietice în lumina flăcărilor. Își mai roti o dată torța, a cărei lumină scădea, în galeria din dreapta, și verdele adânc al chiparoșilor ieși din umbră sub jerbele de scânteii.

Mulțimea care privise ceremonia într-o tăcere plină de evlavie începu să freamăte. Țipete de încântare se amestecau cu glasurile puternice, bărbătești care cântau rugăciunile. Încă mai cădeau scânteii în ploaie peste capetele oamenilor, iar deasupra, sus, se înălța măreț și întunecat templul Nigatsudō.

— Minunat! Minunat!

Noguchi se uită la ea și văzu că plânge.

Se întoarseră la hotel puțin înainte de a se lumina de ziuă. Erau prea obosiți ca să mai aștepte și ceremonia *tataren*, care se ținea dimineața devreme. Când ajunseră în odăile lor, se auzi de departe cântatul cocoșilor. Cerul nu se luminase încă la răsărit.

Noguchi propuse să facă o baie fierbinte înainte de culcare. Kazu, ai cărei ochi clipeau încă de emoție, spuse că e frântă de oboseală, dar de dormit tot n-ar putea dormi. Își scoase cu mișcări încete *haori*-ul și-l împătură cu grijă, ceea ce atrase atenția bărbatului asupra căptușelii. Noguchi se apropie de patul pe care zăcea împăturit, drept sub lumina lămpii. Pe căptușeala frumoasă, de un purpuriu stins, o mână îndemânatică pictase începutul unei poezii.

— Ce-i asta? Întrebă Noguchi, în timp ce-și dezlega cravata.

— O poezie de Sōgi¹². Am dat-o unui caligraf să mi-o scrie, înadins pentru călătoria asta. A venit primăvara.

12. Sōgi (1421-1502) este socotit un clasic al poeziei *renga* (poeme de câte 50-100 de strofe, compuse alternativ de doi sau mai mulți poeți, secvență cu secvență).

Nu-i dezvălui că vânzătorul de stofe îi dăduse ideea cu poezia de Sōgi. Noguchi citi:

Oricât te-aștept

Nu te grăbi să-mbobocești, Floare de primăvară.

Uitând de cravată, Noguchi rămase multă vreme tăcut, cu ochii pironiți la versurile pictate. Kazu se uita la mâna lui uscățivă, îmbătrânită, cu vinele groase. I se părea frumoasă.

— Așa, care vasăzică..., spuse el în cele din urmă.

Aceasta fu singura lui reacție. În noaptea care se sfârșea, bărbatul trecut de șaiszeci de ani și femeia de peste cincizeci dormiră în același pat.

Căsătoria

Nu trecuse mai mult de-o săptămână după întoarcerea de la Nara, și Kazu invită tot grupul la Setsugo-an, în semn de mulțumire pentru excursia făcută împreună. Pentru primirea lor compuse următorul meniu:

— Fire de brăduștean în sos.

— Crap afumat; plăcintă de podbal.

— Țipar fiert.

— Plătică pe orez, învelită în frunze de bambus.

— Supă de prune cu găluște în formă de stele, cu arpagic și muguri de piper-de-munte.

— Plătică „coajă-de-pin“; scrumbie albastră.

— Homari în saramură; ciuperci.

— Piper verde în *miso*¹³.

13. Pastă din boabe de fasole.

— Iarbă de mare; mlădițe fragede de bambus.

— Muguri de piper-de-munte.

Deși avea doar cinci oaspeți, ținut să-i primească în sala cea mare de banchete. Voia să le ofere o seară de neuitat, pe care să și-o amintească toți, ani la rând.

Noguchi și Kazu rămaseră încă două zile la Nara după plecarea celorlalți. Ținuseră să mai vadă și alte temple. Apoi, într-o dimineață senină, plină de soare, trecură din nou pe la templul Nigatsudō, urcând de data aceasta treptele de piatră până la galerie. Acum, după sărbătoare, flăcări care purtasera torțele în dansul lor frenetic stăteau tolăniți la soare, pe pietrele calde, și aveau fețe necioplite, de băieți de la țară. Kazu și Noguchi priviră de sus de la galerie poiana cu iarbă uscată de la poalele templului: arăta de parcă trecuse un incendiu

peste ea. Numai din loc în loc apăruseră petice verzi: iarba creștea din nou.

Vorbeau puțin în timpul plimbărilor – despre trecut și despre cele ce aveau să vină. Așa ajunseră, dintr-una într-alta, să pomenească de căsătoria lor. Kazu se ferea să se lasă purtată de sentimente. De aceea ascultă întâi părerea lui, apoi și-o expuse deschis pe-a ei. N-avea de gând să renunțe la restaurant. Dar cum, pe de altă parte, nu putea cere unui bărbat ca Noguchi să se mute la Setsugo-an, conviețuirea lor avea să fie inevitabil cam complicată. Kazu propuse să-și petreacă sfârșitul săptămânii în locuința lui, iar luna să se întoarcă la locul ei de muncă. La compromisul acesta ajunseră în cele din urmă amândoi.

În aerul proaspăt de primăvară, înconjurați de liniștea și pacea vechiului oraș împărătesc, își țesură pe-ndelete planurile de viitor. Găsiseră într-adevăr o soluție foarte rezonabilă. Kazu se minuna în sine ei că norocul neașteptat ce dăduse peste ea îi aducea doar o bucurie calmă, fără emoții violente.

Va deveni deci soția unui bărbat dintr-o familie veche și distinsă. Deodată își dădu seama că acesta fusese de fapt visul ei. Era născută la țară, în Niigata, își pierduse părinții de timpuriu și fusese adoptată de o rubedenie, un hangiu. Fugise apoi la Tokyo cu primul bărbat care-i ieșise în cale. După multă trudă și ani de muncă îndârjită, ajunsese în fine la poziția ei actuală. Toată viața crezuse însă într-un lucru: că ceea ce-și punea în cap trebuia să-i reușească. O convingere fără vreo bază logică, dar care până acum se dovedise întemeiată.

Până în toamnă fusese încredințată că toate dorințele îi fuseseră împlinite și că acea convingere care-i dominase viața era pe de-a-ntregul îndreptățită. Dar odată ce-l întâlni pe Noguchi descoperi, spre surprinderea ei, că mai era în stare să se îndrăgostească orbește. Iar acum văzu că din hotărârea ei de a obține tot ce-și dorea mai putea trage chiar și foloase.

Mai târziu, lumea avea s-o judece aspru pentru prea marea potrivire între pasiunea ei și foloasele pe care i le aducea. Dar ar fi nedrept să susținem că iubirea ei pentru Noguchi ar fi fost calculată și că ar fi umblat numai după numele și poziția lui socială. Dimpotrivă, dragostea pentru bărbatul acesta se născuse într-un mod cu totul firesc, neforțat. Iar visul ei vechi de a ajunge la o situație înaltă deveni realitate fără să fi depus vreun efort deosebit. Nu știuse ce face când turnase mustul în butoi, dar când vinul fu gata, descoperi că era tocmai pe gustul ei. Atâta tot.

Neînțelegerea se iscă din prea marele entuziasm cu care femeia aceasta atât de sinceră primi propunerea lui Noguchi. Poate că ar fi trebuit să se arate ceva mai reținută.

Seara de 22 martie veni cu o vreme caldută, blândă. Noguchi sosi mai devreme, ca să se sfătuiască cu ea despre unele și altele înainte de

venirea oaspeților. Se așează în odaia ei de primire și îi dădu sfaturi, cu glasul lui calm și chibzuit.

Kazu îi arată meniul, adăugând:

— Aș vrea să le mai servesc un fel pe care nu l-am trecut aici. Ceva care să aibă legătură cu sărbătoarea de la Nara. O mâncare consistentă, care ar fi bine să fie pe masă pe la început, ca să nu fie prea sătui. Dar, pe de altă parte, îmi închipui că tu vrei să le anunți evenimentul numai la sfârșitul mesei, nu-i așa?

— Dar ce-are a face anunțul meu cu mâncarea ta? Întrebă Noguchi bănuitor, zgândărind într-o doară în cenușă cu cleștele de foc.

— Păi, cum să-ți spun... se bâlbâi Kazu, temându-se ca de obicei de reacția lui. Ar fi toți veseli și binedispuși după mâncarea aceea și cred că ăsta ar fi tocmai momentul potrivit.

— Îmi ceri deci să joc teatru?

— Dar n-o lua așa! A fost pur și simplu o idee de-a mea. Se obișnuiește doar și la ceremonia ceaiului, nu?

— Trebuie neapărat să faci atâta caz? Eu unul vreau doar să le anunț căsătoria mea prietenilor celor mai apropiați – atâta tot. Puteai să-mi spui de la-nceput că ții la efecte...

Kazu pricepu că e momentul să cedeze.

— Bine, vom face cum vrei tu. Am să mă iau după pofta lor de mâncare și am să le servesc surpriza îndată după primul fel.

O servitoare îi anunță că directorul ziarului și jurnalistul cel bătrân veniseră.

Kazu se ridică să-și primească oaspeții cu zâmbetul cel mai cuceritor. Noguchi rămase surprins de ușurința cu care dispăruse de pe fața ei orice urmă de necaz, lăsând loc unei expresii de veselie netulburată. Dar ea nu se sinchisi de reacția lui.

Ziaristul căra după el, ca de obicei, o mapă mare de piele. Era elegant în hainele japoneze de sărbătoare, cu *haori* și *hakama*¹⁴, cu mersul lui drept și părul des, argintiu, care-i cădea peste urechi. În prezența lui, directorul ziarului se purta mereu de parcă unicul lui scop în viață ar fi fost să-l slujească cu supunere și credință.

14. Pantaloni foarte largi, făcând parte din costumul tradițional al bărbaților.

— Ei, mă bucur că te văd, Noguchi! A fost frumoasă excursia noastră, ce zici?

Cu vorbele acestea, bătrânul se îndreaptă spre locul de onoare și se așează îndată. Nici nu-i trecuse prin cap că locul acela ar putea fi rezervat altuia. Odată așezat, deschise vorba despre cu totul altceva: cu o zi înainte avusese onoarea să țină, la dorința expresă a împăratului, o conferință despre istoria jurnalisticii japoneze.

— Din păcate, n-am avut vreme să intru în detalii, comentă el. Dar mi se pare că Maiestatea Sa a fost deosebit de interesat de epoca Meiji.

E trist că timpurile de-atunci înseamnă, nu numai pentru moșnegi ca mine, ci pentru însuși împăratul, *die gute alte Zeit*¹⁵.

15. Vremurile bune de altădată (germ.).

— Poate că Maiestatea Sa s-a luat doar după relatarea dumatile.

— Tot ce se poate. Totuși, nu e prea încurajator, când suveranul însuși nu socotește prezentul drept cea mai fericită epocă.

Între timp sosiră și ceilalți invitați. Se aduseră băuturi și aperitive. Apoi gazda dispăru pentru câteva minute și se întoarse însoțită de două fete care purtau o tavă uriașă. Spre încântarea tuturor, pe tavă ardeau flăcări albăstrui.

— Vin torțele de la Nigatsudō, explică gazda.

Era într-adevăr o capodoperă de artă culinară, menită să desfete în egală măsură și ochii. Torțele, câte una pentru fiecare oaspete, erau sculptate din carne fragedă de pui, gălbuie ca trestia de bambus, înfipite în frigărui subțiri, cu câte-o pasăre mică în vârf, stropită cu coniac, care ardea. Legumele frumos aranjate de jur împrejur aminteau de peisajul din apropierea templului. Kazu nu uitase nici tăblița de lemn din fața templului, care-i poftea pe călăreți să descalece înainte de a păși în locurile sfinte.

Oaspeții se întreceau în complimente. Industriașul spuse că astfel ia parte de două ori într-un an la ritualul sfânt și improvază îndată un haiku în cinstea mâncării. Kazu îl cercetă cu coada ochiului pe Noguchi: nu părea cătuși de puțin fericit. I se citea pe față nehotărârea și parcă ducea o luptă înverșunată și încăpățânată cu sine însuși. Se uită scurt la ea, aproape cu ură. Dar ea îi susținu calmă privirea. Era fericită și își gusta succesul cu o plăcere vizibilă. Știa că înverșunarea lui de moment vine numai din mica lui mândrie: Noguchi nu voia în ruptul capului să se supună voinței unei femei.

Kazu se ridică de la locul ei, prefăcându-se că se depărtează pe coridor, dar rămase ascunsă după o ușă glisantă în camera de-alături. Curând auzi vocea lui Noguchi. Erau tocmai cuvintele pe care le așteptase:

— Aș vrea să vă anunț un eveniment: anume că mă voi căsători în curând cu proprietăreasa acestui restaurant.

În tăcerea generală care se lăsă după cuvintele lui izbucni deodată râsul bătrânului:

— Și eu care-l credeam pe prietenul nostru un burlac rafinat ca mine! L-am supraestimat, asta e! Te felicit, Noguchi, că ești ca toți ceilalți! Hai să udăm evenimentul... Dar unde-i doamna casei? strigă el cu voce tunătoare.

Apoi se răsti la directorul ziarului:

— Și tu ce mai aștepți? Șterge-o la telefon. Avem o știre senzațională pentru ziar!

— Mă tratați mereu ca pe-un reporter cu cașul la gură, bombăni

directorul, ceea ce îi făcu pe toți să râdă.

Atmosfera se destinse.

— Pe unde-o fi doamna casei? mai tună o dată bătrânul.

În excursie, Kazu nu-l auzise niciodată vorbind așa. Simți că se străduiește să nimerească tonul aspru și răstit care fusese la modă în tinerețea lui printre studenți.

Kazu găsi că e momentul să apară.

În ușa se ciocni nas în nas cu directorul ziarului, care fugea la telefon să-și informeze redacția. Trecând pe lângă ea, bărbatul o ciupi de umărul rotund.

A doua zi știrea apăru în ziar. Kazu primi îndată un telefon de la Genki Nagayama, care părea înveselit:

— Ei, bună dimineața!... Nu ne-am văzut de-o groază de vreme... Sper că-ți merge bine... Ia spune, știrea aia din ziar bănuiesc că e o bârfă, nu-i așa?

Kazu tăcu.

— Aha! Ei, dacă-i adevărat, am ceva de discutat cu dumneata. Poți să treci azi pe la mine pe la birou?

Kazu se scuză că e prea prinsă cu treburile. Dar pretextul acesta nu prindea la Genki.

— Ei, na! Prinsă cu treburile! Eu sunt ocupat, nu dumneata! Și dacă totuși vreau să-ți vorbesc, ai să-ți faci timp să vii. Azi sunt în biroul din Marunouchi.

Genki avea în diverse locuri așa-zise „birouri“, care de fapt erau anticamerele birourilor prietenilor lui. Ciudat era doar faptul că în toate aceste „birouri“ era de ajuns să apese pe sonerie, și poruncile lui se executau pe loc, de parcă ar fi fost el însuși directorul acelor întreprinderi și instituții. Iar cu angajații lor se purta la fel de autoritar.

Kazu cunoștea biroul din Marunouchi, căci mai fusese acolo de câteva ori. Ținea de o societate mare de pescuit, al cărei președinte era un consătean de-al lui Genki.

Vremea era ploioasă și destul de rece. Kazu trecu prin fața magazinelor mohorâte de la parterul clădirii, apoi pe sub colonadele întunecoase, stropite pe jos de umbrelele trecătorilor. Oameni în mantale de piele treceau pe lângă ea cu fețe întunecoase, neprietenoase. Dimineața se bucurase atât de mult văzând anunțul, încât pusese ziarul ca jertfă pe altarul casei. Iar acum se găsea cineva să-i tulbure bucuria, și încă tocmai omul pe care-l ajutase atât de des, cu atâția bani, fără să-i ceară vreodată ceva în schimb. Nervoasă și indispusă, urcă în lift. Dar când dădu cu ochii de fața lui Genki, cu zâmbetul lui batjocoritor pe buze, uită deodată de toate gândurile negre și buna dispoziție îi reveni brusc. Era de-a dreptul amuzată acum că are întâlnire cu un politician temut și atât de ocupat, și încă

într-o chestiune care o privea personal.

— Așa, carevasăzică, te ții de năzdrăvăanii, spuse Genki, intrând de-a dreptul în subiect. Seduci pur și simplu un bărbat – nici nu știu când ai avut timp s-o faci – fără să ceri voie la părinți!

— Vai, credeam că ești numai „fratele cel mare“. Dar, părinte ori frate, nu ești tocmai omul potrivit ca să-mi ții morală. Te rog să mă scuzi, dar nu-ți permit.

Nu era felul ei să răspundă cu atâta îndrăzneală și cochetărie. Cu toate acestea, zâmbetul nu pieri de pe obrazul gras, ca lutul păstos, al lui Genki. Învârtind ca de obicei o țigară între degete, ca s-o înmoaie, remarcă:

— Dar de ce atâta grabă? Oricum, ai cam trecut de vârsta măritişului...

— Sigur. De câteva zeci de ani, nu-i așa? După această ciondăneală pe ton de glumă, Kazu aşteptă să audă în fine vechea întrebare: „Te-ai îndrăgostit?“ Ar fi răspuns bucuroasă „Da“, iar Genki ar fi trebuit să priceapă că nu mai are de adăugat nimic.

Numai că el refuză să joace cartea asta.

Genki avea întotdeauna reacții imprevizibile. Era singurul bărbat căruia Kazu nu știa niciodată când să-i aprindă țigara. Când un interlocutor de-al ei își vâra țigara între buze, Kazu avea mereu chibritul pregătit să i-o aprindă. Pe când cu Genki nu nimerea niciodată momentul. Degetele lui scurte și groase cu unghii late se jucau mereu cu câte ceva, fie cu țigara, fie cu un creion, o hârtie sau ziarul de pe masă, în timp ce privirea neobosită căpăta o expresie nevinovată, ca de copil, iar buzele cărnoase se desfăceau într-un zâmbet larg. Când, în fine, părea că va duce țigara la gură, după ce-o învărtise și răsînvârtise, o băga brusc la loc în pachet.

Îndărătul scaunului era o fereastră lată cât peretele, prin care se zărea orașul cu acoperișurile ude de ploaie. Perdelele verzi de mătase erau trase în lături. Lămpile de neon, aprinse în dimineața aceasta mohorâtă în clădirea de peste drum, împrăștiu o lumină nudă, violentă. Păreau foarte aproape.

— Să zicem că te măriți cu Yuken Noguchi. Bine... Dar cu restaurantul ce faci?

— Îl voi conduce mai departe.

— N-ai să poți. Odată și-odată tot o să vă certați pe tema asta. Nu uita că Setsugo-an a devenit ceea ce este prin protecția mea și a Partidului Conservator. Nu ți se pare ridicol ca proprietărea sa lui să devină soția unui consilier al radicalilor?

— M-am gândit și eu la asta. De ce să pierd bunăvoința conservatorilor numai pentru că soțul meu e de partea radicalilor? După câte știu, noua constituție le permite soților să aibă vederi politice diferite.

— Nu-i vorba de asta. Înțelege că-mi fac griji numai pentru viitorul dumitale. Oricine își poate da seama că ai tras o carte proastă. Căsătoria asta nu-ți va aduce nici dumitale, nici lui vreun folos. Cu calitățile dumitale ai putea face multe. Dar nu: îți pui singură bețe-n roate! Pentru că, să știi, cu măritișul e ca și cu acțiunile: le cumperi cât sunt ieftine. De ce vrei neapărat să cumperi niște acțiuni care n-au să mai crească niciodată? Sunt de acord că domnul Noguchi a fost la vremea lui o capacitate. Dar, cântărind lucrurile la rece, în lumea de azi proprietărea restaurantului Setsugo-an valorează mai mult decât fostul ministru Noguchi. Ar trebui să-ți cunoști prețul... Oricum, ideea de a păstra mai departe restaurantul îți seamănă. Cel puțin, n-ai să te încui în casă să faci pe nevasta cuminte. Curat Kazu!

— Asta o știi și eu!

— Sigur că știi, că doar te uiți în fiecare zi în oglindă... Dar, ia spune-mi, dumnealui de fapt ce intenții are? Nu cumva vrea să profite de situație?

Kazu simți cum i se urcă sângele în obraz.

— Noguchi nu e soiul ăla, să știi! ridică ea vocea. Sigur, dacă ar fi vorba de dumneata...

Genki râse mânzește, dar nu se supără câtuși de puțin.

— Mă dau bătut! Dar trebuie să recunoști că cel puțin mă pricep. Obțin totdeauna ce vreau. Și fără ocolișuri!

Abia acum își duse țigara la gură. Femeia îi oferă foc. Genki trase un fum, apoi schimbă vorba brusc. Se apucă să spună glume fără perdea despre femei ușoare.

Secretara intră să-l anunțe că vizitatorul următor așteaptă. Kazu își puse șalul pe umeri și se ridică. Cuvintele pe care le așteptase tot timpul nu le auzi nici acum.

Totuși, Genki ținea la despărțirile cordiale. Savura mai ales iluzia că l-a câștigat pe vizitator de partea sa. De aceea își mai întoarse o dată privirile de la fereastră și strigă în urma ei:

— Ascultă, sper că ai să mă inviți și pe mine la nuntă!

Căsătoria avu loc în 28 mai.

Așa-zisa „viață nouă“

Noguchi și kazu fură surprinși de neașteptata publicitate ce se făcu în jurul căsătoriei lor. Pentru prima dată în viață, Kazu avu de înfruntat asaltul fotografiilor de la diverse ziare și reviste, iar Noguchi se minună că lumea nu-l uitase cu totul. Călătoria de nuntă o făcură la hotelul Gamagori, vizitând și altarul Yaotomi de pe insulița Benten.

La altar, Kazu voi să pună ca de obicei o sumă mare de bani în cutia pentru jertfe, dar Noguchi o opri scurt, lămurind-o că asemenea gesturi sunt de prost gust. Tonul rece și autoritar cu care o pusese la punct o îngheță.

După întoarcerea la Tokyo, începu căsnicia lor complicată. Cu toate

că vorbeau îndelung la telefon în fiecare dimineață, Kazu era mereu neliniștită și îngrijorată. Hotărî s-o dea afară pe servitoarea lui cea instruită și îi trimise în schimb două fete în casă și un fecior, slugi credincioase de la Setsugo-an, pe care îi chema apoi regulat să-i dea raportul despre viața de toate zilele a soțului ei.

Sâmbăta se înființa ea însăși „acasă“, încărcată cu lucruri trebuincioase și cu tot felul de cadouri. Curând umplu casa cu provizii până la refuz.

Întoarcerea „acasă“ se petrecea de fiecare dată cu mult zgomot și agitație: Kazu se văicărea că a avut o săptămână imposibilă, că o doare spatele, se plângea de clienții pentru care trudește atâta... Apoi se învârtea prin odaia veche, bătrânească, mobilată fără gust și în fine constata:

— Tot acasă-i cel mai bine! Numai aici mă simt în largul meu.

Dar într-o zi află cu surprindere că prietenii lui Noguchi care se grăbiseră, după exemplul ziaristului, s-o felicite răspândeau tot felul de vorbe urâte pe seama ei. Cică s-ar fi purtat ca o soție legitimă încă de la călătoria la Nara; că i-ar fi dat atenție lui Noguchi câtă vreme pe ceilalți i-a neglijat; că i-ar fi răspuns nerescușit bătrânului ziarist. Cât despre banchetul la care îi invitasese pe urmă, chipurile ca să le mulțumească pentru excursie, n-a fost decât un pretext ca să-și poată trâmbița căsătoria

— or, nu era nevoie s-o facă tocmai la restaurantul ei! Bietul Noguchi era de compătimit!

Când îi ajunseră la ureche bârfele acestea, Kazu își aminti cum o ciupise de umăr directorul ziarului. Gestul, care în seara aceea o amuzase, o durea acum, de parcă i-ar fi lăsat pe umăr o vânătaie. Își vârî mâna instinctiv sub kimono și-și frecă umărul, închiudată.

Îi povesti totul lui Noguchi, care se supără foc pe ea. Dacă o luase cu el în excursie și apoi le anunțase prietenilor săi proiectata lor căsătorie o făcuse numai fiindcă avea deplină încredere în ei. Iar dumneaei îi împuie capul cu bârfe, numai ca să-l înstrăineze de prietenii lui. Kazu își dădu seama pentru prima dată că, deși are un suflet atât de nobil, soțul ei e lipsit cu totul de discernământ.

Într-o revistă apără un articol satiric despre Noguchi, pretinzând că intrarea lui în Partidul Radical nu fusese în ultimă instanță decât un șiretlic ieftin, prin care încercase să-și facă reclamă, întocmai ca și acum căsătoria cu proprietărea restaurantului.

Kazu se minună de inventivitatea cu care oamenii, în ticăloșia lor, erau în stare să facă legături între două lucruri atât de deosebite. Dar Noguchi fu de părere că asemenea infamii nu merită decât să fie ignorate. Rămase, cel puțin în aparență, calm și nepăsător.

Pentru Kazu, căsnicia nu aduse schimbări prea mari în viața de toate zilele. În dormitorul de la Setsugo-an avea acum o fotografie din

călătoria lor de nuntă. În timpul liber, când nu existau oaspeți de care să aibă grijă, se ducea uneori s-o privească: fotografia îi înfățișa pe treptele unui templu din sudul insulei Benten. Luaseră cu ei un fotograf de la hotel ca să-i fotografieze.

De-atunci nu trecuse decât o lună, și totuși cei doi din fotografie parcă pozaseră cândva demult, pentru niște privitori de mai târziu. Kazu își amintea cu cochetărie de clipa aceea. Când își dădu seama de mica ei vanitate, simți o înțepătură în inimă. Dar cu cât se ferea mai mult să se gândească, cu atât amintirea îi devenea mai limpede.

Trecuseră atunci în pas de plimbare pe lângă altarul Yaotomi, și deodată înaintea ochilor li se desfășură o panoramă măreață, în plin soare, care fusese ascunsă până atunci de un șir de copaci. Kazu, încă amărâtă de atitudinea lui intransigentă față de darul pe care voise să-l ofere la templu, se luminează deodată de parcă i s-ar fi luat o piatră de pe inimă.

— Vai, ce privești minunată! Uită-te! Nu-i grozav?

— Aici ne fotografiem, hotărâse Noguchi îndată.

Fotograful se cățăra într-o poziție precară pe rădăcinile unui pin și-și pregăti aparatul. Perechea stătea pe trepte privind spre mare, către insula Oshima. Apa golfului lucea calmă în soare, între peninsula Nishi-ura spre apus și muntele Kobo de la Miya către răsărit. În zare se topeau contururile peninsulelor Atsumi și Chita, închizând marea la orizont ca un lac – impresie întărită și de plasele pescarilor care ieșeau pretutindeni din apă. Pe cer nu era nici urmă de nor – amiaza se întindea în fața lor într-o nemișcare deplină, ca un crâmpei de eternitate...

Fotograful era tipicar și îi ținu nemișcați o groază de vreme. Kazu observă că soțul ei stătea țeapăn, atent toată vremea la aparat. În toți anii carierei lui politice, când îl asaltaseră mereu fotografii, nu fusese în stare să se dezbrace de rigiditatea lui înnăscută.

Ca o mică răzbunare pentru muștrarea pe care-o înghițise adineauri, Kazu scoase pudriera, își cercetă grăbită obrazul, apoi întoarse oglinjoara pe nesimțite spre el. Reflexul luminii puternice îl orbi o clipă și trăsăturile lui se destinseră din încordare. În acea clipă, fotograful atent declanșase.

Dar nu asta era fotografia de pe măsuta ei din dormitor. Noguchi ceruse negativele și distrusese tot ce nu-i plăcea, așa că fotografia înfățișa o pereche între două vârste, stând nemișcată în lumina crudă de vară timpurie, Kazu în spatele soțului ei, acoperită pe jumătate de umărul lui.

Deși era atât de femeie, Kazu n-ar fi știut să definească fericirea. Căsătoria nu-i ceruse jertfe prea mari: nu fusese nevoită să se mute într-o casă nouă, n-avea de suportat nici soacră, nici vreo cumnată. Și totuși nu deborda de fericire. Firește, simțea o mulțumire plină de

mândrie de câte ori ieșea în lume cu Noguchi – ca soț și soție. Dar dacă cerceta mai adânc mulțumirea aceasta, ajungea mereu la gândul destul de lugubru pe care-l avusese la nuntă: în timp ce schimbaseră cupele cu sake, Kazu stătuse pe locul ei cu capul plecat și ochii plini de lacrimi, spunându-și: „Așa, carevasăzică, am să fiu îngropată în cripta familiei Noguchi. Iată că mi-am găsit în fine un adăpost de veci.“ Grădina cea frumoasă de la Setsugo-an se șterse din gândurile ei, și în schimb apărură piatra funerară a unei vechi și distinse familii. Nu e de că, îndată după călătoria de nuntă, prima ei dorință a fost să treacă pe la locul de veci al familiei soțului ei. Noguchi, care avea o aversiune pentru cimitire, amâna mereu vizita la cimitir, sub diferite pretexte, până când într-o bună zi, în perioada ploilor, soția lui reuși să-l urnească.

Porniră pe-o vreme mohorâtă spre cimitirul Aoyama. Ploaia cernea intermitent

— o ploaie mărunță, fină, care împrespăta verdele tânăr al copacilor. Se luară după grădinarul încărcat cu crengi de anason, tămâie și o găleată de apă. Mergeau amândoi sub umbrela deschisă.

— Oare pot să-și doarmă morții somnul de veci în atâta zgomot de mașini?

— Locul nostru de veci e, din fericire, departe de stradă, o liniști Noguchi.

Cavoul nu era chiar atât de mare și pompos cum și-l închipuise ea, dar piatra funerară cu blazonul gravat pe ea era dovada unei familii vechi și nobile, și asta o mângâie. Sub lespezi odihneau deci generații întregi ale unei familii vestite, cu descendenți fără pată. Kazu îngenunche înaintea mormântului, sub umbrela pe care i-o ținea soțul ei, și rămase multă vreme cufundată în rugăciune.

Tămâia fumea gros sub ploaia mărunță, iar fumul se încolăcea în aer, greu, se agăța în părul ei și-i pătrundea în nări. Mirosul de tămâie îi dădea o senzație de amețeală plăcută. Ce familie faimoasă și neprihănită! Ea însăși nu avusese prilejul să cunoască pe vreun membru în viață al familiei lui, nici măcar la nuntă, dar își închipuia că toți cei ce muriseră fuseseră plini de noblețe, după cum puritatea sângelui lor era neîntinată, neatinsă de stricăciune. Familia aceasta nu cunoscuse nici chinurile mizeriei, nici slugărnicia, minciuna ori umilințele... Petreceri la hanul din sat; bețivi ce-și întind mâinile după o copilă nevinovată; fuga de-acasă, spaima cu care urcase în trenul de noapte; ulicioare strâmte de mahala;

mângâieri vândute, șiretlicuri născocite ca să se apere; îmbrățișări umiltoare ale unor bărbați indiferenți; intimitatea plină de grosolanie; dorința de răzbunare împotriva unui dușman necunoscut... asemenea întâmplări nu existau pentru familia aceasta, ai cărei membri poate cinaseră în restaurante elegante în timp ce Kazu, o fetișcană săracă,

spăla rufele stăpânei ei.

Dar acum aparținea și ea acestei familii și într-o bună zi va fi îngropată în locul de veci de aici. Ce mângâiere! Ce festă jucase lumii, pătrunzând în familia aceasta, de care nu se va mai despărți pe veci! Când va ajunge în sfârșit aici, liniștea ei va fi deplină și farsa jucată societății va fi desăvârșită. Căci lumea nu se lăsase până acum înșelată nici de succesele ei, nici de banii și de generozitatea ei. Cu șiretlicuri și-a început drumul în viață și până la urmă avea să înșele chiar veșnicia! Acesta va fi buchetul de flori pe care-l va arunca ea în nasul lumii!

În cele din urmă își desfăcu mâinile împreunate ca pentru rugăciune. Cercetă pe rând numele morților înscriși pe-o latură a pietrei funerare.

— Sadako Noguchi, august 1946. Cine

e?

— Prima mea soție. Credeam că știi, adăugă Noguchi, serios: i se părea ciudat că-l întrebase.

Dar și mai ciudată a fost următoarea ei remarcă.

— Aha, soția ta e și ea îngropată aici. La asta nu m-am gândit.

Vocea ei era senină, limpede – aceeași voce înaltă și energică cu care porunceă slugilor de la Setsugo-an. În tonul ei nu era nici urmă de gelozie. Noguchi nu-și putu stăpâni un surâs amar.

— Dar pentru cine-ai venit să te rogi, la urma urmei? Că doar n-ai cunoscut pe niciunul din ei.

— Bineînțeles că pentru toți strămoșii tăi, exclamă ea zâmbind netulburată.

De la cimitir trecură prin oraș după cumpărături. Spre mirarea soțului ei, Kazu fu toată ziua voioasă, ba chiar exuberantă.

Din după-amiaza aceea, o senzație de liniște și siguranță puse stăpânire pe ea, paralizându-i energia. Pe zi ce trecea devenea tot mai neglijentă în munca la restaurant. Era vară și oaspeți puțini.

Deodată, își dădu seama că îmbătrânește. Începură să facă adesea călătorii, ca să scape de căldurile din oraș. De fiecare dată, Kazu era plină de entuziasm și de o exaltare exagerată, cu care nu reușea decât să-și contrarieze soțul, înstrăinându-l. Până la urmă se simți singură și părăsită. Desigur, făcea o greșală încercând să aducă înflăcărare în existența calmă la care soțul ei ținea atâta.

În unele privințe izbutise câte ceva: Noguchi purta acum numai cămăși albe, imaculate. În schimb refuza categoric să-și cumpere un costum nou. Pretindea că ar râde toată lumea de el dacă ar apărea deodată după căsătorie în haine noi, cu pensia lui modestă. Kazu nu voia să priceapă ce-ar fi rău dacă i-ar cumpăra soțului ei un costum nou. El îi ținea predici:

— Trăiești cu iluzia că oamenii se bucură când le dai bani. Dar te

înșeli amarnic. Nu înțelegi că ei se-ndoiesc de sinceritatea intențiilor tale când le dai, dintr-o pricină neînsemnată, sume exagerate? Munca mea în partid îmi cere să duc o viață modestă și cumpătată, dacă vreau să mă bucur de încrederea oamenilor. Încearcă, te rog, să scapi de fasoanele acestea de parvenită!

Kazu își respecta soțul din tot sufletul, dar nu era în stare să facă deosebirea între ideea lui despre politică și politica pe care o cunoștea ea în urma relațiilor avute datorită restaurantului. Conservatorii care veneau pe la Setsugo-an sădiseră în ea credința că a face politică înseamnă a ști să te prefaci. Te faci că vrei să te uiți puțin afară, când de fapt vrei s-o ștergi. Sau: ajungi la o înțelegere cu cineva punându-i cuțitul în piept, în timp ce te încălzești la soba lui. Sau: râzi când în fond crăpi de ciudă. Sau: pari indignat când de fapt nu-ți pasă. Sau: taci o veșnicie la locul tău, jucându-te cu praful din fundul buzunarelor. Într-un cuvânt: să te porți ca o gheișă. Politica avea ceva neliniștitor și tainic și semăna leit cu aventurile amoroase. Pe când ideilor lui Noguchi le lipsea cu totul gustul aventurii.

Deși în ultima vreme își cam neglija îndatoririle la Setsugo-an, Kazu nu se închidea în casă să-i gătească soțului ei sau să-l aștepte în fiecare zi. Așa ceva nu-i stătea în fire. În schimb, se pomenea des că nu prea știe ce să facă cu timpul ei. Într-o bună zi își dădu seama că clienții care aveau legături cu Partidul Conservator vin tot mai rar pe la restaurant. Unul îi spuse de-a dreptul:

—Te-aș sfătui să-ți convingi soțul să-i lase pe radicali și să se întoarcă la ai noștri. L-am primi cu brațele deschise pe ilustrul nostru om de stat. În plus, am veni și noi mai des pe-aici. Nu crezi că l-ai putea convinge, dacă ți-ai pune în cap?

Kazu ascultă în tăcere, mușcându-și buzele, propunerea aceasta umilitoare pentru Noguchi. Se gândi cu amărăciune că e numai vina ei dacă un fost ministru e tratat astfel, ca un hangiu, și hotărî să șteargă rușinea apărându-l. Așa că se întoarse către oaspetele ei influent și-i spuse răspicat:

— Asemenea vorbe nu vreau să mai aud în casa mea! Am să vă rog să nu mai veniți pe-aici.

Kazu nu avusese niciodată eșecuri în viața ei de afaceri – nici pricinuite de motive sentimentale, nici de mândrie. Acum devenea tot mai vulnerabilă. Nu numai că era din ce în ce mai sensibilă, dar parcă i se dezvoltase orgoliul sub influența soțului ei.

Într-o zi de toamnă târzie, pe când își petrecea ca de obicei sfârșitul săptămânii cu soțul ei, Kazu sări deodată de la locul ei și îl chemă la fereastră:

— Ia te uită! Un cocor!

Noguchi nu-i dădu importanță, dar cum ea nu-l lăsa în pace, se ridică în cele din urmă în silă și privi pe fereastră. Nu văzu niciun

cocor.

— Prostii, zise el. Auzi, cocori prin Tokyo!

— Dar l-am văzut cu ochii mei! Zău că l-am văzut!... Avea o creastă roșie... Era cât pe ce să se așeze pe acoperișul vecinului, dar a zburat mai departe.

— Nu ești deloc serioasă.

Începură să se certe, și Kazu nu mai putu recunoaște că doar glumise, că a vrut să-l păcălească. Avea și ea partea ei de vină, că prea își jucase gluma cu seriozitate.

Din întâmplarea aceasta se alese cu o învățătură. Își dădu seama de o trăsătură a firii ei: nu era în stare să trăiască fără să se entuziasmeze mereu pentru câte ceva. Dar toate încercările ei de a aduce puțină variație în viața lor conjugală se loveau de rezistența înverșunată a soțului ei. Totuși, dragostea pe care i-o purta rămase neschimbată.

Câteodată devenea și el mai comunicativ, și atunci îi povestea în felul lui greoi, lipsit de haz, câte-un roman pe care-l citise sau îi ținea discursuri despre nedreptățile sociale.

Oaspeți de seamă

În orice caz, era limpede că Noguchi privea căsătoria lor ca ultimul lui refugiu în viață. Cât despre Kazu – am mai spus-o și înainte – avea certitudinea că își găsisese în fine locul de veci. Numai că în mormânt nu se poate trăi.

În timpul săptămânii, Kazu primea zilnic raportul amănunțit al feciorului în casă asupra tuturor faptelor soțului ei și se minuna mereu cât de lipsită de evenimente e viața lui.

În ciuda vârstei lui, Noguchi studia încă mult.

— Domnul a lucrat ieri de la trei după- amiaza până seara înainte de culcare în bibliotecă. Și cina a luat-o tot acolo.

— Dacă o ține tot așa și nu face deloc mișcare, are să sembolnăvească. Lasă că vorbesc eu sâmbătă cu domnul.

Kazu avea prejudecăți adânci în legătură cu viața intelectualilor. Pentru ea, studiul era numai o leneveală primejdioasă, care-i pândea tocmai pe bărbații cei mai capabili. Spusese ea față de feciorul în casă că va sta de vorbă cu stăpânul, dar știa prea bine că Noguchi nu era bărbatul care să asculte de sfaturile ei. Și asta, în fond, îi plăcea la el.

Între timp, la Setsugo-an avu loc o întâmplare neplăcută: o spargere.

Hoțul stătuse probabil ascuns sub copacii din grădină și așteptase să adoarmă toți ai casei, căci era noapte cu lună plină și putea fi ușor văzut. Copacii înalți de pe dâmbul din grădină ofereau un ascunziș ideal. Acolo ajunsese pesemne în timp ce slujitorii erau ocupați toți cu servirea oaspeților și lăsaseră poarta nepăzită. Apoi așteptase câteva ceasuri, desigur fără să îndrăznească să-și aprindă țigara, ca să nu se trădeze. Nu rămase în urma lui decât un rest de gumă de mestecat – hoțul era deci tânăr.

Încercase întâi să intre la Kazu, căci fereastra glisantă din dormitorul ei a fost găsită apoi ușor ridicată. Dar până la urmă renunțase la acest plan, și Kazu nici nu se trezise măcar. Caseta cu bani o ținea în noptiera din dormitor. Dar probabil că tâlharul nu bănuia că odaia aceea mică era chiar dormitorul stăpânei restaurantului.

Intrase pe urmă în camera celor cinci slujnice. Dar acolo călcă îndată pe ceva moale și, auzind țipătul fetei, o luă la goană fără să fi furat ceva.

Poliția se înființă în toiul nopții și făcu atâta zarvă, încât Kazu nu-și mai găsi somnul până dimineață.

În grădină, în timp ce-și făcea plimbarea obișnuită sub razele soarelui care luminau rădăcinile unui copac, zări ceva alb, care lucea ca o dantură falsă.

O neliniște încă gândul că hoțul stătuse la pândă în fața odăii ei, în timp ce ea dormea și n-avea habar de nimic. Își închipui cum se petrecuseră lucrurile și simți în același timp ușurare, teamă și o ușoară nemulțumire. Aerul rece de toamnă pătrundea pe sub mânecile chimonoului până pe piept. Avu o bănuială: dacă hoțul i-a atins trupul adormit și și-a schimbat apoi gândul? Nu, asta în niciun caz! Fusesse întuneric, și-apoi el nu ridicase fereastra decât de-o palmă, deci n-avea cum să fi ajuns la ea.

Și cum se plimba așa prin grădină, simțind vântul rece de toamnă, avu presimțirea că trupul i se va ofili curând. Kazu nu suporta căldura, așa că se așeza adesea dezgolită până la piept, ba chiar cu coapsele goale, în fața ventilatorului, chiar dacă erau de față slujnicele. Nu se ferea niciodată, știind că avea un trup frumos. Dar peste un an? La gândul acesta se cutremură. După căsătorie, carnea parcă i se moleșise.

Kazu plecă ochii în pământ și văzu deodată între rădăcinile copacului câțiva bulgărași albi, ca niște dinți pierduți. Se aplecă să vadă mai bine: erau cocoloașe de gumă de mestecat. Nimeni în casa ei nu mesteca gumă, iar copiii din vecini n-aveau cum să ajungă în grădină.

„Trebuie să fi fost a hoțului“, îi trecu ei prin cap.

Dar n-o supăra atât murdăria pe care-o lăsase în grădină, cât o preocupa ideea că cineva stătuse aici singur ceasuri întregi. I se făcu milă de singurătatea lui. Parcă îi vedea dinții tineri și puternici mestecând cu nerăbdare, rupând guma în bucăți. Mestecase ceasurile, mestecase lumea asta, vâscoasă ca o gumă, care nu-i făcea loc, își mestecase poate și spaima.

Și toate astea sub lumina lunii ce se strecura printre frunzele copacilor bătrâni.

În fantezia ei fără frâu, hoțul care o luase la sănătoasa fără să fure

nimic se transformă într-un prieten drag, necunoscut. Și, chiar dacă în realitate tânărul ce stătuse ascuns, în grădină sub razele lunii fusese murdar, îl vedea acum ca pe o ființă careia mai-mai că-i crescuseră aripi.

„De ce nu m-a trezit? Dacă trăiește în lipsuri, îi dădeam eu bani, câți voia. O vorbă măcar să-mi fi spus!“ Pentru Kazu, tânărul era acum cineva cunoscut, de parcă ar fi făcut parte din cercul prietenilor apropiați. Ce senzație cu totul nouă pentru soția lui Yuken Noguchi!

Renunță să-l mai cheme pe grădinar și hotărî să nu pomenească nimănui de guma de mestecat, care ar fi putut servi drept probă împotriva hoțului. Săpă cu unghia o gropiță între rădăcini și îndesă guma în ea, acoperind-o bine cu mușchi.

Pe Noguchi nu-l sună îndată. Voia să aștepte până se va trezi și să-i spună pe urmă ce s-a întâmplat. Îi povesti incidentul pe scurt, apoi adăugă:

— Nici nu-ți poți închipui ce politicoși au fost polițiștii! Înainte nu și-ar fi dat atâta silință pentru o simplă spargere la mine. Numai datorită numelui tău s-au purtat așa.

Nu prea credea nici ea ce spunea, dar își dorea să fie astfel. În realitate, era mai mult decât discutabil cu cine s-ar fi purtat polițiștii mai politicoși: cu stăpâna unui local protejat de conservatori, sau cu soția unui consilier al radicalilor?

Noguchi o ascultă calm și detașat, ca un ambasador căruia un secretar tânăr îi raportează că a fost implicat într-un accident de circulație.

— Așa se-ntâmplă dacă nu încui ușile, au fost primele lui cuvinte.

Kazu, care sperase că soțul ei se va bucura că nu s-a întâmplat nimic grav, se simți decepționată. După părerea lui, incidentul o privea numai pe ea. Din punctul lui de vedere, poate că era o atitudine corectă și imparțială, dar pentru ea era doar dovada unei atitudini rezervate de neiertat. Kazu era pe de o parte jignită în orgoliul ei profesional pentru reproșul de a fi lăsat ușile neîncuiate – tocmai ea, care conducea restaurantul de atâția ani fără ajutorul nimănui; iar pe de altă parte, se temea că soțul ei și-ar putea da seama de emoția ciudată ce pusese stăpânire pe ea după noaptea trecută. Dar în clipa următoare dădu toată vina pe telefon: Noguchi, care era plăcut în conversația directă, lua adesea, înadins parcă, un ton oficial, impersonal, la telefon.

Nu e bine pentru soți să-și vorbească astfel, numai la telefon, gândi Kazu. Dar, la urma urmei, era doar vina ei că duceau o asemenea viață. Așa că îl lăsă să vorbească, fără să mai dea atenție reproșurilor lui. Își cerceta unghiile. Avusese întotdeauna unghii sănatoase, trandafirii, cu semilună albă la rădăcini. Descoperi la degetul mijlociu și la arătător două noițe mici, ca niște norișori albi. „Semn că am să

primesc multe chimonouri noi“, își zise ea. Dar avea grămezi întregi de chimonouri, așa că era un gând zadarnic, fără niciun rost. Totul i se părea atât de dezolant! Ca și cum i s-ar fi topit deodată toată carnea de pe ea.

Ținea încă în mână receptorul, dar cu privirea se plimba prin odaie: prin ușile deschise intra soarele de dimineață în încăperile în care slujnicele trebăluiau de zor. Împletitura rogojinilor noi lucea în soare, iar peste pragul sculptat dintre două camere dănuia vioi un pământuf de praf. Pretutindeni în odăi și pe coridoare se vedeau șoldurile voinice și tari ale slujnicelor, mișcându-se întruna în lumina dimineții.

— Ia spune, mă mai ascuți? se auzi, aspră, vocea soțului.

— Sigur că da.

— Am și eu ceva să-ți comunic. Tocmai aflu că diseară avem oaspeți importanți. Va trebui să-i primești.

— La restaurant?

— Nu, acasă. Comandă un meniu și adu-l acasă. Trebuie să-i primești neapărat.

— Dar... și Kazu începu să-i înșire o serie de clienți de seamă pe care-i aștepta în seara aceea, dându-i să înțeleagă că nu putea lipsi în niciun caz de la restaurant.

— Când îți spun că trebuie să vii acasă, înțelege că trebuie să vii.

— Dar cine sunt musafirii tăi cei importanți?

— Asta nu pot să-ți spun la telefon. Auzindu-l că mai face și pe misteriosul,

— Cum adică, nu poți să-mi spui? Propriei tale neveste nu poți să-i spui cine-ți vine în casă! Asta-i culmea!

Vocea lui răspunse cu răceală:

— Așadar, ne-am înțeles. La cinci ai să fii acasă cu meniul. Nu admit nicio împotrivire. Și Noguchi puse receptorul în furcă. Kazu se închise furioasă în odaia ei, așteptând să-i treacă supărarea. Își spuse pe urmă că, de fapt, soțul ei nu încălcase până atunci niciodată înțelegerea lor de a se vedea numai la sfârșitul săptămânii. Însemna că, de data asta, avea într-adevăr niște oaspeți foarte importanți.

Întinse mâna să ridice fereastra glisantă, aceeași pe care în noaptea trecută polițiștii căutaseră amprente de hoțului. Crizantemele mici, galbene de sub fereastră erau călcate în picioare – de hoț, sau poate de polițiști. Câteva flori zăceau strivite pe pământul moale, de parcă ar fi fost incrustate. Aveau contururi precise, curate, ca de broderie. Numai ici și colo câte-o floare se îndreptase la loc.

O cuprinse o toropeală de plumb. Se întinse sub fereastră, pe *tatami*, cu privirea încețoșată de furie și oboeală. Se uită pe fereastra întredeschisă la cerul dimineții, care se întindea afară, limpede și vast. Lacrimile din ochi desenau vălurile pe cer.

Nu-i mai trebuia niciun chimonou nou. Acum și-ar fi dorit cu totul altceva... Cu gândul acesta adormi.

Spre seară se duse într-adevăr „acasă“, lăsând vorbă la restaurant că are febră și că nu poate să-i primească pe clienți. Luă cu sine o slujnică încărcată cu o mulțime de cutii în care se afla meniul: ca *hors d'œuvre* scoici roșii, nuci de ginkgo „frunză-de-pin“, bulbi dulci de crin fierți și homari legați în fir; apoi o supă albă de fasole cu flori de rapiță; pește crud tăiat felii subțiri, prigorii, ciuperci și raci de râu, o budincă de ouă, castane, ghimbir; și pe deasupra multe și felurite fripturi cu garnituri de legume fierte.

Își găsi soțul neașteptat de binedispus, și îi explică îndată cu lux de amănunte tot ce nu-i putuse spune la telefon.

Aștepta pe secretarul general și pe șeful biroului executiv al partidului radical. Veneau la el cu o propunere precisă, pe care din păcate era silit s-o refuze. Iată de ce voia să le facă, în chip de scuză, o primire deosebită. Kazu înțelese pentru prima dată, din prudența pe care el o arătase la telefon, că ea însăși se află într-o poziție delicată din cauza activității politice a soțului ei.

Seara se înființară și oaspeții. Secretarul general Kimura și șeful biroului executiv

Kurosawa erau chipuri bine-cunoscute din caricaturile politice care apăreau în ziare; în plus, Kazu îi întâlnise și la nuntă. Kimura arăta ca un preot blând și neputincios, iar Kurosawa avea aerul unui miner.

Kazu era într-atât de obișnuită să aibă de-a face numai cu conservatori, încât rămase surprinsă că și radicalii o salută cu aceeași curtenie și că îi intră în casă numai după ceremonialul de rigoare. Purtarea lor i se părea de-a dreptul ipocrită, ca o înșelăciune intenționată. Mai ales aerul blând și zâmbitor al lui Kimura o deruta. Ceva în înfățișarea lui și în felul de-a vorbi îi sugera un arbore bătrân în plin soare, care lasă ca o boare de vânt să împrăstie, ici și colo, câteva frunzulițe în jurul lui. Musafirii îi arătau lui Noguchi respectul ce se cuvenea unui coleg mai vârstnic. Refuzară întâi locul de onoare la masă, dar până la urmă Kimura îl acceptă.

Kazu remarcă pielea lor uscată ca pergamentul. De multă vreme nu mai avuseseră puterea în mână, și pielea lor le trăda vârsta și renunțarea. În surâsul lor blând și în salutul politicos se citeau urmele ascezei impuse. Gesturile de profesor bătrân ale lui Kimura și simplitatea exagerată a lui Kurosawa veneau din aceeași obișnuință a renunțării.

Kimura îi lăudă plin de curtoazie mâncărurile, ceea ce i se păru lipsit de tact. Noguchi părea nervos; i se citea pe față stinghereala pentru laudele aduse unor bucate la care soția sa nu contribuise cu nimic. Cât despre Kurosawa, mesteca în tăcere, cu o poftă vizibilă.

— Nu mai sunt bun de nimic, se scuză Noguchi. E o iluzie să credeți

că aș fi un candidat cu șanse de succes. Lumea m-a uitat de mult.

Băuse și i se cam urcase sake-ul la cap, fiindcă repeta mereu aceleași proteste, cu o falsă modestie evidentă. Jenați, Kimura și Kurosawa făceau fețe-fețe.

Kazu le umplea mereu ceștile cu sake, după cum dorise soțul ei. Abia într-un târziu îi trecu prin cap că poate numai prezența ei îl determina să-și repete întruna declarațiile. Se muștră în gând pentru lipsa ei de tact. Doar își dăduse seama de la prima lor întâlnire de timiditatea încăpățânată și demodată a lui Noguchi. Probabil că, pentru el, a arăta ambiții politice în prezența soției era ca și cum și-ar fi etalat în public sentimentele cele mai intime.

Așa că se retrase discret și se duse în odaia ei. Își chemă slujnica și-i dădu câteva porunci. Pe urmă nu mai găsi nimic de făcut. De plictiseală, începu să facă ordine prin sertare. Într-un sertărel din odaia ei păstra câteva lucruri de-al soțului ei: trei cutiute cu butoni de manșetă vechi.

Ca să-și treacă timpul, îi răsturnă pe toți pe o măsută și începu să-i cerceteze pe rând. Era printre ei o pereche de butoni cu blazonul unei case regale europene, alta era împodobită cu pietre prețioase; mai erau și niște butoni de aur în formă de crizantemă – probabil un dar de la o familie princiară japoneză. O altă pereche avea sculptat în fildeș pe zeul Shiva. Toți butonii din această colecție rară erau fără îndoială primiți în dar.

Îi asemui cu scoicile pe care le adunase pe țărm și le adusesese acasă în chip de amintire. Încheieturile mâinilor lui Noguchi, pe care ar trebui să le împodobească butonii aceștia, erau îmbătrânite, veștede și uscățive, cu pete cafenii pe piele, pe când scoicile ei păstrau reflexele apusurilor de soare de odinioară. Kazu ciocni butonii unii de alții, așa cum fac copiii cu bilele de sticlă, ascultându-le clinchetul. Apoi chibzui cum i-ar putea întrebuința ca figuri de șah. Alese perechea cu blazonul regal ca regi, iar ca regine așeză butonii în formă de crizantemă. Dar aranjamentul acesta n-o mulțumea, așa că hotărî să facă regi din crizanteme.

Precis că are să accepte propunerea lor, își zise ea, gândindu-se la Noguchi. Se baza pur și simplu pe intuiție. Deodată o cuprinse un val de bucurie: zidul dintre ea și preocupările politice ale soțului ei, dintre ea și biblioteca lui plină de cărți, avea să se dărâme în curând. Va veni și ziua când viața lor va căpăta un nou sens!

Sigur că are să accepte! Acum era absolut convinsă. Dinspre coridor auzi râsul ciudat al soțului ei, care se amesteca cu hohotele celorlalți. Se ridică și, dând ușa puțin în lături, se uită într-acolo. Dinspre capătul coridorului, în care pătrundea lumina din odaia de primire, se auzea râsul acela uscat, aproape ca o tuse, care ajungea în valuri până la ea.

Oaspeții mai rămaseră cam un ceas. Kazu avu grijă să cheme o

mașină pentru ei. Noguchi își luă rămas-bun de la oaspeți în prag, în timp ce ea îi petrecu până în stradă. Se pornise un vânt destul de puternic. De după norii care goneau pe cer, ieșea o lună mică și luminoasă, scânteind tainic.

Sub felinarul slab de la poartă, fața lui Kimura, mică și pământie, părea de o rigiditate ciudată. Numai în jurul gurii devenea flexibilă: când vorbea cu vocea lui joasă, porțiunea din jurul gurii și mustățile parcă pluteau împreună în jurul cuvintelor.

Kazu îl apucă deodată de umăr și-l trase cu un gest brusc spre perete, șoptindu-i:

— Orice veți fi auzit despre restaurantul meu, să știți că în mine puteți avea încredere.

— Da, firește, stimată doamnă.

— Spuneți-mi, a primit soțul meu candidatura?

— O, dar sunteți mai bine informată decât credeam. Încă nu ne-a dat răspunsul, dar ne-a promis că în câteva zile ne va înștiința.

Cu un gest de fetișcană, Kazu își apăsă mâinile împreunate pe piept, de parcă s-ar fi înfășurat strâns într-un prosop de baie. Gândurile tulburi care îi umblaseră toată vremea prin cap se strânseseră deodată într-un plan precis.

— Vă rog, convingeți-l pe soțul meu să primească! Cât despre partea financiară – iertați-mă că pomenesc de asta –, lăsați totul în seama mea. Vă promit că partidul nu va avea niciun fel de cheltuieli.

Kimura încercă să protesteze, dar Kazu se pricepea de minune să astupe gura interlocutorilor ei.

— În orice caz, soțul meu să nu afle nimic! Rămâne doar între noi. Numai cu condiția asta iau toate cheltuielile asupra mea.

Vorbise extrem de repede și acum schimbă deodată tonul; strigă oaspeților cuvintele obișnuite de rămas-bun, cu o voce limpede și înaltă, ca s-o audă Noguchi de la intrare, adăugând:

— Vai, dar se poate să nu aveți pe nimeni care să vă poarte servieta? Va trebui s-o duceți pe genunchi. Vai de mine!

Numai ultimele cuvinte ajunseră la urechea soțului ei, care o dojeni pe urmă că vorbește ce nu trebuie.

Adevărata „viață nouă“

Viața lui noguchi începu să se schimbe. În fiecare luni venea un bărbat, Soichi Yamazaki, și timp de două ceasuri îi vorbea despre probleme de administrație a orașului. Iar Noguchi îl asculta ca un școlar conștiincios și-și lua cu sârg notițe cu un stilou pe care-l avea de douăzeci de ani. Apoi învăța și recapitula lecția toată săptămâna, dar în afară de asta nu mai făcea nimic.

Yamazaki era protejatul secretarului general al partidului și fusese însărcinat să se ocupe de Noguchi, fiind un talentat strateg în alegeri. El însuși nu râvnea la funcții – era un politician dezamăgit până-n

adâncul sufletului, pe care nu-l mai interesa nicio ideologie. Yamazaki devenise din cap până-n picioare un om practic, ceea ce se citea și pe obrazul lui îndrăzneț și rumen.

De când venea Yamazaki pe la ei, își făcuse și Kazu obiceiul să rămână luna acasă. Își prelungea pur și simplu sfârșitul de săptămână cu încă o zi. De la prima întâlnire recunoscuse în Yamazaki un prieten posibil – fără niciun alt gând ascuns. Era un bărbat de o vitalitate debordantă și avea multă căldură sufletească. Într-un fel semăna cu Genki Nagayama și, oricum, era primul om de felul acesta pe care-l întâlnea în Partidul Radical.

Ciudad, căldura lui sufletească izvora din dezamăgire și disperare, pe când la conservatorii pe care-i cunoștea Kazu nu era decât o expresie a optimismului lor nezdruncinat. Recunoscu instinctiv că trăsătura aceasta de caracter e indiscutabilă pentru un politician veritabil. Se împrietenii repede cu Yamazaki.

Genki Nagayama o căută în curând la telefon, la Setsugo-an, anunțând-o că soțul ei are de gând să candideze la alegeri. Genki pufni în râs:

— Ce idee trăsnită! Bărbatul dumitale s-a țicnit de-a binelea!

Kazu pricepu îndată că acum candidatura lui Noguchi era definitivă. O jignea faptul că știrea ajunsese la urechile vechiului și obraznicului rival politic înainte ca ea, propria lui soție, să afle ceva. Se prefăcu însă a nu înțelege, dar își jucă intenționat rolul cu stângăcie. Făcu pe naiva, deși în fond era bucuroasă și mândră de hotărârea soțului ei. Și până la urmă, căznindu-se să se prefacă, uită de decepția provocată de indiferența lui Noguchi față de ea.

— Despre ce țicneală vorbești? Dacă vrei cumva să spui că mă înșală, să știi că nu plec urechea la bârfe.

Dar Nagayama nici nu dădu atenție jocului ei. Îi explică situația pe scurt, limpede și răspicat, într-un stil cu care Kazu nu era obișnuită la el – semn că își schimbase atitudinea față de ea.

— Oricum, hotărârea lui e prostescă. Asta înseamnă o dată pentru totdeauna sfârșitul carierei lui politice. Și dumneata ce intenții ai? Ca soție, ar trebui să te faci luntre și punte și să-l convingi să renunțe. Mă-nțelegi? Te sfătuiesc ca un prieten vechi ce-ți sunt.

După care Genki încheie discuția.

Într-una din zilele următoare veni în vizită la Noguchi președintele partidului radical, Kusakari. Și secretarul general îi făcu vizite în câteva rânduri. Kazu primea de fiecare dată raportul feciorului în casă despre toți musafirii; care cât a stat, când a plecat, ce-a vrut de la Noguchi și ce i-a răspuns soțul ei.

Trei zile după telefonul lui Genki, apără în ziar știrea despre candidatura lui Noguchi.

În seara aceleiași zile, soțul ei o chemă acasă de la Setsugo-an. Cât

era de caracteristic pentru Noguchi! Când se văzu singur cu ea în odaia de primire, o înștiință de hotărârea lui de a candida, de parcă i-ar fi dezvăluit un secret strașnic. Era convins că ea nu citește ziarele, după cum era sigur că nu suferă câinii, ceea ce iar nu era adevărat. Noguchi mai credea că soția lui se dă în vânt după fasole bătută, pe când în realitate Kazu n-o putea suferi. Tot așa se îmbăta cu iluzia că n-o interesează deloc politica.

Kazu îi ascultă discursul solemn și ceremonios cu un aer de parcă auzea totul pentru prima oară, apoi răspunse, curajoasă, nesocotind sfaturile lui Genki:

— Acum, odată ce ți-ai luat răspunderea, sper că ai să te dedici cu trup și suflet.

De la convorbirea cu Genki, Kazu devenise prizoniera propriei fantezii. Îi reveniseră deodată și forța, și vitalitatea, alungând orice urmă de resemnare din viața ei. Era gata de luptă și de fapte mari.

Într-o zi de iarnă neobișnuit de blândă, se duse la un concert de pian, susținut de fiica unui client de-al ei, într-o sală de pe Ginza. Sala era la etajul cinci și Kazu privea pe fereastră la acoperișurile peste care se lăsa amurgul. Priveliștea neobișnuită, văzută de sus, o încântă. Ici și colo se aprindeau reclame colorate. Departe, pe un șantier, se ridicau spre cerul încă albastru schele și macarale înclinate. Cu luminițele lui mici care dansau, șantierul părea un port misterios apărut pe neașteptate în mijlocul orașului. Două baloane, unul alb și unul roșu, care fuseseră ancorate pe acoperiș, se înălțară legănându-se, trăgând în urma lor reclame luminoase. Kazu cercetă clădirile de peste drum: două fete în paltoane roșii urcau pe scărița de incendiu a unui bloc. O femeie cu pruncul în spinare strângea rufe pe balconul de lemn ascuns după reclama unui magazin. Trei bucătari cu bonete albe ieșiră pe terasa de pe acoperiș să fumeze câte-o țigară. Birourile blocului nou de peste drum păreau goale; dar deodată se văzură trecând picioarele unei tinere, în șosete roșii, peste covorul verde. Toate mișcările oamenilor de dincolo erau neobișnuit de tăcute. Chiar și fumul se ridica mut și drept ca lumânarea în aerul nemișcat.

„Am să-mi fac drum până-n inimile lor, ale tuturor“, își spuse Kazu, îmbătută de visuri. „Ce minunat ar fi! Am să-i conving pe toți să-l voteze pe Yuken Noguchi!... Vai, de-aș ajunge numai la toți oamenii ăștia! Știu că fiecare își are treburile lui: o poveste de dragoste, grija banilor, mâncarea pentru mâine, o întâlnire... Iată ce-i preocupă. Dar peste toate problemele lor, trebuie să reușesc cumva să le imprim în minte numele lui Yuken Noguchi. Sunt în stare să fac orice pentru asta. Ce-mi pasă de poziția mea socială? Ce-mi pasă de legi? Niciunul din iluștrii mei clienți nu s-a sinchisit de legi, și tocmai de aceea a reușit!“

Simțea că plesnește în chimonoul ei strâns de *obi*. În ochi îi apărură o

expresie plină de extaz. Avea senzația că trupul îi crește și se umflă mereu, tot mai mare în seara întunecoasă, până ce cuprinde orașul întreg într-o îmbrățișare.

În dormitorul lui Noguchi apăruse de la căsătorie un pat mare dublu, pus pe vechiul covor persan. În patul acesta Kazu, obișnuită să doarmă pe jos, se simțea înghesuită și apăsată de pereți și de tavanul pe care-l vedea mult prea aproape.

Soțul ei adormea de obicei cum pune capul pe pernă, iar ea aprindea după aceea lampa de pe noptieră. Nu ca să citească vre carte sau revistă, ci pur și simplu ca să se uite nemișcată la câte-un lucru din odaie până o apuca somnul. Se uita, de pildă, la cele patru mânere în formă de semilună ale ușii glisante. Pe fiecare era gravată câte una din cele patru flori domnești: orhideea era foarte aproape de pat, o avea mereu în fața ochilor de care fugea somnul: o floare de metal întunecată, negricioasă, în penumbra odăii.

Peste noapte stingeau soba cu gaz și căldura se retrăgea ca un reflux din odaie.

Într-o astfel de noapte va fi luat Noguchi hotărârea, fără ca soția lui să bănuiască ceva.

Nimic nu se schimbase în purtarea lui față de ea. Își păstrase tot timpul calmul lui obișnuit, atât înainte de numire, în zilele pline de nehotărâre, cât și mai târziu, după ce primise candidatura. Trebuie să fi fost și el între timp chinuit de îndoieli, nervos, trebuie să fi revenit de câteva ori asupra hotărârii – dar soția lui nu a aflat nimic din toate acestea.

Totul se petrecea ca de obicei: tusea lui înainte de culcare, jumătățile de mângâieri și îmbrățișarea stângace urmată de resemnare, după care se ghemuia în jumătatea lui de pat ca o larvă în cocon și adormea. Patul era ca o platformă de gară pustie bătută de vânturi.

Totuși, adormea înaintea ei.

Kazu, dimpotrivă, împrăstia dogoare în jumătatea ei de pat. Nu simțurile, ci fantezia ardea în ea. Uneori întindea mâna să și-o răcorească pe orhideea rece de metal, și atunci mângâia cu degetele reliefurile fin ale florii, ca pe-un obraz mic, împietrit și răutăcios.

„Da, așa e... Măine e luni“, își spuse ea. „Am să vorbesc cu Yamazaki. Și pe urmă începem munca.“

Măști la trei după-amiaza se întâlni pe ascuns cu Yamazaki în ceainăria de la Shiseido, pe Ginza. Mai târziu Yamazaki avea să noteze întâlnirea în cartea lui de amintiri despre alegeri: „Mergeam des pe la Noguchi și fusesem plăcut impresionat de vioiciunea și franchețea soției lui. Dar când am întâlnit-o întâia oară fără soțul ei, departe de casă, femeia aceasta atât de energică și de vitală mi-a făcut impresia unui om îngrozitor de singur. Nici acum nu înțeleg cum putea să pară

atât de părăsită, când avea capul plin de planuri și strategii pentru alegeri. Apoi, în timpul conversației – n-am vorbit de data aceasta decât despre alegeri – a devenit, spre surprinderea mea, vorbăreată și entuziastă ca de obicei.“

Kazu își notase toate problemele într-un carnețel. Întrebările ei erau precise și rapide, ca niște săgeți. Până la alegeri mai aveau șase luni, sau chiar zece, depinzând de data la care actualul guvernator avea să declare postul vacant. Până atunci Kazu avea de gând să organizeze un fel de campanie preelectorală, deși asemenea practici erau interzise de lege. Se-nțelege că nici Noguchi nu trebuia să afle nimic. Pusese deoparte o sumă de bani, iar dacă nu ajungea era hotărâtă să ipotecheze restaurantul. De la Yamazaki aștepta să audă propuneri concrete – cum și-ar putea organiza lupta fără să intre în conflict cu legile.

Yamazaki îi dădu instrucțiuni precise:

— În primul rând, va trebui să tipăriți cărți de vizită. Cât mai mari, cu numele soțului dumneavoastră.

— Bine, am să le comand, acceptă ea îndată. Trecem chiar azi pe la tipografie, în drum spre casă?

— Nu știu dacă vă dați seama exact ce înseamnă alegerea unui guvernator în Tokyo. Să presupunem că ați vrea să lipiți câte două afișe pe fiecare stâlp de telegraf. În Tokyo sunt cam 150 000-160 000 de stâlpi; asta face vreo 300 000 de afișe, a trei yenii fiecare, să zicem deci 900 000 de yenii. Plus lipitul, cam un yen de afiș. În total vor fi un milion și 200 000 de yenii. Cu suma asta mai că s-ar putea finanța o alegere întreagă, în provincie.

Yamazaki avea mereu cifre exacte la îndemână, cu care-și impresiona întotdeauna interlocutorii.

Kazu, așezată la masă în fața lui, vorbea tare despre lupta ei preelectorală și despre posibilitățile de a ocoli legile, fără să se sinchisească câtuși de puțin de lumea din ceainărie. Yamazaki privi îngrijorat în jur. Presimțind primejdia, îi puse de la început o condiție: în ce-l privește, va respecta dorința ei de a tăcea față de Noguchi, în schimb va trebui și ea să-i promită că nu va face niciun pas fără să se consulte în prealabil cu el. Kazu se declară de acord.

— Ce bucurătoare sunt că pot vorbi atât de sincer cu dumneavoastră! exclamă ea veselă ducându-și mâna la piept. Orice-ar zice lumea, soțul meu n-are habar de sufletul japonezilor. Citește cărți străine, se încuie toată ziua în bibliotecă și e un domn foarte distins. Dar nu știe nici măcar ce-i în sufletul propriei lui servitoare. Așa e cu dumneavoastră, intelectualii, înțelegeți totul cu capul. În schimb, eu sunt în stare să citesc în inimile oamenilor de rând și să-i cuceresc. Pe vremuri am fost și vânzătoare ambulantă de pește. Asta pe când îmi mergea rău. Dumneavoastră, domnule

Yamazaki, precis n-ați umblat niciodată din poartă-n poartă vânzând chiftele din pește.

Yamazaki zâmbi încurcat.

— Argumentele logice, spuse el, au un câmp de acțiune limitat, ăsta e lucru știut. Or, ca să câștigăm voturile a cinci milioane de alegători, va trebui într-adevăr să apelăm la sentimentele lor. Iar dumneavoastră, doamnă, ne puteți fi de mare folos.

— Sper că nu-mi faceți complimente gratuite, domnule Yamazaki! replică ea cu cochetărie în voce, săltându-și mâneca largă peste încheietura mâinii. Dar schimbă îndată tonul: Despre linia partidului și toate celelalte, putem vorbi mai târziu. Important e în momentul de față să avem bani și instinct politic. Astea-s armele mele. Oi fi eu o biată femeie simplă, dar am destul entuziasm cât să trag după mine cinci milioane de oameni, și încă-mi mai rămâne ceva pe deasupra.

— Vă înțeleg foarte bine, doamnă, și sper că veți pune în joc tot entuziasmul dumneavoastră.

Pe Kazu o cucerise purtarea lui Yamazaki. Aerul lui protector față de femeia mai tânără decât el, amestecat cu un grăunte de timiditate, îi plăcea.

— Vă stau oricând la dispoziție. O femeie ca mine trebuie exploatată cât mai mult, mai spuse Kazu în chip de încheiere.

Yamazaki își bău cafeaua și mănca o bucată mare de tortă, fără să lase o firimitură pe farfurie. Kazu îl privea: bărbatul acesta corect, cu cravata legată cu grijă, care-și apleca fața peste bucata de tortă, îi inspira încredere.

Kazu ținu neapărat să-i spună povestea vieții ei. Aproape o oră încheiată îi depănă toate necazurile și greutatea prin care trecuse. Sinceritatea aceasta avea să-i fie de folos mai târziu, căci Yamazaki îi ținu partea până la sfârșit, cu o prietenie credincioasă, pe care poate altfel nu i-ar fi arătat-o.

Față de bărbații pentru care nu avea o afecțiune deosebită, Kazu se purta cu o sinceritate dezarmantă. Își dădea chiar silința să elimine orice iluzii cu privire la persoana ei, deși lumea, în general, nu-și prea făcea iluzii în ce-o privea. Trupul ei frumos și plin răspândea o căldură aproape vulgară și în toată făptura ei nu era urmă de slăbiciune. Peste toată eleganța și luxul cu care se înconjura, femeia aceasta păstra aerul originii ei țărănești. Parcă plutea în jurul ei mirosul pământului negru. Iar firea ei vioaie și vorbărească se potrivea de minune cu obrazul rotund și formele ei pline.

Yamazaki era un ascultător excelent. Tot timpul cât îi povesti, Kazu simți că vorbele ei nu trec prin el ca prin sită, ci parcă se imprimă în fața lui cărnoasă și surâzătoare. Îl rugă să fie sincer cu ea.

Proaspăt căsătorită, Kazu tânjea după o fărâma de sinceritate.

Noguchi habar n-avea de toate acestea și așa rămase până la sfârșit;

căci nu încerca niciodată să afle un lucru ce se petrecea în afara câmpului de percepție imediată. Mulțumită indifferenței lui aristocratice – o atitudine de mare senior sau de înalt funcționar –, Kazu putu să-i ascundă activitatea ei, fără a face eforturi deosebite.

În plus, își petrecea cinci zile din săptămână la Setsugo-an, unde de multă vreme nu se mai ocupa numai de restaurant. Ieșea în oraș tot mai des ca să se întâlnească cu Yamazaki. Ba îl mai trezea uneori și noaptea cu câte-un telefon, când i se năzărea vreo idee nouă.

Cât despre Noguchi, el asculta cuminte, săptămână de săptămână, prelegerile lui Yamazaki – și-atâta tot. Fusesse stabilit că problemele politice, financiare, precum și alegerea personalului pentru campania electorală cădeau în sarcina lui Yamazaki, care astfel era în măsură să-i dea candidatului sfaturi în toate domeniile. Noguchi se ținea strict de lege și până la deschiderea campaniei avea de gând să nu întreprindă nimic.

Funcționarii partidului radical erau informați de întâlnirile lui Yamazaki cu Kazu și-i dădură chiar indicația s-o lase să facă ce pofteste, câtă vreme nu sare peste cal. Partidul nu avusese niciodată un susținător cu atâtea legături și bani, și entuziasm, care pe deasupra mai era și femeie. În ce-l privea pe Noguchi, dacă-i ajungea din întâmplare la ureche câte-un zvon despre activități preelectorale, își închipuia pur și simplu că sunt finanțate de partid. Jumătate din viață trăise din banii statului și rămăsese cu convingerea că „fondurile publice“ sunt niște resurse inepuizabile.

Cărțile de vizită fură tipărite curând. Kazu începu să le împartă prin tutungerii și pe la chelnerițele din restaurant.

Într-o zi, puse șoferul să oprească în fața unei băcănii cunoscute. Intră, însoțită de Yamazaki, și cumpără rulade cu marmeladă, de trei mii de yen. Mult prea multe ca să le poată căra singură. Yamazaki, încărcat cu pachete, o văzu deodată cum scoate din poșetă una din cărțile ei de vizită uriașe și i-o întinde proprietăresei băcănii cu cuvintele:

— Dacă îmi permiteți, e cartea de vizită a soțului meu. Sper să nu ne uitați.

Yamazaki rămase îngrozit. În mașină o dojeni:

— Mă uimiți, doamnă. Oare n-ați știut că proprietarul băcănii e înscris în Partidul Conservator, ba e chiar deputat în consiliul municipal?

— Vai de mine! N-am știut... Ei, nu-i nimic. Așa măcar intimidăm adversarul.

— Și ruladele astea cu marmeladă la ce vă trebuie?

— Le ducem la un orfelinat în cartierul Koto.

— Păi orfanii tot n-au drept de vot.

— Nu, dar au adulții sentimentali din jurul lor.

Yamazaki renunță s-o mai contrazică. O conduse la orfelinat, unde trebui să asiste din nou la scena împărțirii cărților de vizită.

Kazu deveni o prezență nelipsită la toate festivitățile din oraș; la concursuri de frumusețe, la ședințe publice, pe scurt oriunde se strângea lume, se afla și ea. Făcea pretutindeni donații în bani, împărțea cărți de vizită, cânta cântece de câte ori era rugată. Apăru chiar în șorț de bucătărie la o adunare a gospodinelor și cuceri inimile femeilor simple, prea naive ca să vadă în asta șiretenie politică.

Kazu critica Partidul Radical că prea se adresează numai intelectualilor. Când auzi că în Koto și Santama, cartiere mărginașe, radicalii nu prea se bucură de popularitate, se născu în ea convingerea că simpatia oamenilor de acolo nu putea fi câștigată decât de ea însăși. Îl întrebă de câteva ori pe Yamazaki dacă n-are vreo legătură în Santama.

Într-o zi – venise primăvara – Yamazaki îi comunică:

— Am auzit că la Ome, în cartierul Santama, s-a așezat piatra de temelie pentru un monument în memoria soldaților căzuți în război. Are să se țină o serbare mare în parc, cu muzică populară și dansuri. Profesoara de dansuri populare, care din întâmplare e de origine din provincia dumneavoastră, ar vrea să vă invite.

— Se potrivește de minune! Ce ziceți, să merg iar în șorț de bucătărie?

— Știu și eu – iar șorț și cântece populare? Am să mă interesez dacă e indicat.

Tot ce făcea Kazu – participarea la întruniri și festivități, donațiile generoase și toate celelalte – o făcea din calcul, după cum și blândețea și generozitatea ei față de toată lumea aveau un singur scop: să-i asigure lui Noguchi voturi la alegeri. Era unicul ei țel. Nu-și imagina că entuziasmul și sinceritatea ei vor trezi la unii oameni o înduioșare sinceră și, când își dădea seama de reacția lor naivă, îi găsea ridicoli. Dar, pe de altă parte, era de-ajuns să îndrăznească cineva s-o critice că nu e sinceră și acționează numai din interes, că se supăra foc. Cum putea lumea s-o bănuiască de intenții necinstite? În această privință, sufletul ei era surprinzător de complicat.

Oricum, nu bănuise un lucru: anume că prin tactica destul de simplă, cu care încerca să exploateze sentimentele oamenilor, va reuși să-și câștige atașamentul lor. Tot ce făcea din calcul era interpretat drept sinceritate, un fel de șiretenie țărănească înnăscută. Oricare i-ar fi fost intențiile, prin dăruirea și entuziasmul cu care le urmărea își cucerea publicul. Șiretlicurile ei evidente, lipsa de scrupule, repetarea nerușinată a aceluiași trucuri – tocmai aceste slăbiciuni adormeau bănuielile oamenilor simpli. Cu cât încerca mai evident să-i exploateze, cu atât îi cucerea mai repede. E drept că se bârfea pe seama ei. Totuși, își câștigase pretutindeni simpatii. Când apăruse în

șorț de gospodină la adunarea femeilor din cartierul Koto, se socotise o doamnă distinsă apărând costumată înadins în mijlocul poporului de rând. Numai că femeile pricepură just: șorțul i se potrivea mai bine decât orice toaletă!

Într-o după-amiază însorită, către sfârșitul primăverii, Kazu și Yamazaki făcură un drum până la Ome. Două ceasuri le trebuiră până acolo, cu mașina.

— Ce zici, le fac o donație de 100 000 de yeni pentru monumentul soldaților căzuți? îl întrebă ea pe drum, arătându-i un pachetel învelit în hârtie de orez, pe care-l ținea în poală.

— Oare nu e prea mult?

— Cică monumentul nu e numai pentru cei din Ome, ci pentru tot cartierul Santama. Eu zic că e prea puțin, în niciun caz prea mult.

— Mă rog, sunt banii dumitale, așa că faci cu ei ce crezi.

— Ce înseamnă dezinteresul ăsta? În ultimă instanță, banii mei sunt și ai partidului, nu?

În fața unei asemenea loialități, ce-i mai rămânea lui Yamazaki decât să-și scoată pălăria? Cu toate acestea, în ultima vreme își permitea și câte-o observație mai puțin respectuoasă, ba chiar ironică, la adresa ei.

— În fața monumentului soldatului necunoscut, ai să verși iar șiroaie de lacrimi, nu-i așa?

— Sigur că da. Și au să-mi vină de la sine. Nimic nu-i impresionează pe oameni mai mult decât naturalețea.

Cu cât se apropiau de Ome, cu atât se înmulțeau spațiile verzi de-a lungul străzii. Ici-colo, câte-un crâng de ulmi se profila grațios pe cerul albastru. Ramurile arătau ca niște plase de pescari întinse peste cer.

Kazu, care de multă vreme nu mai ieșise din oraș, era încântată. Mereu îi oferea sendvișuri tovarășului ei de drum și înfuleca și ea cu poftă. Nu se gândi nicio clipă la soțul ei; nu se simțea singură fără el, poate și pentru că, în ultimă instanță, pentru el făcea drumul la Ome. Se simțea la fel de legată de el ca și cum ar fi fost de față.

Numai că legătura lor sufletească, în care credea cu încăpățânare, nu mai exista acum decât în fantezia ei...

Ome era un oraș liniștit, tradițional, pe care războiul îl ocolise. Kazu își lăsă mașina în fața primăriei și, înconjurată de reporterii gazetelor locale, mobilizați de Yamazaki, se îndreptă spre biroul primarului ca să-i înmâneze donația pentru monument. După mica ceremonie urma să viziteze locul monumentului în parc, în tovărășia locțiitorului primarului și a profesoarei de dansuri populare. Urcară toți în mașină și părăsiră centrul, pornind pe străzi lăturalnice. În fine trecură de un viaduct, ajungând pe o șosea care urca dealul din vecinătatea orașului.

Kazu admira verdele proaspăt al

copacilor de-a lungul șoselei. Își făcuse obiceiul să laude frumusețea peisajului față de localnici – tot o strategie de-a ei. Era de părere că un politician e dator să descopere frumuseți în fiecare district electoral. Ba mai mult, trebuie chiar să ai ochi de politician ca să descoperi adevărata frumusețe a naturii. Politicianul știe că orice peisaj e în stare să dea roade și nu așteaptă decât să fie exploatat.

Așa că se arată nespus de încântată în fața priveliștii din vârful dealului. Pe locul monumentului lăcrimă puțin, apoi le zâmbi femeilor din ansamblul de cântece populare, care se strânseseră în jurul unei mici tribune ridicate alături. Când ajunse însă sus, la pavilionul de vară grațios, de unde se desfășura în fața ochilor un peisaj într-adevăr impresionant, Kazu uită de toate grijile. Spre sud-est se zărea în depărtare albia lată, în mare parte secată, a râului Tama, întretăiată din loc în loc de păduri întunecate. Tot acest tablou măreț era încadrat de trunchiurile roșietice ale pinilor din parc. Dincolo de oraș, strălucea în văile munților frunzișul proaspăt, galben ca șofranul. Soarele de după-amiază era încă puternic, și totuși în văi cobora pâcla. În lumina aceea difuză ieșeau ca niște smocuri coroanele copacilor, încâlcite asemenea părului unei femei care abia s-a trezit din somn. Printre trunchiurile copacilor scilipeau din când în când autobuze roșii.

— Ce priveliște! exclamă Kazu. E încântător!

— Așa e, aprobă locțiitorul primarului.

De nicăieri nu se vede Tokyo atât de frumos ca de aici, dinspre parcul Nagayama.

Cu harta pe care-o ținea sul în mână, dădu la o parte un lampion de hârtie agățat pe-o frânghie între pavilion și pini, pentru serbare.

— Priviți numai spre răsărit: departe de tot e baza aeriană Tachikawa. Se vede destul de frumos de-aici.

Kazu își întoarse privirea într-acolo: în zare, unde se pierdeau meandrele râului, scilipea ceva luminos, ca un oraș din cristale de sare, din care se ridicau niște punctulețe albe: avioanele. Pluteau deasupra pământului în zbor razant, apoi dispăreau îndărătul unui munte, spre sud. Văzută de aici, baza aeriană părea un cimitir pustiu, alb ca un munte de sare. Deasupra se-ntindea cerul vast, și norii care în zare erau pufoși ca vata, apoi mai sus își pierdeau contururile, până ce se topeau în înaltul cerului în cețuri delicate. Sus pe boltă se strângea din nou un pâlâc de nori cu margini zdrențuite, sclipitoare, și cu rotunjimi sculptate din lumini și umbre. Erau niște nori ciudați, ireali, ca o uriașă proiecție pe cer.

O clipă dăinui în lumina de după-amiază târzie o priveliște rară: un peisaj limpede, desăvârșit până în ultimul amănunt. În față, peste pădurea de cedri, trecu apoi umbra întunecată a unui nor – dar priveliștea din zare rămânea neschimbată în lumina ei, ca încremenită.

Tabloul n-avea, firește, nimic omenesc în el – era o pictură uriașă, impresionantă, lipsită de viață. Natura de aici n-avea nicio asemănare cu grădina de la Setsugo-an, acel mic univers de o aleasă frumusețe, potrivit de o mână omenească, pe care aproape că-l puteai ține în palmă. Cu toate acestea, contemplarea priveliștii i se păru lui Kazu o acțiune politică. A privi, a sintetiza, a domina – iată sarcinile politicianului.

Kazu nu avea înclinații spre analiză, dar simți că frumusețea care plutise câteva clipe în fața ochilor ei își bătea joc de toate visurile sale politice, de zbulciumul și de lacrimile ei, și parcă voia să-i spună că, în fond, era incapabilă să realizeze ceva.

Un răpăit de tobe o smulse brusc din reverie. Din difuzoare țâșni un cântec popular, cu care se amestecară vocile din corul strâns în jurul tribunei. Abia acum observă Kazu lampioanele țiptoare, atârinate pe sfori până-n vârful arțarilor.

Frunzele proaspete, mici aveau vârfuri roșii.

— Hai să mergem la ei, să intrăm în joc, îi strigă ea lui Yamazaki, și-l trase de mână.

— Ce surpriză, stimată doamnă! Mă uimiți, ținu să remarce locțiitorul primarului.

Kazu nu mai avea ochi pentru peisaj. Se lăsă condusă de profesoară la grupul de dansatori și intră cu Yamazaki în cercul lor.

Femeile și fetele din oraș purtau toate peste chimono jachetele lor scurte, *happi*. Cântau *Tăietorii de lemne din Mitake*.

Kazu intră imediat în ritmul jocului – mâinile și picioarele i se mișcau uimitor de precis.

— Vai ce neîndemânatic ești! râse ea de Yamazaki, care se încurca mereu în pașii de dans, mișcându-se greoi și stângaci în costumul lui de croială europeană.

Râzând, îl bătu pe umăr ca să-l încurajeze.

— Uite, am să-ți arăt eu, n-ai decât să te iei după mine.

— Vai, doamnă, dar sunteți un talent, o lăudă profesoara de dans. Dumneavoastră nu mai aveți nevoie de nicio îndrumare.

Locțiitorul primarului rămase pe din afară și privea jocul cam neajutorat.

Cei doi nou-veniți îmbrăcați orășenește – singurii fără *happi* – ajunseră în curând în centrul atenției. Kazu se simțea stăpânită de o amețeală plăcută, mișcându-se între atâtea trupuri de femei, care se legănau în ritmul dansului în lumina serii, încălzite și asudate. Se lăsă cu totul în voia dansului: nu mai era nicio deosebire, nicio barieră între ea și mulțimea de oameni necunoscuți, în al căror oraș venise pentru prima oară. Răpăiala tobelor de pe scenă și vocea stridentă de la microfon o îmbătau și-o făceau să se simtă una cu dansatorii și să-și amestece sudoarea cu a lor.

După primul dans se duse glonț la locțiitorul primarului:

— Sunt atât de fericită! Aș vrea să vă cânt *Sado Okesa*. Aveți un microfon pe scenă, nu-i așa?

Împrejur vedea tot fețe simple de femei între două vârste, chipuri de gospodine vrednice, mulțumite că puseseră ceva bani deoparte la viața lor. Sub pudra năclăită de sudoare ieșea la iveală pielea tăbăcită de soare și de munca la câmp. Ochii lor mici și vioi, zâmbetele în care luceau dinții îmbrăcați în aur, şuvițele de păr căzute în neorânduială – totul o făcea pe Kazu să se simtă în apele ei.

Locțiitorul primarului o conduse prin mulțime până la scenă. Treptele erau cam greu de urcat, dar asemenea mici inconveniente mai curând o încurajau. Însoțitorul ei strigă prin microfon:

— Atențiune, toată lumea!... Avem plăcerea să primim azi în mijlocul nostru pe soția cunoscutului om politic Yuken Noguchi, reprezentant al partidului radical. Dânsa a venit de la Tokyo înadins pentru serbarea noastră. Și acum am s-o rog să ne cante *Sado Okesa*.

Kazu se apropie de microfon și făcu o mică introducere.

— Sunt soția lui Yuken Noguchi. Mi-a plăcut atât de mult serbarea dumneavoastră, încât aș dori să aduc și eu o modestă contribuție. Aș vrea să vă cânt un cântec. Vă poftesc la dans!

Când începu să bată din palme, dând ritmul toboșarilor, prin mulțime trecu un freamăt. Dar cum răsună cântecul, se făcu liniște. Oamenii se porniră să danseze.

— *Spre Sado, spre Sado se leagănă ierburile –*

Cât de frumos e țărmul!

Vărs lacrimi de dor amintindu-mi de Sado

De țărmul dragostelor mele...

Kazu rămase până la apusul soarelui, cântând și dansând. Între timp urcaseră lângă ea câțiva coriști, ca s-o învețe un cântec de-al lor din Santama.

Când se-ntunecă, se aprinseră lampioanele atârinate prin ramuri. O rugară să cante pentru a treia oară *Sado Okesa*, și Kazu urcă din nou pe scenă. Când termină, răsunară din toate părțile aplauze entuziaste

— un lucru neobișnuit la astfel de serbări. Yamazaki, emoționat, se apropie de ea și-

î șopti:

— Ai un succes nemaipomenit! Femeile din ansamblul de cântece nu mai vor să te lase să pleci. Ai cucerit Santama!

— Crezi c-am reușit?

Kazu își plimbă privirile peste munții din zare, în timp ce-și ștergea cu batista sudoarea de pe frunte.

— Trebuie să fii frântă de oboseală.

— Nu, încă nu!

În timp ce cânta, zărise pe un deal, dincolo de oraș, un punct luminos care-i atrăsese atenția: era o luminiță care se tot aprindea și dispărea iar. Părea tot mai aproape, cu cât creștea întinericul. Totuși, era prea slabă ca să i se deslușească flacăra. Kazu își aminti că în locul acela nu văzuse case. Uitându-se mai atentă, observă o dâră de fum care se ridica spre culmea dealului.

— Ce-o fi acolo? îl întrebă ea pe un tânăr toboșar, care-și dezgolise umerii și se ștergea de sudoare.

Băiatul nu știa, așa că se întoarse către cel de lângă el:

— Hei, ce foc să fie ăla de colo?

— Ăla? E coșul de la crematoriu, îi lămuri al doilea toboșar, un flăcău îndrăzneț, rotund la față.

Și Kazu se gândi iarăși la mormântul familiei Noguchi.

Cearta

Pe zi ce trecea, la restaurantul Setsugo-an oaspeții se răreau. Întâi încetă să vină Genki Nagayama. Ultima dată se certase rău cu Kazu. Genki începuse zâmbind:

— Aud că te amesteci serios în treabă.

— Care treabă? Ce vrei să spui?

— Lumea bârfește că adevăratul dușman e altundeva.

— Ai început să vorbești în cimilituri în ultima vreme...

— Vreau să spun doar că n-o faci numai din dragoste pentru bărbatul dumitale.

— Aha! Și eu care credeam că o femeie care iubește e în stare și de crimă.

— O crimă, treacă-meargă, dar ce faci dumneata e mai rău decât atât. Ai început să-i vinzi adversarului șiretlicurile noastre.

— Când am vândut eu secrete de-ale voastre?

— N-am spus secrete, ci șiretlicuri pe care le vinzi acum radicalilor. E vorba de trucuri pe care numai noi le știam.

— Nu-s bune la nimic trucurile pe care le-am învățat de la alde voi.

— La firea dumitale, e inutil să-ți interzică omul ceva. N-ai decât să faci cum crezi. Dar să știi că n-o să închidem ochii la ilegalitățile comise de Partidul Radical. Și, bagă de seamă: tovarășii dumitale au avut noroc până acum cu sărăcia lor, că altfel de mult înfundau pușcăria.

— Mii de mulțumiri pentru amabilitate.

Dar să nu uiți nici dumneata: dacă voi fi cumva arestată, am o mulțime de lucruri de povestit la procuratură.

Genki se întunecă la față și tăcu. Ar fi fost o lașitate din partea lui să plece îndată, așa că se apucă să povestească iar glume fără perdea. Dar în seara aceea părăsi adunarea mult mai devreme decât în alte dăți. În timp ce Kazu îi petrecea la ieșire, Genki o luă brusc pe după umăr și-o strânse brutal, ciupind-o. Gestul acesta grosolan pecetlui ruptura dintre ei.

În ziua următoare se înființă la restaurant Yamazaki, chemat de Kazu. O găsi în camera ei, îmbrăcată sumar, sub mâinile maseuzei. Rămase încurcat văzând-o astfel dezgolită. Dar o cunoscuse destul de bine între timp ca să știe că, în purtarea ei, nu era vorba de cochetărie, ci doar de lipsă de jenă în fața bărbaților care n-o interesau pe plan erotic. În timp ce se lăsa masată, i se dezgoli și mai sus coapsa albă, și Yamazaki rămase uluit că o femeie trecută de cincizeci de ani are pielea atât de netedă și de catifelată.

Kazu nu-și acoperi coapsa.

— Ei, pentru ce m-ai chemat? Începu bărbatul. Lămurește-mă iute, până nu intru la idei.

— Nimic deosebit. Te-am chemat, de fapt, numai ca să te liniștesc.

Se ridică în coate cu o mișcare plină de precauție, de parcă s-ar fi aflat pe un vapor care se leagănă.

— Vreau să spun că nu trebuie să vă faceți griji în ce mă privește, că orice-aș face de acum înainte, n-am să înfund pușcăria.

— Și de ce nu, mă rog? Tocmai de asta se teme președintele comitetului.

— I-am amenințat nițel și acum n-au să se mai atingă de mine.

Fără să aștepte răspunsul lui, Kazu se întoarse pe o parte, întinzând brațul maseuzei.

— Vorbeam deunăzi de banchetul pe care-l vom da pentru sindicaliști. Iau cheltuielile asupra mea, dar prețul de intrare îl fixează eu.

— Ți-am fi recunoscători. Numai să nu uiți că oamenii ăștia trăiesc destul de modest și nu prea au bani.

— Ei, trei sute de yenți or putea plăti și ei.

— Trei sute? se miră el de prețul neașteptat de mic.

— Da, trei sute. O să mai avem nevoie de ajutorul lor și așa fi preferat, de fapt, să-i pot ospăta pe gratis. Dar s-ar simți prea îndatorați, și asta iar nu e bine. Cât despre mâncare și băutură, te asigur că vor fi excelente.

În cursul discuției Kazu mai află o poveste pe care, după părerea lui Yamazaki, ar fi trebuit s-o știe de mult. Îi spuse că, cu câteva luni înainte de sfârșitul războiului, Noguchi adresase împăratului o petiție, în care cerea începerea tratativelor de pace. Kazu rămase încântată de

dovada aceasta de clarviziune politică din partea soțului ei și-i reproșă lui Yamazaki că îi ascunsese amănuntul până acum. Apoi îi propuse să tipărească o broșură despre viața soțului ei, în care să fie amintită intervenția din război. Yamazaki se codea să publice ceva fără știrea lui Noguchi, care nu și-ar fi dat niciodată consimțământul pentru o astfel de acțiune. În plus, îndărătnicia cu care Kazu forța lucrurile în ultima vreme, fără să-i spună soțului ei nimic, întrecea orice măsură.

Kazu argumentă fără să șovăie:

— Pe soțul meu în niciun caz să nu-l întreb. Un material mai bun ca ăsta nu mai găsim noi. Și-apoi, nu-i vrem decât binele. Ar fi o prostie de neiertat din partea noastră să nu folosim niște date atât de prețioase.

Până la urmă, Yamazaki se lăsă convins. Ba mai mult, își dădu consimțământul la un plan cu totul aiurit, pe care Kazu îl ticluise într-una din nopțile ei nedormite. Avea de gând să tipărească cinci sute de mii de calendare cu fotografia soțului ei, la cinci yeni bucata, într-un format cât mai original. Unele aveau să le împartă prin syndicate, altele prin consiliile profesorilor care urmau să le răspândească printre elevi, și fiecare școlar va avea până la urmă un calendar pe perete... Kazu își depăna visurile cu atâta înflăcărare, încât uită cum trecea timpul.

Pretutindenii aveau să atârne calendarele ei: pe panourile întreprinderilor, lângă mașinile de cusut ale croitoreselor și chiar în odăile copiilor. Numele lui Noguchi va fi pronunțat la cină în familii: „Cine e de fapt bărbatul de pe calendar?“ „Yuken Noguchi! Nu-l cunoști?“... Firește, Noguchi va trebui să le zâmbească din fotografie. Dar de unde să facă rost de o poză în care zâmbește? Trebuie să privească neapărat cu un zâmbet distins și înțelept peste mulțimile sărăcăcioase, în timp ce spre el vor urca mirosurile de mâncare. În tot locul vor atârna calendare: lângă colivia păsării, sub pendula veche, alături de televizor, în bucătărie, pe masa unde se notează listele de cumpărături, lângă bufet unde doarme pisica. Zâmbetul lui Noguchi avea să plutească asupra tuturor acestor lucruri. Părul lui argintiu și surâsul demn vor lăsa în inimile tuturor oamenilor impresia că el e nenea cel simpatic care le aducea cândva dulciuri și-i mângâia pe cap de câte ori venea în vizită. Surâsul lui avea să recheme amintiri din vremurile de altădată, pe când oamenii mai credeau în dreptate. Numele lui

— ca un vapor ce mai iese o dată în larg – avea să evoce un viitor în care se vor prăbuși toate zidurile mizere, înnegrite de funingine.

— Închipuie-ți, trăncăni Kazu mai departe, că o mătă se ridică și se-ntinde și mângâie cu coada fața lui Noguchi de pe calendar. Iar stăpânul, când o ia în brațe, vede chipul lui zâmbitor – ei bine, zâmbetul acela i se va părea mai convingător și mai blând ca

niciodată.

Înainte de plecare îi mai șopti la ureche:

— În ce privește fondurile, să nu-ți faci griji. Am ipotecat restaurantul și începând de mâine avem la dispoziție douăzeci și cinci de milioane.

Sindicatul și Partidul Radical acumulaseră, ce-i drept, experiență la alegeri de proporții mai mici, la care fusese vorba de câteva zeci de mii de voturi. Dar la o campanie în care erau în joc cinci milioane de voturi nu mai participaseră niciodată. Nu erau nici măcar în stare să elaboreze un plan general de acțiune. Cel puțin asta era părerea lui Yamazaki, și, auzindu-l, Kazu căpătă o și mai mare încredere în propriile ei capacități. Acum era convinsă că alegerile sunt o sarcină pe care cerul i-o trimisese ei personal.

Se aruncase într-o luptă în care toate acțiunile loveau de fapt în gol, căci dușmanul era deocamdată invizibil. Ba avea impresia că nu e destul de activă, ba i se părea că ar fi nevoie de mai mult calm, dar în ambele cazuri n-avea niciun reper după care să se orienteze. De un singur lucru nu se temea deloc: că ar putea să strice implicându-se prea mult. În această privință îl întrecea chiar și pe Yamazaki, maestrul strateg al partidului. Cu timpul, ajunse și el să-i admire metodele pline de ingeniozitate.

Într-o zi mohorâtă, în care plouase fără-ntrerupere, Kazu se întoarce spre seară la restaurant. O întâmpină la intrarea din spate una dintre slujnicele ei de încredere, cu o față plouată și speriată:

— A venit domnul.

— Unde e?

— Vă așteaptă în odaia dumneavoastră.

— De ce l-ai dus la mine?

— Domnul a venit pe nepusă masă și s-a dus drept în odaia dumneavoastră.

Kazu rămase ținută de locul lui. Era prima oară când Noguchi venea la restaurant fără s-o anunțe. Dar mai rău o neliniștea gândul că în odaia de alături zăceau munți de calendare și broșuri gata tipărite. Începu să-i bată inima, gata să-i spargă pieptul. Nu găsea putere să-și scoată pelerina de ploaie. Rămăsese înțepenită în hol, cu fața împietrită de spaimă. Portarul cel bătrân uită să mai închidă umbrela pe care i-o ținuse afară: se zgâia și el speriat la stăpâna lui.

Prin cap îi fulgerau tot felul de gânduri. De obicei era gata să iasă din orice situație, reacționa cu iuțeala unei rândunici trecând în zbor pe o străduță îngustă pe sub streșinile joase. De data asta însă instinctul îi spunea că tăcerea va fi cea mai bună cale de dezvinovățire. Era limpede că făcuse totul cu cele mai bune intenții, și în fond n-avea de ce să se simtă vinovată. Totuși, de nimic în lume nu se temea atât de mult ca de soțul ei.

În timp ce-și scotea cu mișcări încete pelerina, își plimbă privirea peste cărarea îngustă care ducea de la poartă până la intrarea din spate. Ploaia răpăia fără încetare pe pietre. Petalele roșii ale florilor rodiului erau mai toate căzute. Primăvara fusese neobișnuit de caldă și pomișorul înflorise mai devreme ca de obicei. Priveliștea florilor roșii împrăștiată în ploaie prin grădină o mai liniști puțin.

În pragul odăii îngenunche supusă și-l salută pe Noguchi cu o plecăciune ceremonioasă. Soțul ei purta chimono. Cum ședea pe rogojină în fața ei, o împinse cu genunchiul, de parcă ar fi vrut s-o dea afară din odaie. Se răsti la ea:

— Mergem acasă imediat! Ai să vii cu mine!

Ieși pe coridor și Kazu zări în mâna lui o broșură și un calendar împăturit. Când îl văzu trecând înaintea ei pe coridorul boltit, își aminti de seara când se cunoscuseră. O podidi un amestec ciudat de amărăciune și nostalgie. Tot ce făcuse între timp din imbold propriu i se păru deodată o înlănțuire de împrejurări nefericite. Mergea plângând în urma lui. Slujnicele, obișnuite cu lacrimile stăpânei, nu luară seama la ei.

Noguchi mergea cu buzele strânse. Kazu plânse tot timpul în mașină, dar el nu-i adresă niciun cuvânt.

Acasă o conduse în bibliotecă tot fără să scoată o vorbă, și încuie ușa pe dinăuntru. Nici măcar nu părea furios. Stătea doar, rece și inaccesibil, în fața ei, ca un perete de stâncă pe care n-ai cum să te cațeri.

— Știi de ce-am venit la Setsugo-an? Kazu clătină din cap plângând, cu un soi de alintare care nu-i plăcu nici ei. În clipa următoare, soțul ei o plesni peste obraz. Femeia se prăbuși pe covor, plângând și mai tare.

— Ai înțeles acum? strigă el gâfâind. Azi am primit un telefon de la editură. M-au poftit să plătesc calendarele. Mi-au spus că sunt comandate de soția mea și, după câteva întrebări, am aflat ce ți-ai permis să faci. Am plecat îndată la Setsugo-an. Și ce-am găsit acolo? Nu numai calendare... Ce-i asta? O nerușinare fără pereche!

Noguchi o plesni cu broșura peste cap, de câteva ori.

Se mai certaseră ei, dar nu se purtase încă niciodată în felul acesta cu ea. Între două izbitori reuși să-l vadă: gâfâia, dar pe față nu i se citea pic de mânie. Când văzu furia aceea rece, Kazu se cutremură.

— Ai târât în noroi numele soțului tău! La ce altceva puteam să mă aștept din partea ta? Ai reușit să-mi mânjești cariera cu noroi! Rușine să-ți fie! Da, rușine! Îți face poate plăcere să-ți bați joc de mine în fața lumii!

Începu s-o izbească, orb de furie. Ea se zvârcolea pe jos țipând, dar loviturile lui erau prea neputincioase, și trupul ei plin și moale nici nu simțea durerea. În cele din urmă Noguchi se așeză la masa de scris și o

privi de-acolo cum zace pe covor.

Accesul lui de furie, loviturile și cuvintele erau cu totul demodate, parcă venise din timpurile vechi, expresie a unui mod de viață desuet. Dar ieșirea lui avea stil și, în adâncul sufletului, Kazu avea o slăbiciune pentru bărbații cu accese de furie patetice. În amețea ei durerea fizică se amesteca cu un soi de satisfacție. Cu mintea încețoșată, lăsă să se închege un gând: Noguchi face parte dintre bărbații care, odată ce și-au descărcat furia și au dat un verdict, cad din nou în surzenia lor dinainte. Tot rumegând ideea aceasta, în ea se trezi indulgența față de soțul ei, dar mai cu seamă față de sine însăși.

Ceea ce n-o împiedică să scâncească mai departe ca un animal rănit, cerșind iertare și dezvinovățindu-se în fel și chip. Din când în când amuțea și rămânea ca leșinată pe covor, apoi iar începea să se tânguie, mai tare. Noguchi n-avea de gând să cedeze. Îi spuse că nu-i dă drumul din odaie până nu mărturisește totul, căci era limpede că făcuse o groază de cheltuieli. Kazu îngăima ca în transă:

— Pentru tine... Numai pentru tine mi-am cheltuit toate economiile... totul numai pentru tine!...

Bărbatul o asculta indiferent. Era limpede că n-avea de gând să se lase înduișat de dezvinovățirile ei. Scoase o carte din raft și începu să citească.

Urmă o tăcere parcă fără sfârșit. Odaia zăcea în întuneric, numai pe masa de scris cădea conul de lumină al lămpii. De afară se auzea răpăitul monoton al ploii, iar înăuntru doar foșnetul paginilor întoarse și respirația gâfăită a femeii tulburau liniștea. Trupul ei, lungit pe podea cu chimonoul desfăcut, contrazicea pacea nocturnă a bibliotecii.

Kazu știa că de sub poalele chimonoului ies, abia ghicite în penumbra odăii, coapsele ei

vii și calde, care se ridică și coboară imperceptibil la fiecare respirație. Știa și până unde sunt dezgolite, căci porțiunea aceea devenise insensibilă în frigul din bibliotecă. Se gândi cu tristețe că n-avea niciun rost să și le expună mai departe în frig, de vreme ce bărbatul nu le dădea nicio atenție. Aproape că simțea fizic răceala lui, care i se prelingea în trup prin coapsele dezgolite.

În cele din urmă își potrive chimonoul, se așează corect pe călcâie și făcu o plecăciune adâncă, atingând cu fruntea covorul. Declară că vrea să-i mărturisească totul. Și într-adevăr nu omise nimic, îi spuse și de ipotecarea restaurantului.

Noguchi răspunse pe un ton neașteptat de blând:

— Ce-a fost a fost, tot nu mai putem schimba nimic. Dar mâine ai să închizi restaurantul și de-acum încolo nu mai ieși din casă. Ai înțeles?

— Să închid restaurantul?

— Chiar așa am spus. Dacă nu mă asculți, nu-mi rămâne altceva de

făcut decât să înainteze divorțul.

Amenințarea aceasta era mai teribilă decât orice bătaie. Înaintea ochilor ei se deschise un gol imens, întunecat.

„Dacă mă părăsește, am să-mi pierd mormântul“, fu singurul ei gând. Or, pentru mormântul ei, era gata să plătească orice i se cerea.

O piedică în dragoste

După ceartă, Kazu ajunse la concluzia că nu-i mai rămânea altceva de făcut decât să vândă restaurantul. De câteva ori se iscaseră diferite zvonuri cu privire la Setsugo-an, ceea ce nu putea folosi decât propagandei adversarilor. Dar Noguchi refuza să vadă în local altceva decât o bază de acțiune pentru activitățile politice nedorite ale soției sale. Se făcuse foc auzind de ipoteca pe care Kazu o instituise fără știrea lui, ca să finanțeze campania pre-electorală. Dar așa cum stăteau lucrurile acum, cea mai bună soluție i se părea să smulgă răul din rădăcini, vânzând restaurantul. Cu banii dobândiți avea să-și finanțeze campania. Erau bani dobândiți cinstit și pe față. În cursul certeii, își dăduse seama pentru prima oară cât de lipsit de mijloace financiare era partidul lui.

De vânzare avea să se ocupe el însuși. Kazu era foarte legată de restaurant și o durea nespus de mult să se despartă de local. Dar dacă era pusă să aleagă între frumoasa grădină de la Setsugo-an și micul mormânt acoperit de mușchi al familiei Noguchi, îl prefera pe cel din urmă.

Diferitele probleme legate de vânzare îi serviră totuși în repetate rânduri drept pretext ca să scape de-acasă și să mai treacă pe la restaurant. Odată ajunsă acolo, nu mișca însă niciun deget ca să înceapă lichidarea. Nici măcar față de slujnicele de la restaurant, care începuseră să se întrebe de ce localul rămânea închis, nu pomeni de vânzare. În schimb, îl chema zilnic pe Yamazaki la ea și țeseau împreună intrigi. Cum îi venea o idee nouă, lăsa totul baltă și chema șoferul s-o ducă la Setsugo-an. Astfel, în ciuda lecției pe care i-o dăduse Noguchi, viața ei nu se schimbă prea mult. Atâta doar că acum restaurantul era închis.

Noguchi însărcinase pe un avocat, un vechi cunoscut de-al lui, să se ocupe de vânzare. Nu trecu mult și se găsi primul interesat serios: Genzo Fujikawa, șeful concernului Fujikawa. Tratatările între avocații celor doi înaintau repede. Mai rămăsese o singură problemă deschisă: prețul. Cumpărătorul nu era de acord cu suta de milioane cerută de Noguchi. Oferta lui era deocamdată de optzeci – și nimic mai mult.

Într-o zi, pe când Kazu se afla la Setsugo-an, slujnica o anunță că era căutată la telefon de Genki Nagayama. Dar cum n-avea niciun chef să reînnoiască prietenia cu el, întâi refuză să răspundă. Din întâmplare era și Yamazaki de față și, bătând-o ușurel pe genunchi, o sfătui să se ducă totuși la telefon. Îi promisese ea ce-i drept lui Yamazaki că-l va

asculta în toate privințele, dar de data asta o supăra că se amestecă. Cu o mișcare bruscă își trase genunchiul, și bărbatul rămase din nou uluit de agilitatea felină a trupului ei plin, destul de durduliu. Întoarse țăfnoasă capul spre grădina udă de ploaie, peste care pluteau vâlvuri de aburi verzuu.

— De ce te superi? Te-am îndemnat să te duci, fiindcă știu că e mai bine să vorbești cu el.

Kazu nu răspunse. Se gândea la buzele cărnoase ale lui Genki. În el se aduna parcă toată murdăria în care-și petrecuse jumătate din viață. Omul acesta gras, ahtiat după putere, îi amintea de atâtea lucruri la care o femeie nu se gândește decât cu dezgust. E drept că, personal, nu avusese de-a face cu el, și faptul că o tratase ca pe o soră stătuse la baza prieteniei lor și îi insuflase încredere. Totuși, oricât ar fi strigat la ea Noguchi, tot n-o umilea în demnitatea ei de om, pe când Genki era de ajuns s-o privească cu zâmbetul lui unsuros, ca să se simtă jignită până-n adâncul sufletului. În fond, ceea ce o dezgusta mai mult în clipa aceasta era propria ei reacție: când auzise că o cheamă, simțise un soi de ușurare.

Se ridică și se duse la telefonul din dormitor, unde ceruse fetei să-i facă legătura. Se aplecă peste receptor și răspunse. Auzi întâi vocea secretarei, apoi pe a lui Genki:

— Ei, ce mai faci? Tot mai ești supărată pe mine?... Înjură-mă cât vrei, că eu tot prieten îți rămân, ca și până acum. Ce-am auzit, ai închis restaurantul?... Dar o ceașcă de ceai și o mână de orez tot mai poți să-mi servești, nu-i așa? În numele prieteniei noastre...

— Dacă aș face o excepție, s-ar chema că restaurantul nu mai e închis.

— Așa? Poate că ai de gând să deschizi un azil pentru muncitori?

— Tocmai. Am chef să văd fețe mai tinere în jurul meu.

— Ce vorbești? Credeam că bărbatul dumitale nu-i mult mai tânăr decât mine!

— Îmi ajunge să tot aud observațiile dumitale răutăcioase. Mai bine mi-ai spune ce treabă ai cu mine.

— Niciuna. Mi-a trecut așa prin cap să luăm masa împreună, de pildă.

Kazu se scuză că nu poate să accepte invitația pentru moment, la care Genki răspunse că în cazul acesta va trebui să-i comunice totul la telefon. Și îi făcu, așa ca din întâmplare, următoarea dezvăluire neașteptată și însemnată:

— Încăpățânarea bărbatului dumitale ne-a dat gata! I-am trimis printr-un intermediar o propunere. Precis că ai aflat și dumneata. Suntem de acord să ne retragem candidatul din luptă, dacă odată ce ajunge la putere numește pe-un om al nostru viceguvernator. o propunere mai avantajoasă nici nu-și poate dori! Dar dumnealui, ca

de obicei, nici n-a vrut s-audă! Când doar e limpede ca lumina zilei că n-are decât de profitat din acest aranjament; dacă acceptă, alegerea lui e ca și garantată. Te-aș sfătui să-l convingi să primească. Dacă se împotrivește, s-ar putea să aibă dificultăți cu vânzarea restaurantului. Te previn numai în interesul dumitale!

În punctul acesta al discuției, Kazu i-o tăie brusc și puse receptorul în furcă. Se duse aproape alergând la Yamazaki. Bărbatul ghici după pașii ei pe coridor că e furioasă. Fără să-și tragă răsuflarea, închise după ea ușa glisantă și, rămânând în picioare, se răsti la el:

— Frumos din partea dumitale! Soțului meu i se face o propunere nemaipomenit de importantă și mie nu mi se spune un cuvântel!

Rămăsese pe loc, cu sprâncenele ridicate și colțurile buzelor în jos. *Obi-ul* pe care-l strânsese sub talie părea tăiat în lemn de țeapăn ce era, mai ales că prinsese șireturile țărănește, la mijloc, în loc să le lege într-o parte.

— Nu vrei mai bine să te așezi? propuse Yamazaki, și începu să-i explice cu răbdare toată situația.

Kazu ședea pe călcâie, cu capul întors într-o parte, ca un copil țăfnos. Yamazaki spuse că ar fi supărat-o zadarnic dacă-i spunea de propunerea conservatorilor. Or, ea trebuia să-și păstreze mintea limpede pentru campanie. Noguchi refuzase până și să asculte propunerea, oricât de ispititoare ar fi fost. Iar dacă exista vreo șansă să-și schimbe vreodată gândul, era în orice caz mult mai înțelept ca sfatul să vină din partea conducerii partidului, și nu de la soția lui. El, Yamazaki, era grozav de bucuros de telefonul lui Genki: asta dovedește că acțiunile ei sunt pe cale să devină primejdioase pentru adversar.

Conservatorii propuseseră și ei un candidat, pe Gen Tobita, dar numai după multe discuții și tergiversări. Nici ei înșiși nu credeau în șansele lui – dovadă telefonul. De aceea întârzia actualul guvernator să declare postul vacant, deși trebuia s-o fi făcut de mult. Era cu totul improbabil în momentul de față ca Tobita să câștige alegerile. Păcat că Noguchi nu voia să exploateze situația... Tocmai ea, Kazu, trebuia neapărat să-și păstreze tot sângele rece. Reacția lui Genki Nagayama dovedea că strădaniile ei dădeau roade.

Yamazaki îi explica totul cu multă precauție. În timp ce-l asculta, fața ei se luminea deodată ca o grădină sub soarele de dimineață. Lui Yamazaki i se păru de-a dreptul frumoasă. Parcă zâmbetul ar fi stat de la început ascuns sub masca supărării. Fața ei căpătă brusc o prospețime și o seninătate din care pierise fără urmă toată furia de adineauri.

— Ce vorbești! Păi ocazia asta merită să fie udată! Diseară bem un pahar împreună!

Se sculă, deschise ușile glisante și trecu cu pași legănăți în sala de

oaspeți. În capătul încăperii se afla un paravan splendid pictat de Kahei Tatebayashi în stilul lui Kōrin¹⁶: o punte îngustă de lemn, arcuită peste un pârâiaș argintiu, pe malurile căruia creșteau în pâlcuri stânjenei. Kazu deschise și ușile spre grădina ei și, de la locul lui, Yamazaki zări un colțișor verde.

16. Ogata Kōrin (1658-1716), pictor din Kyoto, a cărui manieră a fost imitată până în sec. XX.

Setsugo-an, închis și părăsit, era parcă mai frumos decât în zilele când gema de oaspeți. Mobilele lăcuite și paravanul pictat se detașau încântător în sala pustie, întunecoasă și rece. Yamazaki văzu silueta femeii în ușă: era atât de plină de energie, încât parcă adunase în trupul ei toată vitalitatea care umpluse cândva încăperile înțesate de oaspeți.

Kazu ieși pe prispă să privească grădina. Își încleștă degetele picioarelor în șosete albe de marginea pragului și rămase așa, ținându-și cu greu echilibrul, ca un papagal cocoțat pe stînghie.

Se uita la vârfurile albe ale șosetelor, care contrastau cu podeaua întunecată și cu verdele de afară. Degetele ei arătau ca niște vietăți mici și viclene, care stau la pândă. Se destinse puțin și privi la despărțitura dintre degetul mare și celelalte¹⁷.

17. Șosetele japoneze (*tabi*) au degetul mare separat.

Încordarea cu care-și ținea echilibrul îi cuprinse tot trupul. Simțea un frison plăcut, ca în fața unei primejdii. Numai puțin să fi slăbit încordarea, și ar fi căzut peste iarbă și pe pietrele ude.

Yamazaki trecu în sala de ospete și o văzu din spate, legănându-se nesigură înainte și-napoi.

— Ți-e rău?

Femeia se întoarse spre el cu un râs care-i dezgoli toți dinții.

— Da' de unde! Încă n-am ajuns la vârsta apoplexiei! Mă legănam... Hai să mergem să bem ceva.

În seara aceea trecură pe la câteva baruri și cabarete. Deși băuse cam mult, Yamazaki observă totuși că tovarășa lui împărțea pretutindeni cărțile ei de vizită uriașe – până și chelnerilor și slujnicilor din restaurante.

Noguchi respinse categoric compromisul pe care Partidul Conservator i-l mai propuse de câteva ori prin diverși intermediari. Câteva zile mai târziu, concernul Fujikawa îl anunță pe avocatul lui că nu mai cumpără restaurantul. Avocatul stăruia să afle adevăratele motive ale refuzului, și colegul de breaslă îl lămură că se renunțase la presiunea prim-ministrului Saeki. Prim-ministrul îi pusese în vedere că în momentul alegerilor o asemenea sumă de bani ar fi o armă în mîna adversarului politic.

Noguchi se făcu foc și pară. Dar Yamazaki, care nu-și pierdea niciodată sângele rece, fu de părere că a sosit momentul să-și provoace

pe față dușmanul. Îi sugeră să vorbească direct cu prim-ministrul și aranjă audiența.

Noguchi se prezintă în cabinetul prim-ministrului, care era mult mai tânăr decât el. În stilul lui afectat și ceremonios, îi făcu lui Saeki reproșuri că se amestecă în mod nedemn în afacerile lui personale.

Prim-ministrul surâse binevoitor și-l asigură că n-are niciun amestec în toată chestiunea.

— Și, de altfel, povestea asta mi se pare, la drept vorbind, cam trasă de păr. Bunul-simț ar trebui să vă spună, domnule Noguchi, că un prim-ministru nu-și poate permite să dea telefoane ca un samsar de rând. Mai curând, aș crede că Fujikawa s-a folosit de numele meu ca pretext, când în realitate e vorba, pur și simplu, de faptul că nu mai vrea să cumpere.

Prim-ministrul îl trată ca pe un bătrânel neajutorat, ba îl mai și ajută să se așeze și să se ridice de pe scaun, jignindu-l adânc în mândria lui de vechi diplomat. Delicatețea adevărată e ca mătasea – or, politețea lui Saeki era din fire sintetice!

„Ce-și închipuie că-și poate permite cu mine tinerelul ăsta obraznic!“ gândi Noguchi înciudat.

Când se întoarse din audiență, Kazu văzu că e prost dispus și încercă să-l mângâie, tratându-l cu o atenție delicată și discretă.

Nu mai rămânea nicio speranță că va putea vinde restaurantul. Kazu își stăpâni cu greu bucuria, făgăduind în sinea ei să compenseze mica ei trădare în iubire printr-o neclintită loialitate politică.

Adevărata campanie electorală

La sfârșitul lui iulie, postul de guvernator al orașului Tokyo deveni liber. Îndată se anunțară alegeri. Campania electorală avea să dureze oficial cincisprezece zile, până la zece august. Era o vară deosebit de călduroasă.

Kazu institui o a doua ipotecă, de treizeci de milioane, asupra restaurantului, și se aruncă iar în luptă. Partidul închirie un birou electoral într-un bloc din centrul orașului, la etajul întâi.

În ziua mult așteptată a anunțării alegerilor, zi în care Noguchi avea să-și țină primul discurs public, se iscă între soți o mică neînțelegere.

În vederea acestei zile Kazu cumpăraseră, prevăzătoare, stofă pentru un costum – cea mai bună stofă englezească – și încercaseră să-l ducă pe Noguchi la croitor ca să-i ia măsurile. Dar el nici nu voise să audă de așa ceva. Ținea morțiș să se arate la toate conferințele într-un costum de in îngălbenit, pe care și-l făcuse cândva, cu mulți ani în urmă.

— Mă prezint la alegeri ca Yuken Noguchi, și nu ca un cuier de haine. Nu-l îmbrac și pace!

Nu era greu de ghicit că îndărătul încăpățănării lui copilăroase se ascundea numai teama lașă ca nu cumva ascultătorii lui, văzându-l în haine noi, să-i scoată vorbe că îl înțolește nevasta. Până și

Yamazaki observase:

— Se împotrivește ca un copil, numai ca să nu-i porți de grijă, doamna mea. Nu te necăji. Ia măsurile după costumul cel vechi, și gata.

Și ea îi urmase sfatul.

Kazu nu era o femeie evlavioasă și de obicei nu se bizuia în ceasurile grele pe ajutorul cerului, dar în dimineața cu pricina se sculă cu noaptea-n cap, la ora patru, să aprindă lumânări pe altarul familiei. Se rugă până și la sufletul fostei neveste a lui Noguchi, s-o convingă să-l ajute în alegeri.

Un țăntar rătăcit din grădină bâzâia în jurul mâinilor ei împreunate pentru rugăciune. Kazu vorbea cu moarta fără urmă de evlavie:

„Ascultă-mă, noi, femeile, ar trebui să ne unim forțele și să-l ajutăm să câștige, cu orice preț!“

I se păru că între ea și fosta soție a lui Noguchi se înfiripa o prietenie și o înțelegere minunate, cum nu mai cunoscuse în toată viața ei.

„Ce bună ești!“ exclamă ea printre lacrimi. „Vai, cât ești de bună! Ce păcat că nu mai trăiești! Ce prietene bune am fi fost!“ Țăntarul o înțepase pe pielea parfumată, dar ea își spuse că-i ajută soțului dacă suportă mâncărimea, așa că își continuă neabătută discuția cu fosta soție a lui

Noguchi.

Între timp răsărise soarele. Grădina se arăta în toată splendoarea în lumina dimineții de vară. Pe iarba de sub copaci se desena în contururi precise, întunecate, umbra frunzișului. Kazu se uită peste umăr la pietrele albe care străluceau în soare: în lumina dimineții păreau un cocor cu aripile desfăcute. Cândva îi spusese soțului ei în glumă că zboară un cocor peste grădină, și iată că nici nu mințise prea tare. Era un semn bun. Dar de data asta nu-i va spune nimic lui Noguchi, de teamă să n-o certe iar.

Soțul ei se trezi curând. Își luară gustarea de dimineață împreună, în tăcere, ca de obicei.

— N-ai vrea să-ți dau un ou crud? îl întrebă ea.

— Nu mă duc la o serbare sportivă, refuză el scurt.

Era foarte mândru de calmul lui flegmatic, pe care-l dobândise în anii petrecuți în Anglia. Dar, spre deosebire de englezi, îi lipseau ironia și umorul lor sec. Și de data asta, vrând să arate că-și păstrează calmul, se purtă înadins mai ursuz ca de obicei.

Când sosi Yamazaki cu întreg comitetul electoral, Kazu aduse costumul cel nou; în rever avea înfipt un trandafir alb.

— Ce-i cu ăsta? Nu-l îmbrac, protestă Noguchi după ce aruncă o privire în cutie.

Kazu, care-și propusese să nu-și piardă cumpătul, izbucni totuși în

lacrimi. Îl imploră să-l îmbrace de dragul ei. Dar el se încăpățână mai departe, așa că Yamazaki fu nevoit să intervină, ca să-l îmbuneze. În cele din urmă, după multe tergiversări și proteste, Noguchi îmbracă în silă costumul nou. Numai trandafirul de pe rever îl refuză categoric.

În sfârșit, era gata de plecare. Toată lumea îl însoți până la poartă. Kazu se uita încântată la cămașa lui albă și la costumul nou; întinse mâna ca pentru a-i potrivi gulerul, deși stătea impecabil. În clipa aceea, Noguchi o apucă scurt de încheietura mâinii și șopti înfundat:

— Încetează odată cu prostiile astea! E de prost gust.

Ceilalți nu observaseră nimic și chiar ochiul cel mai atent ar fi luat mișcarea lui drept un gest de tandrețe reținută. Dar degetele lui osoase scoaseră cu o mișcare agilă din palma femeii pietricelele de cremene, pe care le ținuse strâns ascunse: voia să le frece la plecarea lui, ca să-i aducă noroc.

Kazu știa că soțul ei nu putea suferi superstițiile, și totuși nu se putea stăpâni. Iar acum era prinsă asupra faptului.

În mașină, Noguchi îi dădu pietricelele, fără să spună ceva, lui Yamazaki, care le vârî în buzunarul de la haină și trebui să le care, spre necazul lui, toată ziua.

Noguchi se prezentă la prefectură, unde după îndeplinirea formalităților de rigoare căpătă o banderolă cu numele lui. Apoi plecă direct la întâlnirea cu alegătorii, în fața intrării Yaesu de la gara mare din Tokyo. Era ora nouă.

Cămășile albe ale oamenilor adunați în stradă străluceau sub soarele neîndurător. Mulți își țineau evantaiile deasupra capului, ca să-și facă puțină umbră. Noguchi coborî din mașină și fu întâmpinat cu respect de funcționari ai sindicatelor și ai grupurilor simpatizante; îl așteptaseră cu toții adunați în jurul unui camion, pe a cărui platformă fusese montat microfonul.

Noguchi se urcă în camion și își începu discursul cu o voce ștearsă, fără pic de căldură:

— Sunt Yuken Noguchi, candidatul partidului radical pentru postul de guvernator al orașului Tokyo.

Apoi urmă o enumerare lungă a țelurilor sale politice idealiste, depănată pe același ton inexpressiv. În mijlocul unei fraze se strică microfonul, dar el nu-și dădu seama și continuă netulburat discursul, pe același ton șters. În clipa aceea în colțul opus al pieței începu să vorbească adversarul său, Gen Tobita. Vocea lui, amplificată de microfon, se auzea atât de limpede până la camionul lui Noguchi, încât chiar și ascultătorii din primele rânduri nu-l auzeau decât pe Tobita, care tuna și fulgera împotriva lui Noguchi și

a partidului radical-reformator. Văzând că nu reușesc să repare microfonul pe loc, oamenii lui Noguchi hotărâră să se întoarcă în cartierul lor general, iar de acolo să plece mai departe la Koto.

Începutul nu era tocmai promițător.

Primul discurs al lui Noguchi îi dezamăgi pe susținătorii lui mai tineri. La cartierul general, Yamazaki îl auzi pe unul comentând:

— De ce nu-i în stare să pună mai mult suflet în vorbăria lui?

Iar altul remarcă:

— N-am nimic împotriva dacă vrea să desființeze cursele de cai și concursurile de biciclete. Dar să-și înceapă tocmai primul discurs pe tema asta?

În schimb, cuvântările ținute de Kazu erau pline de căldură. Oriunde apărea, era aclamată de spectatori, care o urmăreau atenți și amuzați. După-amiază ținu un discurs în fața gării Shibuya, sub un soare necruțător. Avea la picioare o găleată cu gheață și-și ștergea mereu fața cu o batistă în care învelise câteva bucățele de gheață. Vorbea cu voce tare, aproape de microfon, încât abia se înțelegea ce spune. Cu toate acestea, ascultătorii erau cucerți de temperamentul ei. Se distrau ca la o licitație... Kazu pomeni de petiția pe care Noguchi o înmânase împăratului în timpul războiului, argumentând:

— Vă vorbesc în calitate de soție a lui

Yuken Noguchi. Deși sunt căsătorită cu el, nu mi-a spus niciodată nimic despre petiția aceasta. Nici măcar mie, propria lui soție!... Oare nu credeți că e o dovadă de modestie? Oare nu dovedește că nu se laudă niciodată cu propriile lui merite?... Trebuie să recunosc că am rămas uluită când am auzit de petiția lui. Doamnelor și domnilor, iertați-mă că pomenesc aici de întâmplarea aceasta. Dar trebuie s-o spun: dacă noi, în ziua de astăzi, trăim o viață liniștită și pașnică, aceasta i-o datorăm într-o oarecare măsură și lui Yuken Noguchi! Iată de ce am fost atât de impresionată când am aflat despre intervenția lui! Noguchi n-a încetat până-n ziua de astăzi să lupte pentru pace...

Un tânăr din mulțime o întrerupse:

— Ia nu te mai făli atât cu bătrânul dumitale!

Dar Kazu i-o întoarse prompt:

— Ba uite că mă fălesc. Am de ce să fiu mândră de el! Eu, soția lui, vă garantez că n-o să vă pară rău dacă-l votați!

Cu asemenea răspunsuri avea întotdeauna succes. În rest vorbi mult și se cam repetă. Totuși, nu se sinchisi deloc de semnele pe care i le făceau disperați organizatorii campaniei. Unul dintre ei, nemaștiind cum s-o oprească, îi luă pur și simplu microfonul din față. Kazu își ștersese în timpul discursului toată pudra de pe obraz, cu batista ei plină de bucățele de gheață. Avea tenul alb și sănătos al japonezelor din nord. Dar în clipa când bărbatul îi smulse microfonul, se făcu roșie ca para și fața i se schimonosi de furie. Asemenea față nu văzuse încă decât Yamazaki și personalul de la Setsugo-an. Bătând din picioare, strigă:

— De ce-mi iei microfonul? Vrei să-l nimicești pe Noguchi?

Tânărul, zăpăcit și speriat, îl puse la loc și Kazu mai vorbi încă zece minute.

Accesul ei de furie oferise publicului un spectacol unic: fața înfierbântată de căldură, pe care străluceau picături de apă stoarsă din batistă, se schimbaseră atât de neașteptat, încât oamenii încremeniră: în clipa aceea parcă o văzuseră goală.

După această primă zi a campaniei electorale, i se ceru să nu mai țină cuvântări lungi. Organizatorii erau nemulțumiți și-i transmiseră lui Yamazaki că va trebui să-și limiteze discursurile la câte-o pagină scrisă, adică un minut. În plus, să-și mai țină în frâu emoțiile, că altfel abate atenția maselor de la planurile de reformă ale partidului, ba chiar de la democrație.

Președintele partidului, Kusakari, secretarul general, Kimura, și șeful biroului executiv, Kurosawa, ținură și ei cuvântări electorale în diverse cartiere din oraș, la indicația lui Yamazaki. Noguchi însuși vorbi pretutindeni: înainte de masă în piețele mai importante, după-amiaza la adunări, și seara la festivități publice și prin localuri. Le vorbi și muncitorilor zilieri, și vânzătorilor tineri din piața de pește. Camionul lui era în permanență urmărit de o mașină a partidului advers, uneori în văzul tuturor, alteori mai discret. Dar și pe Gen Tobita îl însoțea o mașină a partidului radical.

Kazu alerga în toate părțile cu mașina ei, mereu cu o găleată de gheață la picioare. Avea însă grijă să-și aleagă locurile unde socotea că nu-l va întâlni pe Noguchi.

În dimineața celei de-a treia zile de campanie, camionul ei cu microfon se instalează în mijlocul străzii care ducea spre dealul Kagurazawa.

Întâi luă cuvântul, ca de obicei, câțiva oameni din partid, apoi veni lângă microfon Kazu. Dar când să-și înceapă discursul ei de un minut, zări deodată printre cele câteva zeci de ascultători adunați în stradă fața unui bărbat între două vârste, care o umplu de groază.

Soarele de vară dogorea necruțător peste strada în pantă. În public nu se vedea niciun funcționar: numai bătrâni, gospodine care se întorceau de la cumpărături, niște copii și câțiva studenți. Camionul trăsesese în umbră, dar capetele ascultătorilor erau în plin soare. Câțiva și le acoperiseră cu batista.

Partidul radical-reformator atrăgea pretutindeni un public simplu, de oameni cumsecade, care înconjurau camionul în cămăși de vară albe și curate, și zâmbeau deschis sub pălăriile lor de pai ieftine. Fetele aveau chipurile nefardate, bronzate de munca la câmp. Asemenea public era pe placul soției lui Noguchi.

Bărbatul care-i atrăsese atenția stătea cam la mijloc, într-o cămașă jegoasă, ponosită, cu gulerul rășfrânt. În buzunarul din față avea înfipite două stilouri. Strângea la piept cu amândouă mâinile o servietă

jerpelită, iar între degete ținea o țigară aprinsă. Sub soarele care ardea peste părul cărunț, tăiat scurt, și-i bătea drept în ochi, fața i se schimonosise ca de un zâmbet strâmb. Kazu nu-l recunoscuse îndată, fiindcă nu-l văzuse încă tuns atât de scurt. Obrazul lui cu trăsături foarte regulate era îmbătrânit și scofâlcit. Se vedea că fusese cândva un bărbat chipeș, dar acum avea ceva respingător în trăsături.

La prima ei frază, în care se prezenta ca soție a lui Noguchi, bărbatul își ridică privirea spre ea cu un fel de rânjet. După scurta ei cuvântare, unul dintre organizatori mulțumi publicului pentru atenție, și oamenii se împrăștiară. Camionul era gata de plecare, când Kazu zări mâna bărbatului aceuia foarte aproape, ridicată să-i bată în fereastră.

— Scumpa mea doamnă! Mai așteaptă puțin, scumpa mea doamnă, rânji el de afară, dezgolindu-și dinții îngălbeniți de tutun.

Kazu coborî îndată. Își simțea inima bătându-i tare sub batista pe care-o vârase în deschizătura chimonoului, căci era tare cald. Răspunse înadins cu voce ridicată:

— Ia te uită pe cine întâlnesc! Nu ne-am văzut de atâția ani de zile! M-ai văzut acum într-un rol neobișnuit, nu-i așa?

De numele lui își aducea prea bine aminte

— Totsuka îl chema –, dar se feri să-l pomenească. Își miji ochii, de parcă ar fi orbit-o soarele, ca să-și ascundă neliniștea. Jos, la poalele dealului, treceau trenuri. Cele câteva petice de nori păreau că se topesc pe cer de atâta arșiță.

— Ce vrei de la mine? se răsti ea cu voce înfundată.

— Aș vrea să stăm nițel de vorbă, răspunse bărbatul.

Kazu strigă cu o veselie forțată către oamenii din camion:

— Am întâlnit un vechi cunoscut și aș vrea să stau puțin de vorbă cu el. Ce-ar fi să facem o mică pauză?

Și se îndreptă cu pași repezi spre o dugheană mică de peste drum, care vindea înghețată. Perdeaua de la intrare, din șiruri de mărgelale albe și albastre, făcea o impresie veselă, dar înăuntru nu erau, înșirate în întuneric, decât câteva scaune vechi. Kazu comandă îndată cu voce tare:

— Douăzeci de înghețate pentru oamenii din camion. Și două pentru noi. Dar pe urmă. Întâi camionul, vă rog.

Se așezară în dugheana întunecoasă, la o masă plină de pete lipicioase de înghețată lăsate de clienții dinainte. Pe perete atârna un calendar, și Kazu se temu o clipă că e cel cu fotografia soțului ei. Dar nu, era poza unei actrițe în costum de baie galben, jucându-se cu un colac de salvare albastru.

— Ce vrei de la mine? îl întreabă din nou, de-a dreptul, încercând să scape cât mai repede de neliniștea care-o stăpânea.

— Ia-o mai încet!... știi să faci treabă bună, pe căldurile astea!... Nici n-a fost rău discursul tău. Știam că ai să ajungi odată cineva!

— Spune-mi mai bine ce vrei de la mine. Bani?

Nu-l mai văzuse de treizeci de ani, totuși se răstea la el și îl privea tot timpul bănuitoare, urmărindu-i fiecare mișcare. Din fundul prăvăliei se auzea scârțâitul aparatului de făcut înghețată.

— Ești rea cu mine. Uite, în ultima vreme m-am îndeletnicit și eu cu scrisul...

Totsuka își plimbă degetele răsfirate peste servieta ponosită, căutând încuietoarea. O găsi până la urmă și deschise servieta cu o mișcare nervoasă. Era burdușită cu coli mototolite. Cu capul aplecat peste ea, începu să scotocească. Lumina reflectată de podeaua lucioasă cădea pe genele lui lungi. Femeia își aminti cât de mândru fusese în tinerețe de genele lui. Acum erau cenușii, dar ochii încă mai păstrau vechea expresie melancolică.

— Aha, am găsit-o!

Și Totsuka scoase din geantă o broșură subțire și o aruncă cu un gest neglijent pe masă. Pe copertă sta scris: *Viața doamnei Yuken Noguchi, scrisă de un pescar iubăreț.*

Kazu o luă cu o mână, tremurând, și se apucă s-o frunzărească. Fiecare capitol avea câte un titlu provocator. În partea care descria viața ei de fată tânără în Tokyo și anii când trăise cu Totsuka, bărbatul (pomenit de altfel cu numele lui adevărat) apărea ca un băiat nevinovat și naiv, sedus de femeia desfrânată și lipsită de scrupule. „Când avea de ales între dragoste și interes, femeia aceasta uita întotdeauna de dragoste și se dedica numai intereselor ei josnice“, scria în broșură. Urmau anii când aventurile ei amoroase se ținuseră lanț. Totul era descris până la ultimul detaliu, cu o mulțime de amănunte picante. Kazu era înfățișată ca

o lipitoare care-și oferise trupul tuturor bărbaților și-i exploatare numai pentru a-și atinge țelurile – spre a ajunge în cele din urmă la actuala ei poziție. Când văzu și ultimul capitol, își dădu seama ce se urmărea prin această defăimare: Noguchi avea să apară ca un model de virtute, atras însă în capcana unei femei primejdioase, lipsite de scrupule, care încerca acum să ajungă soție de guvernator.

— Ce minciuni nerușinate! scrâșni ea printre dinți.

Nu mai găsea putere nici să plângă.

— Mă rog. Dar asta n-o știm decât noi doi.

Din nou îi apăruse pe buze rânjetul acela care-i dezgolea dinții murdari. Semăna atât de mult cu ticălosul din melodramele clasice, încât femeii i se păru că nici nu-l poate lua în serios. Treptat își redobândi stăpânirea de sine. Îl privi în ochi. Văzându-

1 cum pleacă genele, își spuse că și lui îi era frică.

Li se aduseră înghețatele.

— Mănâncă, îi porunci ea cu glas tăios. Totsuka ținea o mână pavază în jurul înghețatei, în timp ce cu cealaltă o strivea cu lingurița în pahar. Se chircise tot deasupra înghețatei. Unghiile lui netăiate erau negre de murdărie.

— Cât ceri pe broșura asta?

— Cum?

Totsuka ridică brusc capul de deasupra paharului, făcând niște ochi de cățeluș nevinovat. Apoi scoase din buzunar o bucată de hârtie și începu să socotească pe-ndelete. Tipărise trei mii de broșuri, fiecare costase trei sute de yen – cu totul făcea nouă sute de mii. Rotunji suma la un milion.

— Bine. Vino mâine la zece, la mine acasă. Dar dacă lipsește un singur exemplar, nu capeți o lețcaie. Mi le aduci pe toate trei mii și-ți plătesc.

În dimineața următoare, Kazu ridică banii de la bancă și-l așteptă pe Totsuka cu suma pregătită. I-i dădu după cum se înțeleseseră și căpătă în schimb trei mii de broșuri, pe care le împachetă cu grijă și le duse în cămară, cu gând să le ardă când se va mai liniști puțin. În dimineața aceea nu ținu nicio cuvântare, sub pretext că nu se simte bine. Nici față de Yamazaki nu scoase un cuvânt despre cele întâmplare.

Nu trecură decât câteva zile și, cu toate promisiunile lui Totsuka, broșura începu să circule, împărțită gratuit, în tot orașul. Apăruseră vreo câteva sute de mii de exemplare. Yamazaki îi aduse și ei unul, comentând:

— Dușmanul a început să ne bombardeze orbește.

De cum văzu coperta, Kazu se schimbă brusc la față. Se trădase, așa că fu silită să-i mărturisească totul.

— Păcat de bani, fu de părere Yamazaki. Un milion înseamnă pentru noi în clipa de față o grămadă de bani. De ce nu mi-ai spus nimic? Era evident că o asemenea canalie e în stare de orice, fie că-l plătești, fie că nu. Dar în povestea asta, conservatorii sunt aceia care trag sforile!

Kazu îl văzu o clipă în fața ochilor pe Genki Nagayama, dar nu spuse nimic. Yamazaki urmă:

— Mă supără numai faptul că broșurile astea nenorocite au să ajungă fără doar și poate în mâinile gospodinilor de prin cartierele mărginașe. E limpede unde țintesc: vor să apeleze la sentimentele morale ale păturii de mijloc, asta e. Mi-e teamă că o să ne coste ceva voturi pe la periferie... Dar încolo – nu e un motiv să ne pierdem capul.

Reacția lui Noguchi a fost exemplară: citise și el broșura, firește, dar n-a pomenit un cuvânt despre ea. Tăcerea lui bărbătească și demnă a

fost pentru Kazu, care era adânc umilită, ca o corabie salvatoare apărută deodată în calea naufragiatului.

Yamazaki nu mai avea timp să se întâlnească cu Noguchi sau cu Kazu. Iar Noguchi, ca actorul care de emoție uită cele învățate și se bâlbâie pe scenă, începu să neglijeze, în febrilitatea campaniei, sfaturile primite de la el. Yamazaki îl îndemnase, de pildă, să nu se enerveze niciodată; dar Noguchi își ieși din fire de câteva ori, în public. O dată, la o cuvântare ținută în Kichichioji, adversarii tocmiseră vreo douăzeci de huligani să facă scandal. Indignat de întrebările provocatoare cu care-l întrerupeau mereu, Noguchi se răsti la ei:

— Voi, tinerii ăștia cu cașul la gură, tot nu pricepeți nimic!

La care, unul răspunse urlând:

— Așa-i, boșorogule!

Consilierii săi se luară de cap văzându-și candidatul cum calcă-n străchini de câte ori se lansează în discuție. Într-o cuvântare pomeni de trei ori de „actuala constituție imperială“, de pildă. Surprinzător era doar faptul că asemenea gafe rămâneau aproape neobservate, iar discursurile lui prozaice și seci se bucurau chiar de oarecare popularitate printre ascultătorii pedanți, mai vârstnici. Când auzi de succesele lui, Yamazaki își dădu seama că preferința proverbială a japonezilor pentru oratorii lipsiți de strălucire nu era deloc de domeniul trecutului, cum crezuse.

În mai toate cartierele avură de întâmpinat greutate mai mult sau mai puțin serioase. Yamazaki răguși tot dând indicații prin telefon, de la caz la caz. I se raporta, de pildă:

— În districtul A din cartierul Suginami se pun la cale mituiri. E vorba de sume serioase de bani.

— Trimiteți băieții să adune dovezi și să anunțe poliția.

Sau:

— În cartierul Bunkyo au fost rupte toate afișele lui Noguchi. Dușmanii au lipit în loc afișe cu Tobita.

— În ordine. Le lipiți pe ale noastre deasupra.

Sau iarăși:

— Azi-noapte au apărut în Santama niște afișe ciudate, vreo trei mii: o caricatură cu un monstru scârbos, și lângă el o femeie grasă. Probabil că vor să-i reprezinte pe soții Noguchi.

— Anunță îndată poliția!

În ce-l privea pe el, Yamazaki n-avea nicio încredere în poliție, care era influențată de Partidul Conservator. Dar tinerii lui colaboratori erau încă plini de zel și încredere. Iar polițiștii se vedeau siliți să le mai și mulțumească, măcar de formă, pentru neregulile semnalate. Astfel încurajați, radicalii ajunseseră oaspeți permanenți pe la posturile de poliție.

În timpul campaniei, Noguchi făcea gargară de două ori pe zi, dimineața la plecare și seara înainte de culcare, ca să-i mai treacă răgușeala.

Seara, după baie, se lăsa pe mâinile maseurului și abia după plecarea acestuia, ajungea să se destindă puțin. Atunci se așeza pe marginea patului în pijama, cu un prosop în jurul gâtului, și făcea gargară. Kazu îi ținea o căldărușă de aramă, să scuibe în ea. Un ritual sumbru, tăcut, care nu se potrivea deloc cu agitația de peste zi. Dar ea se simțea ușurată și senină de câte ori ajungea să-i țină căldărușa de aramă – în sfârșit, mai trecuse o zi!

Fiindcă nu putea suferi plasele de țânțari agățate deasupra patului, atârname o pânză albă de în peste tot dormitorul. Pânza oprea însă și aerul să circule, așa că în zadar rămâneau ușile spre grădină larg deschise. Lampa de pe noptieră lumina pânza nemișcată și-i scotea în relief faldurile rigide. Kazu se simțea ca într-un sanctuar alb, ermetic închis, o vestală îngenuncheată în fața soțului ei, ținând în mâinile ridicate căldărușa de aramă.

În clipele de liniște auzea câteodată țârâitul greierilor ascunși prin frunziș în întuneric. Țârâitul lor împungea ca un ac fin liniștea nopții și se sfârșea într-un tril înghițit de beznă. Noptile erau liniștite în această parte a orașului. Uneori se oprea câte o mașină undeva departe, și se auzeau glasuri de bețivi. Dar îndată ce pornea din nou motorul și mașina se îndepărta, totul se cufunda din nou în tăcere.

Îi plăcea să stea seara îngenuncheată înaintea soțului ei. Era la fel de sfârșită de oboseală ca și el, dar gândul că îl slujea ca o preoteasă înaintea altarului o făcea să uite de oboseală. Era un gest evident de supunere și umilință în fața lui. N-o supărau câtuși de puțin nici stropii de apă care-i săreau în obraz în timp ce Noguchi făcea gargară.

Avea și ea dureri cumplite de șale, dar în fața soțului ei nu se lăsase niciodată masată. Din fericire coardele ei vocale erau atât de robuste, încât nu răgușea nici după numeroasele ei discuții.

Își ridică ochii spre el. Noguchi ședea pe marginea patului, în pijama, ținând în mână dreaptă paharul și sprijinindu-se în stânga, în timp ce-și lăsase capul pe spate, clătinându-și gâtul. Din când în când sucea capul de la stânga spre dreapta, ca să-și clătească bine de tot gâtulejul, și atunci lumina lămpii adâncea ridurile de pe gâtul lui uscățiv. Bolboroseala apei se întetea un timp, apoi urma o pauză chinuită – și asta de câteva ori la rând.

Pe Kazu toată scena pur și simplu o înduioșa. Urmărindu-i fiecare mișcare, avea iluzia că ia parte la strădaniile zadarnice ale bătrânului soț. Bolboroseala apei gargarisite îi dovedea că e lângă ea, că trăiește. Și atunci ea însăși simțea că are un rost, și că în viață nu mai era loc de plictiseală.

În fine termină și Noguchi cu a treia gargară: se aplecă peste

căldărușă și scui pă apa cu un plescăit înfundat. Vasul din mâinile femeii se îngreuiase. Bărbatul scoase un oftat, cu fața ușor înroșită de efort.

Apoi făcu un gest pe care nu-l făcuse în niciuna din zilele trecute. Întinzând soției sale paharul, o întrebă:

— Ce zici, nu vrei să-ți clătești și tu gâtul?

Ei nu-i venea să-și creadă urechilor. De vreme ce oficial nu lua parte la campanie, n-avea de ce s-o doară gâtul, deci n-avea de ce să facă gargară. Faptul că el îi oferea acum paharul nu era un simplu gest grijuliu, ci însemna că știa de activitatea ei și o aprobă tacit. La gândul acesta, o năpădi o bucurie intensă. Uitându-se în ochii lui care o priveau fără zâmbet, primi supusă paharul din mâna soțului ei.

În prima săptămână a campaniei electorale, presa, radioul și televiziunea îi acordau lui Noguchi cele mai mari șanse de victorie. În a doua săptămână, poziția lui în cartierele mărginașe nu mai era atât de sigură. Tocmai pe acele cartiere se bazase la început Partidul Radical, dar, de când cu broșura despre Kazu, lucrurile se schimbaseră. În plus, fiind prea siguri de succes, oamenii lui Noguchi cam neglijaseră propaganda în cartierele periferice. Kazu, cu tenacitatea ei înăscută, credea că nici acum nu e prea târziu. Porni deci cu camionul prin cartierele de la marginea orașului și ținu pretutindeni cuvântări. În districtele cu vile străzile erau goale, căci cei mai mulți se aflau în concediu. Oricum, printre bogați n-avea partidul prea mulți simpatizanți. Kazu porni mai departe spre Setagaya și viaductul căii ferate, unde locuitorii erau în cea mai mare parte muncitori.

Camionul se opri în umbra unui părculeț în care se afla un bazin pentru copii. Dinspre bazin se auzeau plescăitul apei și țipetele copiilor. Curând, în piațeta dintre intrarea în părculeț și viaductul căii ferate se strânseră câțiva curioși, așteptând s-o audă vorbind.

Atmosfera era oarecum altfel decât în centrul orașului, dar nu părea nici ca la țară. Fețele oamenilor parcă aveau ceva neprietenos. Niște flăcăi cu aer de feciori în casă ședeau pe biciclete, sprijiniți pe-un picior, și așteptau cu un soi de zâmbet zeflemitor în colțul buzelor. Ba mai mult, lui Kazu i se păru că oamenii șusoteau între ei. Fără-ndoială că bârfeau în timp ce o fixau cu privirile lor.

— Ce să fac? Am impresia că oamenii ăștia vorbesc despre mine, se adresa ea neliniștită unuia dintre organizatori.

Omul, care își dădea seama că se simțea urmărită pretutindeni ca de un blestem de broșura aceea nenorocită, încercă totuși s-o liniștească:

— Da' de unde, asta-i numai închipuire.

Dați-i drumul cu curaj. E semn bun că s-au strâns atâtea să vă asculte.

Kazu înaintă până la microfon, unde făcu o mică plecăciune, ca de

obicei:

— Dați-mi voie să mă prezint – sunt soția lui Yuken Noguchi, candidatul partidului radical-reformator.

În clipa următoare auzi chicoteli înfundate. Cu fața crispată își continuă cuvântarea automat, ca în vis. Depăși cu mult timpul pe care și-l fixase, și de data aceasta n-o mai întrerupse nimeni. Dar cu cât vorbea mai mult, cu atât cuvintele ei sunau mai gol, de parcă ar fi împrăștiat nisip peste capetele ascultătorilor.

Totul venea numai din temerile ei. Căci oricâtă însuflețire ar fi pus în vorbe, Kazu vedea doar efectul pe care își închipuia că-l produce în rândul oamenilor. Sigur că pentru ei ea era întocmai cea descrisă în broșură: femeia de la țară care-și vânduse trupul numai ca să parvină. I se păru că un bărbat din public o dezbrăca cu privirea. Precis că-și zicea cam așa: „Ce-mi pasă mie de reforme? Femeia asta care i-a sedus pe atâția cu șiretlicurile ei nerușinate... Cică nu-și uită ambițiile în nicio situație – nici măcar în pat... O fi destul de lipsită de temperament...”

Un grup de școlărițe se uitau la ea de parcă ar fi văzut un monstru. Kazu își simțea obrazii arzându-i de rușine. Urechile îi țiuiau și parcă auzea din toate părțile șoapte: „Dormitor... întâlniri pe ascuns... amoruri... desfrântă...” Vocabularul mincinos al broșurii circula printre ascultători, în timp ce din gura ei ieșeau cuvinte ca „reforma administrativă a prefecturii” și „politica activă împotriva șomajului”, care cădeau apoi la pământ ca un stol de lăcuste muribunde. Batjocura pe care o citea pe buzele oamenilor avea culoarea cărnii crude, a cărnii roșii expuse la soare. Toți oamenii aceștia – bătrânul rezemat în toiag, și gospodina îngâmfată, și fata cu rochie decoltată de plajă – toți mușcau din carnea ei și o priveau cu ochi sătui, satisfăcuți.

Deși stătea în umbră, Kazu suferea cumplit de căldură. Nici nu mai încerca să se răcorească cu batista muiată în gheață, ca în alte dăți, ci vorbea neîntrerupt, mecanic, lac de sudoare. Simțea cum ochii oamenilor o dezbrăcau încet, încet, până rămânea goală în văzul tuturor. Privirile lor înfipse în deschizătura chimonoului, în gâtul ei alb, lunecându-i peste sâni, tot mai jos... Gheare nevăzute o sfâșiau în bucăți.

Chinul cumplit pe care-l îndura stând mai departe, singură și nemișcată, pe platforma camionului îi provocă până la urmă o stare ciudată de exaltare. Se simți ca o martiră. Vedea în fața ei viaductul căii ferate – din cerul dureros de albastru coborî la un semnal o barieră cu dungi albe și negre, apoi trecu un tren de periferie hurducând, în uruitul roților, un lung șir de vagoane. La ferestrele trenului atârnavu ciorchini de fețe, și toate fețele priveau țință la ea, la Kazu.

Ridică ochii spre cer, ca o martiră pe rug. Peste acoperișurile scunde

se adunau nori pântecoși, grei de lumină, ridicându-se apoi maiestuos în înaltul cerului.

Își sfârși cuvântarea. Camionul o duse, aproape leșinată, la locul unde avea să-și țină discursul următor.

În același timp începură alegerile de deputați din cartiere. Partidul Conservator avea dreptul să-și instaleze trei mii de microfoane permanente în oraș, câte unul pentru fiecare candidat. Prin aceste microfoane, plasate la intersecțiile cele mai importante din Tokyo, începu să se reverse un puhoi de acuzații împotriva lui Noguchi. Radicalii, în schimb, care nu aveau decât cel mult patru sute de candidați, dispuneau doar de același număr de microfoane.

Totodată, în fondurile conservatorilor începură să curgă sume imense de bani. Resursele lor păreau inepuizabile, pe când banii aruncați în joc de Kazu erau pe sfârșite. Și, ca un făcut, toate planurile radicalilor de a găsi surse noi de bani dădură greș tocmai în momentul hotărâtor.

Pe la 8 august deveni limpede că toate speranțele lor aveau să se prăbușească. Niciun ziar nu mai miza pe victoria lui Noguchi.

În ajunul alegerilor ziua era mohorâtă, de parcă se întorsese perioada ploilor. Era o zăpușeală groaznică și ploua fără-ncetare.

Yamazaki petrecuse toată noaptea cu cartea de telefoane în față, alcătuind o listă de cincizeci de mii de oameni cărora voia să le trimită telegrame în numele președintelui partidului, Kusakari: „Noguchi în primejdie, rugăm ajutați-ne.“ În dimineața zilei de 9 le prezentă la uniunea muncitorilor din agențiile de presă, cu rugămintea de a le expedia în grabă și de a nu accepta alte telegrame în bloc. Președintele uniunii se declară de acord.

Până după-amiază, conservatorii aflaseră de această mișcare și hotărâră și ei o acțiune similară. La oficiul central al poștelor fură refuzați. Dar facțiunea lui Tobita luă îndată legătura cu ministrul poștelor. Acesta interveni (ceea ce pentru poștă echivala cu un ordin ministerial) și în aceeași seară fură expediate o sută de mii de telegrame ale partidului conservator, de două ori mai multe decât ale radicalilor.

La ora 4 după-amiază, Yamazaki fu chemat la telefon, în casa lui Noguchi. Cu greu își făcu drum prin mulțimea de reporteri de pe la ziare, televiziune și radio care umpleau casa până la refuz. O voce nervoasă îl anunță de la cartierul general al partidului.

— S-a întâmplat ceva îngrozitor! Ni s-a telefonat că în șase cartiere s-au pus în circulație mii de foi volante cu știri ca „Yuken Noguchi grav bolnav“ sau „Yuken Noguchi pe patul de moarte“. Vândătorii ambulanți strigă cât îi ține gura și împart gratuit „foaia specială“.

Yamazaki le spuse îndată reporterilor care se aflau de față ce ticăloșie se pusese la cale. Kazu, care ascultase la ușă, scoase un țipăt

și fugi în odaia ei. Yamazaki se luă după ea.

O găsi trântită pe podea, plângând în hohote. Odaia, întunecată de ploaia de-afară, făcea o impresie dezolantă.

Yamazaki o mângâie pe umăr, încercând s-o liniștească. Dar, cu o mișcare bruscă, ea sări în picioare. Cu fața schimonosită de furie și de lacrimi, îl apucă de rever și începu să-l zgâlțâie:

— Găsește-mi criminalul! Prinde-l îndată, pe loc! Ticălosul! Și chiar acum, în ultimul moment!... Dacă pierdem alegerile, mă omor! Am pus totul la bătaie! Dacă pierdem acum... m-a omorât, canalia! Du-te! Fugi și arestează-l! Repede!

Mai spuse de câteva ori „repede“, cu vocea tot mai slabă, apoi căzu la pământ fără cunoștință. Yamazaki o lăsă în grija unei servitoare de încredere și se întoarse la telefon prin coridorul înțesat de lume.

Seara, către orele 9, se făcu liniște în casă. Echipa de la televiziune și oamenii de la radio făcură, din prevedere, câteva înregistrări pentru programul din ziua următoare, în eventualitatea că Noguchi avea să fie ales.

Toată scena avea aerul unei repetiții de teatru. Era ireală, fantomatică. Noguchi răspundea liniștit la întrebări și prezenta planuri de administrare a prefecturii. Niciodată tonul lui sec și searbăd nu fusese mai potrivit cu situația de acum.

— Dar unde e soția guvernatorului? întrebă reporterul, tocmai în momentul în care Kazu își făcu apariția în salon, îmbrăcată într-un kimono nespus de frumos, proaspăt pudrată, surâzătoare – într-un cuvânt, fără cusur.

După ce îi conduse pe reporteri până la poartă, se întoarse spre Yamazaki și-i spuse peste umăr, aproape în șoaptă (era prima dată când bărbatul o auzea vorbind pe tonul acesta):

— Știi, domnule Yamazaki, după toate câte s-au întâmplat, simt că vom pierde. Nici nu știu dacă îmi pot permite să spun așa ceva...

Yamazaki se răsuci spre ea. Nu știa ce să spună. Dar, fără să-i mai aștepte răspunsul, fața ei se însenină brusc de-o lumină interioară – bărbatul de-abia o deslușea în întunericul din coridor – și cu o voce de somnambulă adăugă:

— Și totuși are să fie bine. Nu-i așa?... Câștigăm!

Ziua alegerilor

După ploaia din ajun, ziua de 10 august se anunța senină și însorită. Kazu se sculă cu noaptea-n cap și începu să împodobească cu flori fereastră nișei din salon. Alese cinci crini de mărimi diferite, pe care-i aranjă cu răbdare, după toate regulile artei, într-un bol cu apă proaspătă. Dar chiar și acest mic efort o obosi.

Când termină, rămase uitându-se lung în oglinda limpede și nemișcată a apei, care o liniști. Petale cărnoase, ca sculptate, pluteau pe apă, trandafirii ca cerul dimineții, iar imaginea lor oglindită căpătă

nuanțe roșii-violete. Uitându-se la florile potrivite de mâna ei în vas, Kazu avu senzația că-și vede în ele viitorul. Oare nu era soarta ei închisă în ordinea enigmatică a florilor?

Își pusese la bătaie în campania electorală toată averea și toată energia. Făcuse tot ce era omeneste posibil și îndurase toate umilințele imaginabile. Toată lumea era martoră că se luptase cu curaj. Încă niciodată în viață nu se angajase cu atâta înflăcărare și tenacitate pentru ceva și niciodată cu atâta dăruire. Singurul ei sprijin fusese mereu convingerea neclintită că era în stare să obțină tot ce-și propunea. Credința aceasta, pe care de fapt o avusese nelămurit întotdeauna, devenise de câteva luni un principiu limpede în conștiința ei, fără de care acum n-ar mai putea să trăiască.

Se uită atentă la crinii din vas – apa i se păru simbolul maselor de oameni care aveau să umple azi centrele de vot. Petalele erau Noguchi însuși. Cozile florilor atârnav până la fundul vasului transparent, și la capătul fiecăreia se formaseră bule mici de aer. Apa are o singură menire, se gândi ea: să susțină florile și să le oglindească frumusețea – atât și nimic mai mult.

Deodată săgetă peste flori umbra unei păsări care zburase prin fața ferestrei deschise. De pe o creangă întinsă spre geam se desprinsese o frunză uscată, care pluti o clipă prin aer, apoi căzu printre crini. Apa tremură ușor, abia tulburată. Dar frunza chircită, îngălbenită, plutind printre flori, arăta ca o omidă încolăcită, dezgustătoare.

Dacă n-ar fi făcut încercarea necugetată de a ghici în flori, ar fi îndepărtat acum pur și simplu frunza uscată. Dar așa, se sperie, regretând amar jocul ei nesăbuit.

Se trânti într-un scaun și rămase pierdută în gânduri, jucându-se cu evantaiul. Cele dintâi raze de soare căzură pe televizorul din fața ei, pe al cărui ecran albăstrui și gol aveau să apară în curând primele imagini de la alegeri.

Kazu își luă baia de dimineață după soțul ei. Se fardă cu multă grijă și îmbracă un kimono de gală, făcut înadins pentru ziua cea mare. În timpul campaniei nu mai avusese vreme și nici chef să se ocupe de înfățișarea ei. Dar acum chimonoul cel nou și elegant îi produse o bucurie intensă. Pe mătasea gri-argintie erau imprimați cormorani negri, înconjurați de flăcări de un roșu aprins. Se încinse cu un *obi* de brocart verde pal, pe care erau brodate în fir de argint secera lunii și norii. Pe *obi* își prinse o broșă cu diamante.

Știa că toaleta ei de gală îl va supăra pe Noguchi. Dar simți nevoia să se gătească în mod deosebit pentru drumul la centrul de votare – voia să fie mulțumită de ea însăși. După atâta trudă, praf și sudoare, îi era dor de puțin lux și eleganță.

Trecu în salon să-l ajute pe soțul ei la îmbrăcat. Când îl văzu, avu o tresărire de bucurie: alesese între cele trei costume proaspăt călcate

tocmai pe cel pe care i-l făcuse ea cadou în prima zi a campaniei.

Ca de obicei, Noguchi nu catadicsi nici măcar să-i zâmbească, dar ea se simți fericită că n-o ceartă pentru felul cum se îmbrăcase.

Pe drum, în mașină, șezură alături în tăcere. Kazu se uita pe geam la vitrinele în plin soare pe lângă care treceau. Acum, după atâtea emoții, parcă nu-i mai păsa nici de înfrângere. Poate că niciodată cei doi soți, amândoi atât de voluntari și de încăpățânați, n-au fost atât de aproape unul de celălalt ca în drumul spre centrul de votare.

Kazu coborî din mașină, trecu printre șirurile de reporteri și fotografi care o însoțiră până la localul amenajat într-o școală, apoi aruncă biletul împăturit în urnă, după soțul ei. Era fericită.

Numărătoarea voturilor urma să se facă a doua zi. Pronosticurile ziarelor de dimineață erau împărțite neașteptat de echilibrat. O parte a presei miza pe victoria lui Tobita, alta pe a lui Noguchi, iar câteva ziare evitau să răspundă direct la întrebare, prevăzând o diferență minimă, ca la concursurile sportive unde numai după fotografia liniei de sosire se poate stabili învingătorul.

Kazu tremura de emoție încă de dimineață. Dacă va câștiga soțul ei, simțea că are să-i plesnească inima de bucurie. Iar dacă va pierde, se va prăbuși lumea întregă pentru ea.

La ora 8 dimineața începu numărătoarea. La 11 se dădură primele rezultate provizorii. Soții Noguchi ședea în salon, în fața televizorului. Primele știri veniră din Santama, deci de la periferie.

Kazu își simțea bătaile inimii în gât și bolborosea mereu, ca în delir:

— Uite, asta-i Santama, e chiar Santama.

Se gândea la serbarea de pe deal, vedea lampioanele colorate și munții întunecați din jur, care păruseră atât de aproape în întuneric. Auzea aplauzele entuziaste al căror ecou se răsfrângea din peretele muntelui, vedea fețele arse de soare ale țăranilor, fețele acelea surâzătoare, cu ochii mici, vioi, licărind de curiozitate. Își înfipse unghiile în fotoliu. Fiori fierbinți și reci îi străbăteau șira spinării. În cele din urmă nu se mai putu stăpâni și-i spuse soțului ei:

— Semn bun că începe cu Santama. Acolo sunt sigură că ai câștigat.

El nu răspunse nimic.

Pe ecran apărură tabela cu rezultatele și vocea crainicului anunță:

— Yuken Noguchi: 257 802 voturi. Gen

Tobita: 277 081 de voturi.

Kazu păli. Dar voința ei disperată de a nu capitula îi încinse inima ca într-un cerc de fier.

La ora 2 după-amiaza, victoria lui Gen Tobita era asigurată. Obținuse 1,6 milioane de voturi – deci oricum îl întrecuse pe Noguchi cu 200 000 de voturi. Partidul Conservator câștigase și în Osaka, iar crainicul comentă:

— Conservatorii au reușit să-și consolideze poziția în ambele

departamente strategice importante ale orașului: în est, ca și în vest.

Kazu se minuna ea însăși că rămâne atât de calmă, în ciuda rezultatului catastrofal. Era convinsă că hotărâtori fuseseră banii și intrigile politice ale adversarilor. Își amintea cum aflase, cu câteva zile înainte de alegeri, de banii care se scurgeau spre Partidul Conservator. Banii aceia fuseseră aruncați fără scrupule în luptă, ca să orbească mulțimea. Bogăția conservatorilor strălucise ca soarele – un soare nelegiuit, blestemat, care hrănise ierburile veninoase, până ce se încolăciră peste toate cartierele orașului, întinzându-și lăstarele sinistre până la cer.

Fără să verse o lacrimă, Kazu își auzi soțul spunând că ar fi bine să meargă împreună la biroul partidului.

Yamazaki îi căută în ziua aceea pretutindeni pe soții Noguchi. Când ajunsese la biroul partidului, cei doi tocmai pleaseră. El însuși era ocupat până peste cap cu rezolvarea ultimelor probleme administrative de după alegeri. Abia acum deveni conștient de proporțiile dezastrului. Certitudinea înfrângerii îl lovi din plin.

Rezultatul nu era tocmai neașteptat, îl prevăzuse doar în ajunul alegerilor. Dar tot mai sperase într-un noroc, o șansă la zece mii, căci procentajul ridicat al alegătorilor nehotărâți dintr-un oraș mare ca Tokyo putea oricând să modifice imprevizibilul rezultat.

Toată vremea oscilase între pesimism și o încredere instinctivă în noroc. Acum se lăsa copleșit de amărăciune și deprimare.

În atâția ani de când lucra în acest domeniu, se obișnuise cu înfrângerile pe care Partidul Radical le suporta pretutindeni în țară. Toată viața lui mizase pe câte-un partid care-i adusese până la urmă numai dezamăgiri, doar fiindcă acel partid reprezenta convingerile lui din tinerețe.

Yamazaki era un politician capabil și tenace, care nu se lăsa doborât de înfrângeri. Își descoperise chiar un soi de plăcere în asta. Nu-l surprindeau nici metodele ilegale, nici triumful banilor în campaniile electorale, pe care le socotea absolut normale, ca pietrele din drum.

În fond era atât de blazat, încât avea nevoie de febrilitatea și agitația campaniilor, de dogoarea aceea în stare să ardă tot – de la lemnul cel mai scump până la ultima bucătică de hârtie. Căuta pur și simplu emoțiile puternice – bucuria, furia, plăcerea, disperarea – care apar totdeauna acolo unde oamenii urmăresc interese egoiste. Or, asemenea oameni mișunau în viața politică.

Lui Yamazaki îi plăcea să contemple forțele imprevizibile care provoacă ieșirile cele mai violente. Îl atrăgea lupta înverșunată pe care o întâlnea pretutindeni în politică, indiferent de metodele și șiretlicurile ce se ascundeau în spatele ei.

Încerca să compenseze golul din el prin emoția colectivă a celor de care îl legau interese comune. Îi plăcea să-și regăsească sentimentele

proprii în simțirea celor mulți.

În ultimă instanță, era ceva artificial, nefiresc în emoția nebuloasă cu care Yamazaki își gusta înfrângerea. Tot așa cum își gusta propriile dezamăgiri, aproape că savura patosul luptei pierdute, cu deziluzia lui cu tot.

Seara, în taxiul care-l ducea spre locuința lui Noguchi, se gândi la rolul pe care va trebui să-l joace față de acesta. Avea să fie pentru soții Noguchi un prieten plin de înțelegere și compasiune – mai mult nu-i stătea în putere să facă pentru ei.

Încă de la poartă simți în tot trupul atmosfera încărcată proprie caselor unde s-a întâmplat o nenorocire. În stradă se înșirau mașini ale reporterilor, iar în fața casei era un du-te-vino neîncetat. Pretutindeni numai fețe sumbre, ca de înmormântare. Oamenii care ieșeau din casă aveau să-și părăsească după câteva zeci de pași masca împietrită, să-și scuture de pe umeri povara nevăzută și chiar să pufnească în râs, în semn că s-au întors din nou la viață.

Casa gемеа de lume. Vizitatorii stăteau până și pe coridoare. Yamazaki aruncă o privire în salon și-l salută din cap pe Noguchi, care ședea în fundul odăii, înconjurat de reporteri. De pe coridor se auzeau sughițuri de plâns înăbușit. O găsi pe Kazu printre femei de la diverse grupuri și asociații care o ajutaseră în campania electorală. Se îmbrățișau una pe alta, plângând.

De câte ori era chemată în salon, Kazu își ștergea repede lacrimile și se ducea. Dar abia întoarsă, izbucnea din nou în plâns. Nici nu mai avea destulă pudră ca să acopere urmele lacrimilor de pe obraji. Yamazaki o luă pe după umeri și o conduse în biblioteca lui Noguchi.

— Rămâi aici și liniștește-te, o îndemnă el.

Kazu se prăbuși pe covor. Sprijinită într-un cot, își plimbă mâna cealaltă încet peste gât. Se uita la Yamazaki cu o față împietrită, în timp ce din ochi îi curgeau șiroaie de lacrimi, ca apa dintr-un ulcior crăpat.

Pe la zece plecă și ultimul reporter. În casă se instaură liniștea. Yamazaki își dădu seama că tocmai de liniștea aceasta se temuseră mai mult, el și Noguchi.

Bețișoarele de tămâie aprinse împotriva țânțarilor miroseau ca la parastas. În casă nu rămăseseră decât cei mai apropiați colaboratori ai lui Noguchi. Luară împreună o gustare, în tăcere, apoi plecară și ei, unul câte unul. Când voi și Yamazaki să-și ia rămas-bun, soții Noguchi îl reținură, deși se făcuse ora unsprezece.

Trecură în odaia de alături. Noguchi spuse deodată:

— Mulțumesc pentru toată truda. Acum aș vrea să mă schimb.

Nu se adresase de fapt nici lui Yamazaki, nici soției sale în mod special. Vru să bată din palme ca de obicei, ca să cheme servitoarea, dar Kazu îl opri; scoase ea însăși din coș un chimono de casă și-l ajută

să-l îmbrace. Luând *obi*-ul îngust din mâinile ei, Noguchi adăugă:

— Ai avut și tu multe pe cap în ultima vreme. Mai cruță-te puțin.

Și, întorcându-se cu spatele spre cei doi, începu să plângă. Era prima oară când Yamazaki îl vedea plângând. Îngenunche înaintea lui Noguchi, cu palmele pe *tatami* într-o plecăciune adâncă, și îngăimă:

— Sunt un incapabil. Nici iertare nu-mi mai pot cere.

Când văzu lacrimile soțului ei, Kazu se trânti pe rogojină, hohotind de plâns.

Era de neînțeles de ce îl reținuseră pe Yamazaki, ca să fie martor tocmai la scena aceasta. E greu de presupus că aveau nevoie de un spectator, în prezența căruia să-și verse tot necazul. Probabil vedeau amândoi în el pe cel mai apropiat și mai credincios prieten și, fiindcă n-ar mai fi avut poate alt prilej să-i mulțumească pentru toată munca lui și să-l asigure de încrederea lor nestrămutată, aleseseră ceasul acesta de intimitate. Dar poate că aveau nu numai încredere, ci se mai agățau de el într-o speranță absurdă, sau căutau un ajutor ca să scape de tăcerea îngrozitoare care se căsca de acum înainte în fața lor.

După izbucnirea neașteptată de adineauri, Noguchi se așează comod în chimonoul de casă și începu să-i vorbească soției sale, într-un stil teatral și plin de înflorituri orientale. În public se purta cât se poate de sobru și neteatral. Pe când în viața de toate zilele, în intimitate, bărbatul acesta lua o poză de-a dreptul de erou din alte vremuri. Își închipuia că vorbește din inimă, când în realitate călca pe urmele poezilor din vechime. Ascultându-l, Yamazaki își aminti fără voie de „Reîntoarcerea“ lui Tao Yüan- ming¹⁸, ori de „Patruzeci și cinci“ de Po Ciu-i¹⁹:

18. Tao Yüan-ming (365-427), clasic al poeziei chineze.

19. Po Ciu-i (772-846), cunoscut poet din epoca Tang.

Poate-mi voi face și eu

La primăvară

La poalele muntelui Lu

O colibă din ierburi...

Numai că ceea ce spunea Noguchi era mult mai prozaic. Cu privirea ațintită asupra soției sale, începu să vorbească crispat:

— De-acum înainte voi renunța la viața politică. Nici când n-am să mă mai ocup de politică. Am avut anumite idealuri, care în ziua de azi se pare că nu au niciun preț, de vreme ce nu duc la victorie. Ți-am pricinuit și ție multe necazuri. Dar de-acum înainte ne vom retrage undeva, într-un colțișor liniștit, și vom trăi în cumpătare din pensia mea, ca niște oameni bătrâni ce suntem.

Kazu, care zăcea încă pe *tatami*, își plecă mai adânc capul și răspunse supusă:

— Da.

Yamazaki observă cu uimire că expresia feței ei nu se potrivea

deloc cu răspunsul. Kazu avea în clipa aceea un aer autoritar. Reacțiile ei violente ascundeau întotdeauna ceva neliniștitor, căci cu vitalitatea ei nu se mărginea niciodată la momentul de față, ci trecea mereu dincolo de el. Durerea putea fi pentru ea mobilul a cine știe ce izbucnire de entuziasm; la fel, dintr-o bucurie era în stare să cadă brusc în cea mai neagră disperare. Făptura ei ghemuită pe *tatami* exprima acum o tristețe nemărginită. Era încă zguduită de suspine și la fiecare oftat gențiana brodată pe spatele *obi*-ului ei tremura. Cu toate acestea, Yamazaki simți că sub atitudinea ei umilă creștea o împotrivire pe care abia și-o putea stăpâni.

În cele din urmă musafirul se ridică și-și luă rămas-bun. Noguchi îi mai mulțumi o dată cu o politețe căutată pentru tot ajutorul, scuzându-se că nu-l mai conduce până la poartă. Era prea obosit. Așa că îl petrecu Kazu, ștergându-și tot drumul lacrimile de pe obraji.

Când dădura colțul pe coridor, Kazu îl prinse deodată de mână și-l ținu pe loc. Ochii ei, adineauri plini de lacrimi și tulburi de amărăciune, erau din nou limpezi și vioi. În lumina scăzută, urmele de lacrimi de pe obraji ei abia se deslușeau. Avea cearcăne adânci în jurul ochilor și fața ei mânjită de pudră arăta ca a unui actor prost fardat. Stând țeapănă, rămase inexpressivă tot timpul cât îi vorbi; numai dinții care-i luceau printre buze și licărul din ochi îi aminteau lui Yamazaki de un animal de pradă stând încordat la pândă. Vocea ei joasă, stăpânită suna poruncitor:

— Ce ticăloși! Saeki și Nagayama cu minciunile lor și toți banii lor! Din cauza lor am pierdut! Și viermele ăla de Tobita!... I-aș omorî! Cum i-aș mai omorî pe toți! Spune-mi, domnule Yamazaki, nu avem nicio posibilitate să-l răsturnăm pe Tobita? N-ai nicio dovadă împotriva lui? A făcut doar o mulțime de porcării, de ilegalități. Nu-l ai cu nimic la mână?... Dumneata ești singurul care ai putea s-o faci... și ești chiar dator s-o faci!

Orhidee, portocale, dormitor

Ca toți oamenii rezervați, interiorizați, Noguchi punea mare preț pe tot ce spunea, mai ales pe promisiuni. Dar și când dădea o poruncă, aștepta să fie executată fără întârziere. Tot ce i se părea lui necesar trebuia pur și simplu să se întâmple. Astfel, era pe deplin convins că, de vreme ce vorbise în seara înfrângerii despre viața lor viitoare de modești pensionari, soția lui se va pregăti pentru schimbare, fără nicio împotrivire. Doar îi răspunsese atunci cu un „da“ hotărât.

Numai că în zilele următoare, făcând mereu vizite de mulțumire pe la diverse persoane care îl susținuseră în campanie, Kazu își dădu seama treptat de toată tristețea și resemnarea care zăceau în acel „da“ al ei. Fusesse în fond numai consimțământul de a împărți mormântul cu el, un lucru pe care și-l dorise de la început. Însemna însă să

pășească de pe-acum pe poteca îngustă, năpădită de mușchi, care ducea de-a dreptul în mormânt.

Or, mai existau o mulțime de lucruri care o interesau. Mai erau, de pildă, alegerile deputaților pentru consiliul orașenesc. Kazu și Noguchi fură rugați să țină cuvântări pentru candidații partidului.

Bucuria de a le fi altora de folos îi însufleți pe amândoi. Noguchi deveni chiar spiritual în discursuri, iar Kazu vorbi mult mai liniștită ca înainte. Amândoi repurtară succese mai mari decât în propria lor campanie. La cină se lăudau chiar unul față de celălalt cât de spontan reacționaseră ascultătorii, ceea ce nu făcuseră niciodată în timpul campaniei lui Noguchi.

Atât din punct de vedere financiar, cât și social, pierduseră tot ce se putea pierde. În schimb, găsiseră o fericire calmă, pașnică – cel puțin așa credea Noguchi în ultima vreme. Era o iluzie puțin naivă, puțin romantică, de înțeles la vârsta lui, dar nu la vârsta soției sale. I se întâmpla chiar să devină sentimental. Astfel într-o zi, venind de la biroul central al partidului, aduse acasă un ghiveci cu o orhidee.

Kazu, care ieși să-l întâmpine, exclamă îngrozită:

— Vai de mine! L-ai cărat singur până acasă? De ce n-ai telefonat? Dacă florăria nu voia să-l expedieze, aș fi trimis fata să-l ia.

Îi făcuse reproșul pe un ton destul de tăios, fără să se uite măcar la floare. Noguchi se posomorî imediat și-i întinse tăcut ghiveciul. Abia atunci recunoscuse ea floarea: era aceeași orhidee al cărei nume i-l spusese el la prima lor masă luată împreună, la restaurantul Seijiōken.

Descoperirea o întristă. Gestul lui în ziua alegerilor, când îmbrăcase costumul dăruit de ea, o înduioșase adânc, pe când orhideea adusă acum n-o bucura deloc. Vedea în ea doar gestul unui om bătrân, care încerca s-o atragă lângă el. Înțelesese că era o încercare de a înlocui amintirea uitată a orhideei de-atunci prin floarea cea nouă cu pete sângerii pe petale. Bătrânul ei soț voia să ridice cu viclenie o punte între trecut și viitorul lor, aducând floarea de-atunci în prezent, prinzând-o pe Kazu în plasa aluziei lui.

Femeia deveni bănuitoare. Întâi se prefăcu a nu fi observat nimic, dar seara, când intrară în dormitor, îl întrebă într-o doară:

— Cum se cheamă de fapt floarea asta? Parcă mi-ai spus o dată, la restaurant.

După ce tuși puțin ca de obicei înainte de culcare, Noguchi îi întoarse brusc spatele.

— *Dendrobium*, răspunse morocănos.

Veni și luna septembrie.

Kazu îl sună pe Yamazaki și-i dădu o întâlnire la restaurantul Sembikiya, pe Ginza. Era prima lor întâlnire după alegeri.

Kazu își croi drum prin înghesuiala de pe

Ginza, în chimonoul ei subțire cu buline mici. Tineri bronați, întorși din vacanță, hoinăreau în grupuri pe bulevard. Își aminti de emoția cu care privise cândva de la etajul cinci, din sala de concerte, spre oamenii de pe stradă. Acum nu mai erau pentru ea decât o mulțime amorfă, cu care nu avea nicio legătură. Cu toate că ținuse atâtea zeci de cuvântări în toate colțurile orașului, n-o mai recunoștea nimeni pe bulevard.

Oamenii aceștia au fost toți în concediu, în vreme ce eu asudam aici, pentru alegeri, îi trecu prin gând. Nu-și putu reține senzația că între ea și ceilalți se căsca un abis. Toată truda ei fusese zadarnică, absurdă. Bărbați și femei îmbrăcați țișător hoinăreau fiecare cu treaba lui – o adunătură întâmplătoare de oameni, fără nicio legătură unul cu altul. În fine, ajunse la restaurantul unde avea întâlnire cu Yamazaki. Se opri în fața vitrinei pline de plante tropicale cu frunze sclipitoare și fructe rare. Deodată zări o femeie între două vârste, într-un taior alb de vară, cu pălărie albă, care o privea. Fața cu sprâncene subțiri, desenate cu grijă, i se păru cunoscută. Era doamna Tamaki.

Se salutară, scuzându-se amândouă că nu mai dăduseră niciun semn de viață de-atâta vreme. Doamna Tamaki ținu să adauge:

— Sunt nemângâiată că v-am pricinuit atunci atâtea neplăceri.

Kazu simți însă în cuvintele ei o antipatie adâncă.

Cele două femei se opriseră în fața unei lăzi cu portocale, și doamna Tamaki lua, în timp ce vorbea, câte-un fruct din ladă, îl desfăcea din foița roșie și-i cerceta coaja pe îndelete, înainte de-a o cumpăra.

— Ați fost în concediu, în vara asta?

— Nu, răspunse Kazu cam tăios.

— Ah, eu m-am întors ieri de la Karuizawa. Sunt niște călduri în Tokyo!

— Da, așa e, o vară târzie.

Abia acum pricepu doamna Tamaki de ce era Kazu înțepată.

— Ah, da, la alegeri am fost, bineînțeles, în Tokyo. Firește că l-am votat pe domnul Noguchi. Ce păcat!... Mi-a părut atât de rău, de parcă m-ar fi lovit pe mine însămi.

— Sunteți prea amabilă, îi mulțumi Kazu pentru minciuna evidentă.

După multă chibzuială, doamna Tamaki alege în cele din urmă trei portocale.

— Cum s-au scumpit toate în ultima vreme! Până și portocalele! În altă țară fructele astea ar fi aruncate la gunoi!

Și-i ceru vânzătoarei, în văzul celeilalte, să-i împacheteze cele trei portocale.

„Unde-o fi Yamazaki?“ se gândi Kazu nerăbdătoare, aruncând o privire spre bufetul gol, unde numai ventilatoarele ocupau mesele.

— Soțului meu îi plăceau atât de mult portocalele! Uneori pun câteva pe altarul casei, în amintirea lui. Așa am să fac și astăzi... Soțul

meu a jucat de fapt, fără să știe, rolul de mijlocitor între dumneavoastră și domnul Noguchi!...

— O, atunci va trebui să ofer și eu pentru sufletul lui câteva portocale.

— Vai, n-am vrut să spun asta!

Kazu nu-și dădu nici ea seama ce-o împinsese în clipa aceea să facă gestul insolent; acționează pur și simplu dintr-un impuls: cu o mișcare a evantaiului din lemn de santal, o chemă pe vânzătoare și-i ceru să împacheteze, în chip de cadou, două duzini de portocale. Doamnei Tamaki îi pieri culoarea din obraji. O urmărea pe Kazu cu ochi plini de ură, pe sub sprâncenele ridicate, în timp ce-și ștergea ușor pudra de pe obraz cu o batistuță de dantelă, împăturită.

Vânzătoarea așează cele două duzini de portocale într-o cutie mare de carton, o împachetă în hârtie fină și o legă cu o panglică roz. Cele două femei tăceau. Kazu își făcea vânt cu evantaiul, cu mișcări încete, inspirând cu plăcere aroma proaspătă a fructelor. Tăcerea aceasta delicioasă îi producea o mulțumire adâncă. O ura din tot sufletul pe femeia din fața ei. O ura din toate puterile. Și tăcerea ei era pentru Kazu prima satisfacție pe care o gusta după atâtea umilințe de care avusese parte în ultima vreme.

Doamna Tamaki arăta ca un răufăcător prins asupra faptului. Kazu știa prea bine ce se petrecea în mintea ei, și asta îi făcea o plăcere deosebită: văduva n-avea cum să fie sigură că portocalele erau într-adevăr pentru sufletul soțului ei. Dacă totuși Kazu le trimitea altcuiva, ar fi fost o gafă să protesteze. Pe de altă parte, era și mai penibil dacă fructele erau într-adevăr pentru altarul soțului ei. Nesiguranța o irita atât de tare, încât nu mai putu aștepta până ce vânzătoarea legă pachetul cu o fundă complicată.

Privirile celor două femei se întâlniră. „Parvenito!“ ziceau ochii văduvei. „Mincinoaso!“ răspundea privirea celeilalte. „Are să-și mănânce lacomă toate trei portocalele, de cum ajunge acasă“, gândi Kazu.

— Ei, trebuie să plec, spuse în fine doamna Tamaki. Mă bucur mult că v-am văzut. Bănuiesc că acum aveți mai mult timp liber. Ce-ar fi să-mi faceți o vizită, împreună cu soțul dumneavoastră?

— Mulțumesc, pe curând... Ah, să nu uit: portocalele am să vi le trimit acasă. N-aș vrea să vă încarc cu ele. Aș dori să le socotiți un dar pentru sufletul răposatului, adăugă Kazu, arătând cu evantaiul spre cutia gata împachetată.

— Vai, dar nu se poate! De ce?... îngăimă cealaltă cu voce pierită, retrăgându-se încurcată spre ușă.

Dispăru aproape în fugă în după-amiaza însorită, ținându-și sub braț pachetul cu cele trei portocale. Kazu mai auzi doar tocurile ascuțite ale pantofilor albi bocănind parcă cu furie pe asfalt. Ca o vulpe albă

pe fugă, gândi Kazu în urma ei.

Îndată după plecarea văduvei, sosi și Yamazaki, nervos și grăbit ca în timpul campaniei electorale.

— Vii cam târziu, îl întâmpină ea, veselă. Intrară împreună în restaurant.

Se așezară la o masă și comandară băuturi răcoritoare. Vânzătoarea de la raionul de fructe veni să întrebe pe ce adresă să trimită portocalele. Kazu ceru o carte de telefon, ca să caute adresa lui Tamaki.

— Crezi că e momentul să faci asemenea cadouri costisitoare? observă Yamazaki din colțul lui.

— Nu vorbi așa. Îmi face bine, după ce-am strigat atâta vreme numai: „Votați-ne pe noi!”

Yamazaki nu înțelese ce vrea să spună și rămase nedumerit, ștergându-se cu prosopul ud adus de chelneriță. Kazu îl întrebă într-o doară:

— Cum mai stau lucrurile la Setsugo-an?

— Ei, asta-i poveste lungă.

— E adevărat că vor să parceleze terenul?

— Da, cred că nu găsim altă soluție. E

vorba doar de vreo patruzeci-cincizeci de milioane în plus sau în minus. Am vorbit cu o groază de intermediari. Toți ajung la aceeași concluzie: dacă vinzi tot terenul o dată, ies cel mult o sută de milioane. În plus, nu-i ușor să găsești cumpărător. O grădină ca aceea, și pe deasupra clădirea superbă...

— Cu mobilier cu tot?

— Cu. Însă, dacă împarți terenul în două parcele, una de trei sute, cealaltă de șase sute de metri pătrați, poți scoate pe el o sută patruzeci-o sută cincizeci de milioane, fără probleme. Are o așezare foarte avantajoasă.

— După câte văd, vindem în orice caz în parcele.

— Așa e. Știu că e păcat, dar nu văd altă ieșire.

— Dumneata numești asta păcat?

— Da, știu: localul și grădina sunt un fel de monument național... Dar, cu toate astea, adăugă Yamazaki aruncându-i o privire timidă, cu toate astea nu văd cum ai mai putea deschide restaurantul.

— Nu, de asta nici nu poate fi vorba... Am pus pe casă și pe teren trei ipoteci – optzeci de milioane cu totul. Și mai e o ipotecă de șapte milioane pe mobilă. Bani ăștia nu i-aș mai putea plăti, oricât de bine ar merge afacerile. Și-apoi, de patru luni e închis, iar lumea uită repede în ziua de azi. Mai e ceva – dar asta poate nici nu știi: au dispărut în absența mea vreo trei milioane de yeni din casă. Știi, un necaz nu vine niciodată singur... Oricum, restaurantul nu-l mai pot deschide. I-am promis solemn și soțului meu că-l vând. Și, de vreme ce

te-am rugat și pe dumneata să ne ajuți cu vânzarea – acum nu mai e nimic de făcut.

Asta era situația, și Kazu o înțelesese perfect. Yamazaki nu mai găsi nimic de adăugat.

— Ce pot să fac pentru dumneata? întrebă el, sorbindu-și băutura dintr-o înghițitură.

— Nu poți să faci nimic. Am vrut doar să aflu cum stau lucrurile cu vânzarea. Ce-ar fi să ne distrăm puțin, să mergem la un film?

— Soțul dumitale nu-i acasă?

— Nu, s-a dus la o întâlnire cu niște foști colegi de facultate. Se temea că, dacă refuză, au să creadă că e din cauza alegerilor. Mie mi-a dat voie să ies din casă. I-am spus că mă duc la spectacolul de balet

a unei prietene. Am avut grijă să-i trimit și ei un cadou.

— A, astea erau portocalele de adineauri?

— Exact.

— La toate te gândești, doamna mea.

Se priviră amândoi și pufniră în râs. Apoi vorbiră iar despre afaceri, de data asta despre datoriile lui Noguchi, care îi dăduseră în ultima vreme multă bătaie de cap. Soțul ei avea de gând să-și vândă casa, cu grădină cu tot și cu mobilă. Găsise în schimb o casuță cu chirie, afară din oraș, în Koganei. Proprietatea lui nu era de disprețuit: putea lua pe ea în jur de cincisprezece milioane. Mobila avea s-o vândă la licitație, în încăperile de la Setsugo-an, care tot stăteau goale. Colecția lui de cărți rare, tablourile și cele câteva obiecte de artă le și expediase la Setsugo-an.

— Licitația are să fie poimăine, nu-i așa? se interesă Yamazaki.

— Da. Sper să nu plouă.

— De ce?

— Fiindcă avem nevoie și de grădină, știi și dumneata.

Cerură un ziar să se uite la programul filmelor. Căutau un film cât mai amuzant, că doar voiau să se distreze. Pe de altă parte, Kazu nu prea se dădea în vânt după comedii. Tot căutând, își aplecase obrazul peste ziar, încât aproape îl atinge pe al lui. Bărbatul privea abătut la degetul ei alb și delicat, împodobit cu inele, cum se plimba peste rânduri. Se întreba ce poate el să însemne pentru femeia aceasta. Kazu se purta firesc numai cu bărbații care n-o interesau – cu ei se purta ca o prietenă veselă, naivă, capricioasă, mereu proaspătă ca o câmpie. Pe când în fața bărbatului iubit își pierde toată naturalețea. Noguchi n-o văzuse niciodată așa cum o cunoștea Yamazaki, care în schimb n-avea niciun motiv să-i fie recunoscător pentru acest privilegiu.

Până la urmă obosiră amândoi tot căutând.

— Mi-a trecut cheful de filme, mărturisi ea.

— Dar nu ne silește nimeni să mergem la cinema. Cred că în momentul de față nici n-ai nevoie de distracție; ești încă destul de

ocupată. Dar are să vină o vreme când n-o să știi cu ce să-ți umpli timpul. Are să fie un gol în viața dumitale, de-ți va fi urât până și să miști un deget.

Așa îi vorbi strategul campaniilor electorale.

Peste două zile, dimineața, începu licitația averii lui Noguchi, la Setsugo-an. Soțul ei oferea spre vânzare tot ce posedă.

Mobile mari fuseseră așezate pe un covor, în grădină. Era o zi caldă și soarele ardea ca în miezul verii. Un pat dublu trona în mijlocul gazonului și atrăgea cu osebire privirile cumpărătorilor: patul în care dormiseră soții Noguchi până în noaptea trecută. Cu cuvertura lui de damasc avea un aer trist și părăsit, așa cum stătea singur în mijlocul gazonului, la o parte de celelalte mobile. Cuvertura palid-verzuie lucea prea tare în lumina crudă a toamnei timpurii. Și totuși, într-un fel patul se potrivea în peisaj, pe iarba neîngrijită care începuse să miroasă a fân, sub pinii și castanii înalți printre care se zăreau petice de cer albastru.

— Ce practic! exclamă un cumpărător mucalit. Ar trebui să rămână acolo, în iarbă.

Spre seară, peste pat se lăsară umbrele copacilor, iar în jur răsună țărâitul greierilor.

Mormântul din norii amurgului

Nimic n-o speria pe Kazu mai tare decât ideea că profeția lui Yamazaki s-ar putea împlini: că va veni o vreme când are să-i fie urât până și să miște un deget. Dar când are să fie asta? Peste zece zile? Măine? Ori poate că golul și apăruse, numai că ea nu-și dădea încă seama?

Gândul o umplu de neliniște. N-avea destulă încredere în sine ca să suporte golul. Trecuse în viață prin astfel de perioade, dar de data asta bănuia că va fi mult mai rău.

Încerca mereu să-și imagineze cum ar putea arăta golul acela monstruos care se va căsca în viața ei, dar nu reușea deloc să și-l închipuie. Ar fi dorit să știe măcar cum arată, oricât de înspăimântător ar fi, căci cel mai rău o înfricoșau monștrii fără față.

Încercările prin care trecuse în timpul campaniei electorale o învățaseră multe lucruri despre sine însăși. Dacă până atunci avusese doar o încredere nelămurită în forțele sale, acum se cunoștea mult mai bine. Își descoperise tăria și slăbiciunile, știa în ce împrejurări anume e în stare să fie tenace, își cunoștea înclinațiile. Mai știa și că n-ar suporta vidul unei vieți lipsite de țel. Decât așa, mai bine o viață nefericită. După cum prefera să simtă mai curând vântul tăios biciuindu-i trupul decât să stea undeva la adăpost.

În toată neliniștea ei licărea din când în când câte un grăunte de speranță absurdă: să deschidă din nou restaurantul. Știa prea bine că n-avea nicio șansă de reușită, și totuși se crampona cu

încăpățănare de această nădejde. Era ca o rază subțire de soare care apărea deodată dintr-o pătură groasă de nori. Ideea era cu atât mai atrăgătoare, cu cât părea mai imposibilă. Raza de soare, luminoasă și plină de ispitiri, îi atrăgea mereu privirile, ori de câte ori încerca să-i întoarcă spatele. Și, odată ce privea într-acolo, toate celelalte lucruri se cufundau pentru ea în întuneric.

Zile în șir nu făcu altceva decât să chibzuiască, punând față în față pe de o parte existența ei insipidă, și pe de alta dorința nerealizabilă de a deschide restaurantul. Ea, care era obișnuită să se decidă rapid, oscila de data asta între două posibilități extrem de vagi, lipsite amândouă de contururi precise. În situația de față nu i-ar fi folosit nici măcar să consulte un oracol.

Se gândi la campania din lunile trecute și ajunse la concluzia că, dacă Partidul Conservator câștigase alegerile, asta nu se datora principiilor sale politice și nici unei lupte deosebit de abile. Personalitatea și caracterul candidaților nu jucaseră niciun rol în alegeri. Noguchi era fără îndoială un om deosebit, un suflet nobil și o inteligență remarcabilă. Conservatorii câștigaseră campania numai cu banii lor.

O concluzie destul de banală. Oare doar pentru atâta lucru – ca să afle acest adevăr

— se aruncase în luptă cu toate forțele? Încrederea în atotputernicia banului nu era de fapt nimic nou pentru ea. Câtă vreme își cheltuise ea însăși banii, îi dăduse din toată inima și cu toată încrederea de care era în stare. Pe când banii adversarilor veniseră ca un tăvălug uriaș, ca să distrugă totul. Nu după bani îi părea acum rău. Îi era ciudă numai că sinceritatea ei și inteligența lui Noguchi fuseseră risipite în vânt. Tot ce-i inspirase încredere în timpul campaniei, lucrurile pentru care își consumase energia – lacrimile oamenilor, zâmbetul lor, râsetele lor aprobatoare, sudoarea și căldura trupurilor lor – totul fusese risipit în zadar.

Descoperirea aceasta a fost ca o lovitură pentru ea. Nu mai avea încredere nici în propriile ei lacrimi, nici în puterea de convingere a zâmbetului ei. În mediul în care trăise toată viața, farmecele femeiești treceau drept arme irezistibile, mai tari chiar decât puterea politică și banul. Or, acum, după înfrângere, opinia aceasta, susținută de orice om cu bun-simț, i se părea pur și simplu o minciună. Campania îi dovedise că „banul“ e în stare să învingă „feminitatea“. Banul era mai tare decât farmecele feminine, și totul se petrecuse ca în povestea femeii ce-și părăsește iubitul sărac pentru urâtul cel bogat.

Prin analogie, Kazu mai formulă și o a doua concluzie: înfrângerea lui Noguchi însemna victoria „banului“ asupra „bărbăției“.

Puterea banului, care îi demonstrase atât de crâncen că inteligența, sentimentele și farmecul personal sunt neputincioase, puterea asta o

ura și o detesta ea din adâncul sufletului. Curând își dădu seama că pesimismul ei în legătură cu redeschiderea restaurantului izvoră numai dintr-o deziluzie de moment. Până în ziua alegerilor crezuse în minuni în stare să facă posibil imposibilul. Acum credința ei era moartă. Poate că, în ultimă instanță, crezuse într-o minune numai fiindcă crezuse în politică. Or, politica o dezamăgise, deci își pierduse și încrederea în minuni.

Dar dacă ajungea atâta lucru ca s-o dezamăgească însemna că și ea își închipuise, la fel ca Noguchi, că inteligența, sentimentele și farmecul personal sunt hotărâtoare în politică. Căci numai ele se dovediseră neputincioase. Dar, câtă vreme politica îi dăduse curajul să creadă într-o minune împotriva tuturor evidențelor, nu era drept să fie acum dezamăgită de aceeași politică, oricare ar fi fost rezultatul experienței. Tot speculând astfel, ideea de politică ajunsese să capete un înțeles nou pentru ea.

E adevărat că truda ei fusese zadarnică. Dar dacă lăsa acum la o parte tot ce nu se dovedise eficient și reușea să creadă din nou într-o minune? Oare imposibilul n-ar putea măcar acum să devină posibil? Nu cumva o putea ajuta din nou politica? Poate că speranța în minuni, care îi susținuse idealurile, era în politică totuna cu efortul practic și real de a înfăptui minunea. Poate că nu era chiar atât de imposibil să redeschidă restaurantul.

Și deodată se născu în capul ei un raționament politic năstrușnic. Conservatorii câștigaseră numai mulțumită banilor lor! Bun... Din cauza asta am ajuns eu în situația de a pierde restaurantul. E clar că tot ei trebuie să mă despăgubească acum!

Descoperirea ei era de-a dreptul formidabilă.

Într-o zi, când Noguchi nu era acasă, îl chemă la telefon pe In Sawamura, la Kamakura. Acesta fusese de câteva ori prim-ministru și era unul din oamenii importanți ai conservatorilor. Kazu fusese pe vremuri prietenă cu iubita lui. Când formă numărul, își simți inima bătând să-i spargă pieptul. Fără să-și dea seama, se afla în clipa aceea pentru prima dată foarte aproape de miezul politicii: adică de trădare.

Familia lui In Sawamura se închina de generații întregi zeiței Bensaiten²⁰ și, din respect pentru această zeiță geloasă și feciorelnică, el rămăsese toată viața burlac. În loc să se însoare, își adusese în casă o gheșă, Umegio, pe care o trata ca pe o servitoare. Umegio nu ieșea niciodată cu el în lume, iar în fața musafirilor, acasă, nu scotea un cuvânt. Iar bărbatului ei îi spunea de fapt, după atâția ani, tot „domnia ta“.

20. Zeitate budistă, considerată în Japonia zeiță a dragostei.

Când Kazu o întrebă la telefon dacă-l poate vedea pe Sawamura, Umegio răspunse spontan:

— Sunt sigură că domnia sa are să te primească cu plăcere. Să-l

întreb numai ce zi îi convine.

Stabiliră o întâlnire pentru 15 septembrie, la ora 11 dimineața.

A doua zi, Kazu află că Noguchi alesese aceeași zi pentru mutarea în casă nouă. O încurca rău coincidența asta, dar știa că Sawamura n-are să-i mai acorde o a doua întrevedere. Se frământă multă vreme ca să găsească un pretext să iasă din casă în ziua cu pricina. Ca stăpână a casei, trebuia să fie de față la mutare. Iar Noguchi stabilise data mutării după capul lui – doar nu era să-și consulte nevasta în astfel de probleme! Așa că n-avea nicio șansă să amâne mutarea.

Dar Kazu găsi încă o dată puterea să ia o hotărâre fulgerătoare. În ajunul mutării în noua locuință ieși până la Setsugo-an, sub pretext că are câteva treburi de rezolvat. Acolo o apucă o durere de cap cumplită. Își chemă doctorul, care locuia în apropiere, și îl convinse să-i telefoneze soțului ei și să-i comunice că ar fi indicat să rămână peste noapte la Setsugo-an. În dimineața următoare îl chemă din nou, rugându-l să vorbească iar cu Noguchi și să-i spună că va trebui să stea în pat până seara.

Apoi lăsa doctorul să plece, îi trimise soțului ei două slujnice tinere să-l ajute la transportul lucrurilor și reținu lângă ea o singură servitoare de încredere. Se sculă în grabă din pat, iar fata, care pricepuse îndată cum stau lucrurile, o pregăti de plecare. Kazu alese un kimono necăptușit de mătase creponată în nuanțe vineții, cu flori de toamnă imprimate de la genunchi în jos, și cu un obi cu gâze brodate în verde, albastru și argintiu, pe fond alb. Se așeză cu umerii dezgoliți la măsuta scundă de toaletă, în plin soare, iar servitoarea îngenunche alături, atentă: nu era nevoie să-i spună ce să facă – o privire în oglindă era de ajuns, și imediat aranja ceea ce trebuia. Parcă pricepuse că de ziua aceea atârna într-un fel și viitorul ei.

Cu toată oboseala și truda de peste vară, umerii și decolteul stăpânei nu-și pierduseră nimic din frumusețe. Numai gâtul bronzat, care pe umerii albi era aproape ca o floare ofilită, păstra urmele necazurilor. Cu toate că soarele care bătea în odaie era încă puternic și fierbinte ca vara, umerii și decolteul stăpânei erau reci ca de zăpadă. Albeața gingașă a tenului ei respingea lumina, de parcă ar fi ferit o încăpere întunecoasă și plină de răcoare de căldura prea mare de-afară.

Era uimitor cum tenul nu-i trăda deloc vârsta; anii trecuseră fără să lase urme. Pielea ei elastică și mată, care ascundea atâta agilitate și șiretenie, era netedă și albă ca laptele. Porii delicați se deschideau parcă lacomi de lumină pe pielea ei ca fructul pârguit.

— Ce ten frumos are doamna! Ar putea băga în boală pe oricine, spuse fata.

— N-am timp acum de complimente, i-o tăie stăpâna.

Deși se uita încruntată în oglindă, în sinea ei era măgulită de lauda

slujnicei. Se stropi din plin cu apă de colonie, apoi fata o pudră pe gât și acoperi porțiunile prea bronzate cu cremă și pudră. Niciodată nu se gătise Kazu cu atâta îngrijire într-un timp atât de scurt.

— A scos șoferul mașina?

— Da, doamnă.

Începu să se îmbrace și trimise fata după șofer. Tânărul se înclină în prag, salutând-o cu o plecăciune adâncă. Stăpâna îi aruncă de sus o privire severă în timp ce-și lega pe șold șireturile chimonoului.

— Ascultă, să nu spui nimănui unde mergem azi. Ai înțeles? Dacă se află cumva, să știi că o pățești. Nu scoți o vorbă, oricine te-ar întreba!

Se întoarse la Setsugo-an spre seară, extrem de binedispusă. Încercase să plece mai devreme, dar bătrânul Sawamura, care altminteri era destul de morocănos, ținuse neapărat s-o invite la masă. Făcu repede o baie, ca să șteargă urmele fardului, apoi își puse pe ea un chimonu simplu și plecă în grabă la noua locuință, în Koganei. Noguchi n-avea decât să creadă că roșeața din obraji i se trage de la febră, nu de la baia fierbinte.

Dar soțul ei nu spuse nimic. O întrebă doar cum se simte, dar fără să-i mai asculte răspunsul.

Când dădu cu ochii de dezordinea din casă, Kazu se minună iar de indiferența oamenilor. Partidul nu trimisese decât doi oameni ca să ajute la mutare. Iar din mulțimea de tineri care roiseră în jurul lui Noguchi în timpul campaniei nu se arătase niciunul. Singur Yamazaki era de față, și tocmai se opintea, neîndemânatic, să mute din loc un dulăpior. Mai erau în casă feciorul și cele două slujnice trimise de Kazu.

Casa era cocoțată pe deal, nu departe de gara Hana- Koganei, pe linia Seibu. De-a lungul canalului, pe malul celălalt, trecea șoseaua Itsukaichi. Drumul din partea asta nu era nici măcar pietruit, așa că tufele din fața casei și iarba de pe deal aveau un strat gros de praf. Locuința, cu șapte odăi și grădină mare împrejur, era atât de prost construită, încât se zguduiau pereții de câte ori trecea un camion pe stradă. Poarta avea în chip de stâlpi două trunchiuri grosolane de copaci, iar în grădină creșteau doar câteva sălcii, niște chiparoși și palmieri.

În după-amiaza următoare, locuința era de bine, de rău aranjată și soții Noguchi ieșiră să facă o plimbare. Porniră în susul râului pe un drumeag îngust, năpădit de ierburi. Trecuse multă vreme de când Kazu nu mai locuise la țară. Plecase din sat când era tânără.

Pe șoseaua Itsukaichi era circulație mare, dar dincoace abia dacă trecea câte o mașină și, din când în când, un camion ori o bicicletă. Pe poteca pe care se plimbau nu întâlneau nici țipenie de om. Kazu avu prilejul să remarce din nou, după ani de zile, ce dezolant sună ziua lătratul câinilor.

De-a lungul potecii târâiau o mulțime de găse. Spicele stufoase de *susuki*²¹ luceau în soare, proaspete și argintii. Trestiiile de bambus și buruienile încâlcite, care creșteau de-a valma pe taluz, înțepeniseră sub stratul gros de praf ca într-o dantelărie fină de stuc. Numai plantele de pe dig mai aveau frunzișul verde. Cărarea ce ducea pe sub cireși era năpădită de ierburi, și Kazu își închipui cum aburesc vara, în zilele cu zăpușeală. Creșteau în hățîșuri dese, de nu vedeai apa canalului printre ele. Pe alocuri se încâlceau mimoze prin crengile castanilor aplecate deasupra apei, iar printre ele se zăreau ierburi cățărătoare. Apa o bănuiai doar după susurul liniștit. Ca s-o vezi, ar fi trebuit să-ți faci drum până la marginea taluzului înecat de buruieni.

21. Plantă care în tradiția literară japoneză sugerează totdeauna toamna.

Poteca era prea îngustă ca să meargă alături, așa că Noguchi o luase înaintea. Își vânduse bastonul cel vechi și elegant, așa că acum folosea un băț simplu din lemn de cireș, cu care dădea la o parte ierburile de pe potecă. Kazu observă că părul îi albise complet la ceafă. Și umerii căzuți își pierduseră parcă din ținuta țeapănă și demnă. Spinarea uscățivă a bărbatului din fața ei în cămașa cenușie era de-a dreptul o spinare de moșneag.

Dar Kazu știa că soțul ei se silește chiar să pară astfel, că joacă înadins rolul pensionarului. Și cu ea se purta așa: nici nu se obosise să afle unde-și petrecuse ziua de ieri. Ba mai mult, în tot timpul mutării își păstrase buna dispoziție, când altădată s-ar fi enervat de o mie de ori, din te miri ce. Toate erau semnele unei schimbări în atitudinea lui față de viață. Pierduse totul, și acum căuta să-și savureze liniștea și să se mulțumească cu puțin. Dar cum așa ceva nu era lucru ușor, în seninătatea lui aparentă se ascundea o notă moralizatoare și autoritară

— o rămășiță din Noguchi cel de altădată. În timpul plimbării, începu să laude, de pildă, aerul curat de țară:

— Vai, cât e de plăcut!

Și găsi prilejul s-o spună de trei ori, de fiecare dată pe alt ton.

Când își vâra o idee în cap, n-avea astâmpăr până nu aranja toate celelalte lucruri în concordanță cu ea. Acum era convins că toată lumea îl va ajuta să-și dobândească seninătatea și liniștea pe care le dorea. Acesta era visul lui. Un bărbat cu ambiții politice era firesc să aibă dușmani, dar un om care se ocupă numai de poezie n-are de ce să fie dușmănit, credea el.

Desigur, în momentul de față mai erau multe nepotriviri în viața lui. În ultima vreme neglijase o mulțime de lucruri. Dar în curând are să se limpezească totul, iar el își va găsi liniștea, va ajunge la armonia sugerată de Goethe în *Wanderers*

*Nachtlied: Über allen Gipfeln ist Ruh'...*²² Kazu mergea cu capul în pământ. Pe cărare zăceau cioburi verzi de la sticlele de limonadă și

cioburi de la sticlele de bere, vârâte în pământul nisipos ca într-un mozaic. Cine știe de când zăceau acolo!...

22. *Serenada drumețului: Peste vârfurile toate s-a lăsat liniștea...* (germ.).

— Cred că vine multă lume pe-aici când înfloresc cireșii, spuse Kazu.

Observația ei îl trezi pe Noguchi din visare. El era de altă părere, și o spuse cu seninătate în glas:

— Nu cred. Am auzit că în ultima vreme nu se mai înghesuie lumea prin părțile astea. Cireșii de-aici sunt prea bătrâni și cam neîngrijiți, așa că nu prea vine lumea să-i admire. Yamazaki spunea că acum se înghesuie toți în parcul Koganei să admire cireșii în floare.

— Bine-ar fi să se ducă în parc...

Dar în răspunsul ei se simțea parcă nemulțumirea, n-ar fi știut nici ea să spună de ce. Visa la mulțimi întregi de oameni.

Noguchi se opri sub un cireș și-și înfipse bastonul în trunchiul lui găunos.

— Uite, vezi, pomul ăsta nu mai are mult de trăit.

Mișcările vioaie cu care învârtea bastonul în scorbură îi scoteau în evidență bătrânețea. Când îi văzu ochii, cu privirea lor blândă pe sub sprâncenele stufoase, în trupul femeii parcă se crispă ceva. Vocea lui nefiresc de veselă îi dădea de fiecare dată o înțepătură în inimă, ca un ciob de sticlă. În plus, o zgândărea faptul că nu-i cerea socoteală pentru ziua de ieri.

Kazu se prezentase la Sawamura cu o listă de subscripții pentru redeschiderea restaurantului. Ca de obicei, avea două propuneri pregătite: întâi îl ruga să facă uz de legăturile și influența lui și să-i îlesnească un împrumut de la Ministerul de Finanțe și de la Ministerul pentru Industrie și Comerț. Bătrânul stătu pe gânduri, apoi îi răspunse că ar fi cam greu; ba mai mult, că era un moment cât se poate de nepotrivit pentru Kazu să vină cu astfel de pretenții pe la ministere.

Abia atunci pomeni Kazu de al doilea proiect: îi prezentă lui Sawamura lista ei de subscripții și-l imploră să semneze. Odată ce va avea semnătura lui, n-avea s-o mai refuze nimeni. Bătrânul zâmbi șiret și o preveni că, la pensia lui, nu era în stare să-i facă decât o donație simbolică. O chemă pe Umegio să-i frece piatra de tuș, și scrisese cu o caligrafie desăvârșită: „10 000 de yen”, apoi semnă.

Despre acțiunea ei nu știa încă nimeni – de asta putea fi sigură. Dacă ar fi trecut cu lista pe la prim-ministrul Saeki, pe la Genki Nagayama și pe la toți ceilalți câți îi propusese Sawamura – ei da, atunci ar fi fost altceva. Dar în momentul de față era cu neputință să fi aflat Noguchi ceva.

De când avea semnătura lui In Sawamura, Kazu nu mai putea de

bucurie. Ce succes nebănuit! Își redobândise toată energia. Un singur gând o frământa: cum să ascundă de soțul ei prea marea ei veselie? Hotărî să meargă adusă de spate, ca o mătă care-și adună toată agilitatea în spinarea arcuită. Avea să se arate de o vioaie măsurată, potrivită cu noua lor fericire de pensionari. În rest, se va strădui să pară cât mai indiferentă.

Dar jocul acesta o obosea și-o irita. Se întrebă dacă neliiniștea pe care i-o provoca atitudinea indiferentă a soțului ei nu era cumva un semn de nervozitate exagerată din partea ei.

Dar, la gândul că bărbatul ei nu știa nimic din tot ce-o frământa, i se făcu deodată milă de el. Se uită la spatele lui în cămașa cenușie: părea singur și părăsit. Și totuși, nu se simțea vinovată. Nu credea că ar fi meritat o pedeapsă. Dimpotrivă, avea speranța vagă că soțul ei o va înțelege.

— Ia te uită! exclamă el, oprindu-se din nou să arate cu bastonul spre malul celălalt. Când te gândești că mai există și astăzi ceainării ca asta! Ca un decor de teatru, nu-i așa?

Kazu privi într-acolo. De partea cealaltă a străzii văzu o ceainărie mică, în stil vechi. Sub streășina strâmbă avea o ușă glisantă de lemn, prăfuită, cu geam în partea de sus și perdelețe din fâșii de hârtie colorată. Peste lemnul ușii atârna un covoraș roșu. De-o parte și de alta erau lipite afișe cu semne mari: „Fierturi“, „Găluște“ și altele.

— Ah, ce drăguț! strigă Kazu, exagerat de tare.

Făcu un pas într-acolo, prin iarba înaltă acoperită de pânze de păianjen dese. Noguchi le îndepărtă îndată cu vârful bastonului. Pânzele subțiri rămaseră agățate de baston și plutiră în aer, ușoare și gingașe, sclipind aurii în lumina târzie. În cele din urmă Kazu vorbi, ca să spargă tăcerea:

— O să avem multă liniște în casa noastră cea nouă... Dar ce-ar fi să renovăm măcar baia? E drept că stăm cu chirie, dar mai avem mulți ani înaintea noastră...

— M-am gândit și eu la asta, spuse el cu glas mulțumit. N-ar fi rău să avem o baie cu tot dichisul, mai ales când ne-om întoarce de la terenul de golf...

— Golf? Știu că ai jucat pe vremuri în străinătate. Dar mai ai echipamentul necesar?

— Și la asta m-am gândit. Când s-or mai liniști lucrurile și ne-om instala și noi ca lumea, am să dau o raită prin prăvăliile de vechituri. Găsesc eu ceva ieftin. O să încep să mă antrenez iar. Mi-a venit ideea, fiindcă avem în apropiere un teren de golf. O să-mi chem și eu prietenii... Mai am și câțiva cunoscuți străini care stau la Tokyo...

— Asta-i o idee grozavă! Are să-ți facă bine să joci. Trebuie să te-apuci iar, neapărat. Începusem să-mi fac griji pentru tine. Nu e bine să rămâi dintr-odată fără nicio ocupație, după campania asta obositoare.

Soția lui se bucura sincer. Trebuia doar să se ocupe și el cu ceva.

Ajunseră la primul pod peste canal și se rezemară de balustrada de fier, uitându-se în apă. Abia acum vedeau apa, curgând repede pe sub ramurile încălcite și frunzișul des. Lumina care cădea printre frunzele de castan țesea tot felul de desene pe fața râului.

— Ca un *obi* din lamé, observă Kazu. Deși mie nu-mi prea plac modelele astea noi.

— E prima dată când văd râul de când ne-am mutat aici, spuse el.

Urcară din nou pe dig, mergând mai departe în susul râului, cu soarele în față. Vorbeau puțin. Kazu avea senzația că privește tot peisajul de foarte sus, din aer, din perspectiva unei păsări în zbor. Undeva, departe pe pământ, vedea un moș și-o babă, două siluete, umblând încet pe malul râului. Vedea părul cărunt al moșului sclipind jos, și acele din coafura bătrânicii, și vârful bastonului pe care moșul îl învârtea în fața lui.

Inimile celor doi erau limpezi și pline de tristețe și singurătate. Nimic din afară nu le mai tulbura liniștea.

Kazu vedea tot tabloul de la distanță, dintr-un instinct de apărare. Dacă nu păstra această perspectivă, noua ei existență ar fi rănit-o ca o lamă tăioasă. L-ar fi rănit și pe el. Trebuia pur și simplu să privească de departe tabloul duios cu cei doi bătrâni care-și făceau jalnica lor plimbare. Dacă n-ar fi văzut lucrurile astfel, s-ar fi cutremurat de urâtenia lor.

Noguchi savura în mod vizibil această plimbare prin aerul curat și tare. Bucuria i se citea în fiecare gest, în felul cum se oprea din când în când să se uite la cer, în mersul vioi, în mișcările bastonului pe care-l învârtea mereu prin aer. Dar Kazu observă în veselia lui ceva artificial – de parcă forța lucrurile cu încăpățănare. Bătrânul se putea lipsi, de fapt, de prezența ei alături de el. În timp ce pășea cuminte în urma lui, se gândi că ar fi trebuit să-i arate măcar atâta simpatie câtă acorzi unui tablou la care te uiți din politețe peste umărul pictorului. În momentul de față n-avea voie să-l tulbure, trebuia să-l lase în pace cu visurile lui.

Așa că își îndreptă simpatia spre frumusețea după-amiezii de toamnă, gustând pe-ndelete fiecare clipă. Noguchi parcă intuia că nu va mai regăsi niciodată seninătatea de-acum, iar ea înțelegea dorința lui de a păstra cu orice preț puritatea acestei stări de spirit. Ar fi fost nedrept din partea ei să i-o distrugă. Și-apoi, nu putea nici ea să nege că după-amiaza asta, clipă de clipă, le adusese un soi de fericire, chiar dacă era falsă.

Soarele bătea pieziș în crângul de cedri din stânga drumului și țesea văluri tainice printre trunchiurile lor. Pe drum trecu un camion, răscolind norișori de praf care, ajungând printre cedri, se schimbară și ei într-o pulbere aurie.

Puțin mai departe văzură un apus de soare minunat. Sub norii purpurii, crângul își împrăspătă culorile. Tot cerul era o flacăra — în mijlocul lui un singur nor rămăsese întunecat, de culoarea nopții, și Kazu văzu în întunecimea lui de cenușă contururile unui mormânt – mormântul familiei Noguchi.

Ciudad, viziunea cu mormântul care ar fi emoționat-o altădată acum o lăsa rece. Își închipui vag că își vede groapa. Dar rămase nepăsătoare când mormântul acela începu să se clatine acolo departe, se dărâmă și în fine se topi cu totul. Flăcările amurgului se stinseră curând, și întreg cerul se acoperi de un cenușiu mohorât.

După banchet

În octombrie, prietenii cu care făcuse excursia la Nara îl invitară pe Noguchi la cină, fără soția lui.

Se întâlneau în sala cea mare a unei ceainării din Yanagibashi, pe malul râului Sumida. Cheltuielile erau suportate, pesemne, iar de ziar. Jurnalistul cel bătrân ocupa locul de onoare, ca de obicei, iar ceilalți, Noguchi, directorul ziarului și economistul, se așezară în jurul lui.

Proprietăreasa ceainăriei, plinuță și veselă, îi distra cu istorioare amuzante. Era o femeie inteligentă, care știa să profite de corpolența și de veselie ei înăscută, abordând mereu un aer naiv și neștiutor. De pildă, când veni vorba de Hollywood, îi întrebă mirată:

— Hollywood? Asta trebuie să fie pe undeva lângă Paris...

O gheșă cam trecută întră și ea în vorbă:

— Oare cunosc oaspeții povestea cu pâinea doamnei?

Stăpâna păru plictisită și spuse că povestea n-o să-i intereseze pe distinșii oaspeți. Dar gheșă continuă:

— Doamna și-a pus în gând să slăbească și a consultat un doctor, care a sfătuit-o să mănânce de trei ori pe zi pâine puțină. Doamna a stat să se gândească și pe urmă l-a întrebat: „Și când să mănânc pâinea? Înainte sau după mese?”

Toată lumea râse de gluma destul de veche.

Cina o dădeau în cinstea lui Noguchi, așa că ziaristul cel bătrân se purta față de el cu multă considerație. Când Noguchi ieși pentru o clipă în timpul mesei, bătrânul se ridică și el îndată și-l urmă, împingând-o la o parte pe gheșă care voia să-l conducă. Pe coridor i se adresă:

— Ascultă, dragul meu, poate că ești informat, dar ceilalți sunt de părere că, dacă cumva nu știi, e mai bine să-ți spunem. Mi-e cam neplăcut, dar trebuie să te anunț că... (aici bătrânul ezită o clipă) soția dumitale umblă pe la diverse persoane din guvern și pe la financiari cu o listă de subscripție. Strânge bani ca să redeschidă restaurantul. Cică Sawamura i-ar fi făcut prima donație, și pe urmă l-au imitat mulți alții... Poate că habar n-ai de povestea asta...

— Acum aud pentru prima dată, spuse Noguchi prompt.

Când se întoarse la masă, ceilalți băgară de seamă după expresia de pe fața lui că bătrânul vorbise cu el și că Noguchi într-adevăr nu știuse nimic. Îl tratară prin urmare cu o atenție plină de compătimire. Atâta delicatețe aveau și ei, cât să-și arate considerația în situația aceasta penibilă, purtându-se cu tact și discreție. Dar tocmai discreția lor îl umilea și mai rău pe Noguchi, așa că îi părăsi mult mai devreme decât s-ar fi cuvenit.

Kazu nu era acasă. Îi lăsase vorbă că rămâne peste noapte la Setsugo-an.

În timp ce soțul ei lua cina în ceainăria din Yanagibashi, Kazu se întâlnise cu Genki

Nagayama în Akasaka. Îi ceruse la telefon o întrevedere, iar Genki, bine informat ca întotdeauna, spusese fără înconjur:

— Aha, îmi închipui că e vorba de listă. Kazu voia să-l întâlnească la unul din

„birourile“ lui, dar el o chemă înadins la un restaurant scump din Akasaka. Nu era deloc încântată să se arate cu el într-un restaurant, mai ales că o și cunoștea destul de bine pe patroana localului. Dar nu avu încotro și se înființă acolo la ora stabilită; Genki o lăsă să aștepte mai bine de-o jumătate de ceas.

Atențiile patroanei, care stătu de vorbă cu ea până la venirea lui Genki, erau ca o tortură pentru Kazu. Bătrâna auzise zvonuri despre redeschiderea restaurantului Setsugo-an și o asigură că era cu totul de partea ei.

— Foarte înțelept din partea dumitale să-ți procuri semnătura lui In Sawamura. Așa trebuie procedat! Ai avut destule necazuri în ultimul timp. Lasă că acum o să vină și vremuri mai bune.

Și se oferi să-i mijlocească vizita la un ghicitor, care nimerea totdeauna cu prorocirile lui. Sfatul ghicitorului putea să-i fie de mare folos acum – spuse bătrâna gazdă. Kazu acceptă cam în silă. Într-un fel se cam temea de o prezicere rea, dar acum nu mai credea decât în forțele ei proprii.

Gazda auzi mișcare la capătul coridorului. Se ridică repede de la locul ei și strigă cu o voce limpede și înaltă:

— Am obosit amândouă de atâta așteptat! Cum poți lăsa o doamnă să te-aștepte?

Genki răspunse la fel de tare, fără să se sinchisească de lumea din restaurant:

— Nu e nicio doamnă! Bătrâna e doar o veche prietenă de-a mea.

— Vai de mine, ce vorbă mai e și asta! Kazu își păstră o figură demnă, deși începuse să tremure. Iată că ajunsese din nou în lumea grosolăniilor, a familiarităților impertinente și-a obrăznicilor. Oricât ar fi ocolit ea lumea asta, se afla din nou în mijlocul ei. Genki nu catadicsea s-o trateze ca pe soția unui fost

ministru.

Totuși, Kazu simțea că acum e mai aproape ca oricând de adevărata politică, mai aproape chiar decât în toiul campaniei electorale. Politica însemna pentru ea glume, veselie zgomotoasă, râsete de femei, miros de tămâie aprinsă... Numai învăluită în asemenea forme, politica devenea reală, numai așa își arăta adevărata față și era în stare să facă minuni.

Genki intră, îmbrăcat în straie japoneze. O salută vesel din vârful buzelor, apoi se așează pe rogojină de partea cealaltă a măsuței scunde.

Kazu, în aceeași poziție țeapănă, se uită drept la fața lui bătrână și urâtă, făcută ca din bulgări de lut lipiți la întâmplare, fără niciun rost, căci trăsăturile lui parcă se certau între ele. Tenul roșcat trăda o vitalitate de-a dreptul dezgustătoare, iar ochii înconjurați de-o mulțime de zbârcituri se holbau cu o expresie goală. Îndărătul buzelor groase clămpăneau două șiruri de dinți falși, de-un alb strălucitor.

Fără să-și dezlipească ochii de la obrazul lui, Kazu spuse un singur cuvânt:

— Satano!

— Numai atât? se miră Genki zâmbind.

— Lașule! Bestie ce ești! Cea mai mare canalie dintre toți, asta ești! Broșura aia mizerabilă a fost opera ta, să nu crezi că nu mi-am dat seama, n-are niciun rost să tăgăduiești. N-ai pic de conștiință! Ești mai puturos ca un vierme de bălegar! Lepădătură!... Ai atâta gunoi în tine încât întrece orice închipuire!... Mă mir că nu te-ai înecat încă în propria ta murdărie!... Îmi vine, zău, să te rup în bucăți... Dar nici atunci nu m-aș răcori!

Kazu se înfierbântase vorbind, se lăsa dusă de șuvoiul cuvintelor care-i ieșeau din gură fără oprire. Acum își vărsa focul. Roșie la față, cu gura căscată și obrații plini de lacrimi, îl blestemă înainte, printre sughițuri de plâns. La un moment dat bătu atât de tare cu mâna în masă, încât aproape că-și sparse inelul cu peruzea. De fapt nu i-ar fi păsat dacă se spărgea, că tot nu era inelul cu diamant (pe acela nu-l purta niciodată când umbla cu lista de subscripții).

Genki o asculta, dând din cap din când în când cu câte un: „Așa, așa să fie?” Până ce deodată începură să-i curgă și lui lacrimile peste obrații umflați și plini de riduri.

— Te înțeleg. Zi-i mai departe. Dă-i drumul! Spune tot ce ai pe suflet! Îngăimă el cu lacrimi în glas.

Și începu să-și frece ochii cu pumnii lui mari, acoperiți de păr des roșcat, în timp ce din gură îi ieșeau cuvinte mieroase și blânde, ca un cântec de leagăn:

— Așa-i, așa-i... Biata de tine. Prin câte ai mai trecut!

Întinse timid o mână peste masă și atinse umărul femeii, care încă mai era zguduită de plâns. Kazu nu-i văzu gestul, căci își înfundase

fața în batistă, dar când simți atingerea mâinii lui, își feri brusc umărul.

— Hai, lasă, nu mai plânge. Hai că trece, mai spuse el cu vocea înfundată.

Genki își aplecase capul până sub masă și se întindea după pachetul învelit în mătase liliachie care zăcea pe rogojină, lângă genunchiul ei. Îl luă în poală, desfăcu învelitoarea și începu să răsfoiască pe-ndelete caiețelul legat în stil japonez. Citind își mai trecu de câteva ori dosul palmei peste ochi. În cele din urmă se întinse după butonul soneriei.

Kazu se suci îndată cu spatele la ușă, luând batista din fața ochilor, căci se jena de servitoare. Genki ceru hârtie și tuș, pe care fata le aduse imediat. Kazu tot mai încerca să-și ascundă lacrimile. Își scoase din poșetă pudriera ca să se aranjeze. Slujnica, încurcată de tăcerea neobișnuită și de lacrimile celor doi, se strecură tiptil din odaie îndată ce sfârși de freat tușul.

Genki scrise cu semne frumoase, curgătoare:

„Trei sute de mii de yenî“, și semnă. Apoi scoase din buzunar un ceas cam mototolit, pe care-l împinse peste masă împreună cu caiețelul.

— Asta-i numai pentru început. Măine, înainte de masă, vorbesc cu domnul Yamanashi de la banca Go-i. Scot eu de la el ceva bani, n-avea grijă. Să-mi ispășesc măcar o parte din păcate. Ce-am făcut n-a fost din ură față de tine, să știi... Măine-dimineață vorbesc cu Yamanashi și-ți spun îndată ce-am rezolvat. Bănuiesc că nu vrei să te sun acasă.

— Nu acasă. Sună-mă la Setsugo-an, răspunse ea potolită, pe un ton plin de politețe.

— Atunci fii pregătită, ca să poți ieși îndată în oraș dacă va fi nevoie.

Astfel hotărî Kazu să rămână peste noapte la Setsugo-an.

A doua zi, către seară, se întoarse la locuința lor din Koganei. Întâlnise pe cine trebuia și pusese toate lucrurile la punct. Știa că de data asta are să iasă un adevărat scandal, dar cu toate acestea era liniștită. Planul ei de a redeschide restaurantul avea în fine cap și coadă. „Minunea“ se împlinea. Ierburile de *susuki* de-a lungul drumului sclipeau albe, iar pe cerul de seară, încă luminos, zbura un stol de păsări. Își aminti cum se trezise dimineața prea devreme, nemaivând răbdare, și făcuse după atâta vreme din nou o plimbare prin grădina sălbătică, căzută în paragină. De pe colina năpădită de ierburi și buruieni se ridicaseră speriate, fâlfâind din aripi, o mulțime de păsărele, care sparseră cu gălăgia lor limpezimea sticloasă a dimineții, într-o mie de cioburi.

Puse șoferul să oprească lângă pod, la oarecare depărtare de casă. Nu îndrăznea să tragă chiar în fața porții. Șoferul îi deschise ușa și Kazu dădu să pună jos piciorul, încălțat în șosetă albă, care arunca o

pată de lumină pe caldarâmul întunecat, când deodată dădu cu ochii de un bărbat care tocmai ieșea pe poarta casei lor. Avea o servietă sub braț și umbla cu pași nesiguri, împiedicați. Mergea cu soarele în spate și Kazu nu-i vedea decât silueta, fără să-l poată recunoaște. Era voinic, dar după felul cum își târa picioarele, fără vlagă, umblând cu capul în pământ, părea tare bătrân. Apusul răspândea o lumină lăncedă, obosită – ceasul de moarte al idealurilor...

Soarele cobora peste câmpie ca un felinar imens, ireal, arzând cu mii de lumânări. Imaginea bărbatului se profila pe cer ca un desen pe mătasea unui felinar sau ca o siluetă din hârtie neagră care-și aruncă umbra mișcătoare pe mătase. Nu putea fi altul decât Yamazaki.

Kazu se retrase în mașină, închise ușa și coborî în jos fereastra. Răcoarea serii o izbi în față. Când Yamazaki ajunsese destul de aproape ca să nu trebuiască să ridice vocea, îl chemă. Deși vorbise încet, bărbatul tresări speriat înainte de a ridica privirea spre ea.

— A, dumneata erai, doamna mea?

— Urcă nițel în mașină. Vreau să-ți vorbesc.

Cu mișcări greoaie ca de urs, Yamazaki se așeză lângă ea.

— Te întorci în oraș? îl întrebă ea.

— Da.

— Ia mașina mea. Eu rămân, și șoferul tot trebuie să se întoarcă.

— Mulțumesc mult. Am s-o iau cu plăcere.

Tăcură amândoi un timp. În cele din urmă

Kazu îl întrebă, în timp ce privea fix în fața ei:

— Ce-ai vorbit cu el?

— Soțul dumitale a căzut azi în genunchi în fața mea și mi-a cerut iertare. Așa ceva n-am mai pomenit la el. M-a mișcat până la lacrimi.

Kazu avu o presimțire și inima îi bătu mai tare.

— Și de ce ți-a cerut iertare?

— Mi-a spus așa: „Ți-ai dat atâta osteneală să-mi rezolvi treburile după alegeri! Dar iată că acum Kazu m-a trădat. Te rog din suflet să mă ierți și întrerupe toate tratativele.“

— Care tratative?

— Știi dumneata: pentru vânzarea restaurantului.

— Și ce vrea să zică prin „l-am trădat“?

— Noguchi a aflat de lista de subscripții.

— A, asta e deci.

Kazu își înfipse privirea în întunericul de-afară. Felinarul din fața porții lui Noguchi arunca o lumină slabă pe trotuar. Din asfințit nu mai rămăsese decât o dungă gălbuie pe cer. Cireșii de pe dig deveniseră doar niște umbre negre. Deodată Kazu spuse:

— Domnule Yamazaki, știu că ți-am adus numai necazuri.

— Ce vorbă mai e și asta? N-am deloc impresia că mi-ai adus necazuri. Dimpotrivă, sper să rămânem prieteni și de-acum înainte.

— Mă bucur că vorbești așa. Dar știu că toate încurcăturile se trag numai din încăpățânarea mea.

— Asta am prevăzut de la început, observă el lucid.

Ei îi trecu prin minte că, de vreme ce fuseseră atâta vreme prieteni, s-ar fi convenit să-i spună măcar lui de lista de subscripții. Dar era, la urma urmei, un secret al ei, care ținea de altă lume decât cea în care trăia Yamazaki. Poate că tot era mai bine că n-a vorbit cu el.

— Trebuie să plec acum, zise ea, sprijinindu-se pe perna mașinii, ca să se ridice.

În clipa aceea atinse mâna lui, care zăcea nemișcată și rece în întuneric lângă ea. Bărbatul ședea ghemuit în scaun, tăcut și amărât. Kazu avu remușcări că îl lăsa așa, singur și necăjit. Simți nevoia să-l mângâie. Și cum știa că un gest al ei face mai mult decât cuvintele, îi acoperi mâna cu palmele ei și o strânse. Așa ceva nu se mai întâmplase între ei de când se cunoșteau. Yamazaki întoarse spre ea o privire speriată: ochii îi luceau în lumina felinarului. Nu era el bărbatul care să-i înțeleagă greșit gestul și totuși nu se așteptase la așa ceva din partea ei, ținând seama de prietenia dintre ei. Dacă nu era vorba de prietenie, apoi de dragoste în niciun caz nu se putea vorbi. O relație oarecare între doi oameni, în care Yamazaki rămăsese obiectiv, fiindcă păstrase toată vremea față de ea o atitudine tolerantă. Dar, prin gestul ei nepotrivit, femeia distrugea echilibrul dintre ei, ca un pictor care își compromite tabloul prin ultima trăsătură de penel. Yamazaki însă îi iertă acest gest, care ca semn de iubire ar fi fost mult prea superficial, iar ca semn de prietenie era umilitor.

Dar dincolo de orice speculații, bărbatul simți energia minunată a mâinilor ei. Răspândeau o căldură misterioasă, irezistibilă, dar ascundeau în același timp și un soi de forță distrugătoare și puternică. Aceeași forță pe care o emana tot trupul ei și care dădea greutate, căldură și profunzime.

În sfârșit, Kazu îi dădu drumul din încleștare.

— La revedere... După toate câte-ai suferit din pricina mea, înțeleg foarte bine că te-ai saturat. Noguchi și cu mine o să ne zbatem mai departe, ca și până acum. O scoatem noi cumva la capăt. Orice-am face...

— De câte ori ai să treci pe lângă un stâlp de telegraf, o să te gândești la afișele pe care le-am lipit noi în vara asta.

— Așa-i. Din păcate, sunt stâlpi de telegraf și aici, la periferie.

De data asta fu rândul lui s-o bată ușor pe mână.

— N-ai ce-i face. O să treacă și asta cu timpul... Ca după un banchet: toată lumea se simte o vreme la fel.

Kazu se gândi la luciul pe care-l căpăta paravanul aurit din sala cea mare de la Setsugo-an după banchete.

Luminițele roșii din spatele mașinii dispărură în întuneric și Kazu se

îndreptă spre casă, pe strada cufundată în întuneric. Se plimbă de câteva ori nehotărâtă prin fața porții, șovăind s-o deschidă. În cele din urmă își luă inima-n dinți și intră. Înăuntru strigă slujnica, ridicând vocea înadins:

— Domnul a luat cina?

— Încă nu, tocmai o pregătesc. Să pun masa și pentru doamna?

— Știu și eu? Parcă nu mi-e prea foame, răspunse ea indecisă.

Se cam îndoia că în seara asta vor lua cina împreună, ea și cu Noguchi. Așa că adăugă:

— Am să-ți spun mai târziu.

Noguchi se retrăsese într-o odăiță mică, la capătul coridorului. Kazu îi strigă prin ușa închisă:

— M-am întors!

Dar cum nu primi niciun răspuns, intră înăuntru și se așeză pe rogojină. Soțul ei ședea cu spatele la ușă și citea. Nu se obosi nici măcar să întoarcă puțin capul. Îi vedea părul, care în timpul campaniei albise aproape complet, și cusătura din spate a chimonoului între umerii uscățivi, dar încă drepti. Ca de obicei își pusese chimonoul fără grijă și cusătura cădea strâmb. Și Kazu avu deodată impresia că spatele lui era teribil de departe și că nu va mai ajunge la el niciodată, nici măcar ca să-i îndrepte chimonoul.

— Sunt perfect informat despre tot ce-ai făcut, spuse Noguchi fără să se întoarcă. Din punctul tău de vedere, poate că era inevitabil, dar pentru mine rămâne de neiertat. Asta numesc eu adulter.

— Ce-ai spus?

Întrebarea sunase atât de provocator, încât bărbatul se sperie de energia ei. Dar își dădu seama îndată că îl înțelesese greșit. Abia acum se răsuci spre ea și-i explică cu o voce calmă, în care nu se simțea nici pic de enervare, punctul lui de vedere. Totuși, dincolo de cuvintele lui alese și într-un straniu contrast cu ele ghicea o adâncă oboseală.

Noguchi era de părere că în faptele omului, atât în dragoste, cât și în politică, trebuie să existe o concordanță. Era convins că la baza oricărei acțiuni omenești stă unul și același principiu și că politica, dragostea și morala se supun unor legi naturale fixe, ca mișcările stelelor. Prin urmare, trădarea într-un domeniu era pentru el aceeași cu trădarea în toate, fiind pur și simplu o încălcare a principiului de bază. Fidelitatea politică a unei femei adultere era pentru el la fel de imorală ca trădarea politică din partea unei soții credincioase. Cel mai rău lucru era că o trădare chema după sine alta, dărâmând până la urmă tot sistemul de principii. După această veche filosofie, încercarea soției sale de a cere ajutorul dușmanilor politici era un adulter: în ochii lui, ea avusese legături reprobabile cu toți bărbații aceia.

Kazu îl asculta distrată. Era un mod de a gândi pe care, oricum, nu-l

pricepea. În ce o privea, era în fond la fel de convinsă de dreptatea ei ca și Noguchi de a lui.

De data aceasta, soțul ei rămase profund decepționat. Nici nu încercă măcar să-i corecteze, punct cu punct, greșelile. Faptul că descoperirea atât de târziu cât de zadarnică era orice încercare de a o schimba dovedea încă o dată optimismul naiv al acestui om ciudat și sincer.

Noguchi era încă atât de orbit de propria lui idee de dreptate, încât nu reușea nici acum să vadă lucrurile la adevăratele lor proporții. De ce o luase pe Kazu de soție? Oare nu cumva dintr-o dorință nelămurită ca femeia asta să-i târască în noroi idealurile, în care el credea atât de mult?

Iar acum era indignat: Kazu îl făcuse să creadă că se va lăsa educată, când în realitate nu se îndreptase în nicio privință. Kazu, la rândul ei, nu reușea să înțeleagă că el încercase s-o educe pur și simplu din principiu, și nu din dragoste. Fiindcă ea știa cât e de inutil să încerci să educi sau să schimbi un om în toată firea. De aceea interpretase întotdeauna licărul din ochii lui ca un semn de dragoste, când în fond nu era decât entuziasm pentru o idee absurdă. La așa-zisa lui iubire, răspunsese printr-o supunere sinceră, iar cu pasiunea lui pentru idei logice și imposibile fusese silită de bine, de rău să se împace.

Era cu neputință ca Noguchi să nu fi văzut entuziasmul ei pentru tot ce era mișcare, activitate, pasiunea ei înnăscută pentru tot ce-o angaja trup și suflet. Tocmai în asta consta atracția ei ca femeie și fărăndoială că această trăsătură a firii ei trezise la un bărbat conștiincios ca Noguchi ambiții pedagogice.

Îi pretinsese, prin urmare, să se supună cu strictețe principiilor lui. Kazu, în schimb, nu avea nici pe departe aceleași pretenții de la el. De aici se și trăgea singurătatea ei, căci simțea, chiar dacă nelămurit, că nu poate trăi decât după propriile ei convingeri. Gândirea speculativă n-o atrăgea deloc, ba chiar o înfricoșa. Dar tocmai fiindcă era conștientă de singurătatea pe care i-o aducea pofta ei de viață, se gândea mereu îngrozită la singurătatea ce-o așteaptă dincolo de moarte.

Noguchi urmărea, fără îndoială, să zgândărească în ea teama de moarte, căci îi spusese răspicat:

— Ascultă bine ce-ți spun, pentru că e ultimul meu cuvânt. Dacă accepți să-ți schimbi intențiile, renunți să mai deschizi restaurantul și te-nvoiești să-l vinzi, sunt gata s-o iau încă o dată de la capăt cu tine, oricât de greu mi-ar fi. Poate că încă nu e prea târziu, dacă te hotărăști acum, pe loc... Iar dacă nu... ei bine, cred că-ți dai și tu seama: totul între noi s-a sfârșit. Definitiv.

Kazu văzu în fața ochilor un mormânt păraginit, neîngrijit de nicio

rubedenie. După singurătatea din viață, avea să vină singurătatea mormântului năpădit de buruieni, strâmb și dărăpănat – o viziune care o umplea de groază. Dacă se lăsa alungată din familia lui Noguchi, nu-i mai rămânea nicio altă cale. Iată o perspectivă care devenise într-o clipă cumplit de reală.

Dar mai exista, undeva, o ispită vagă, îndepărtată: o viață turbulentă, cu zile pline, cu un du-te-vino neîncetat de oameni – o ispită teribilă care ardea ca focul. O viață fără renunțări, fără resemnare și principii greoaie, o lume ce-i drept mincinoasă, cu oameni suciți, în schimb ametoitoare, plină de râsete și nepăsare veselă. Lumea asta îi apărea ca o colină ridicându-se din mijlocul unor câmpii întunecoase, cu oameni veseli, dansând în jurul unui foc aprins, care mistuia cu flăcările lui întunericul nopții.

Simțea că n-avea încotro: nu se putea împotrivi chemării care venea din propria ei poftă de viață. Nimeni, nici măcar ea însăși, nu se putea împotrivi poruncii primite din adâncul ființei ei. Deși știa că pofta de viață are s-o ducă până la urmă, irevocabil, spre mormântul părăsit, dărăpănat și pustiu.

Închise ochii.

Văzând-o cum ședea dreaptă în fața lui, cu capul ridicat și ochii închiși, Noguchi avu o senzație neplăcută. Deși își închipuia că îi cunoștea mult prea bine firea de nepătruns, tocmai închipuirea lui îl împiedica să vadă că, de data asta, misterul din ea era cu totul altul ca de obicei și că în sufletul ei se petrecea o schimbare.

„Precis că acum se frământă cum să scape din încurcătură și să facă totuși după capul ei“, își zise el. „Acum o să-mi facă o scenă cu lacrimi. N-are decât, eu unul m-am săturat de femeia asta. Poate că e un semn de bătrânețe, dar am obosit și mi-e pur și simplu lehamite.“

Totuși, îl cuprinse un soi de neliniște, o curiozitate copilărească, de parcă ar fi așteptat cu sufletul la gură să explodeze un foc de artificii.

Cu hotărârea lui categorică, o pusese pe Kazu într-o situație din care nu mai avea scăpare. În ultimă instanță, era vina ei că ajunsese aici și că avea acum de ales între cele două alternative. El nu făcuse decât să strângă mai tare chinga, mai mult dintr-un soi de comoditate decât de nevoie. La drept vorbind, oricare ar fi fost răspunsul ei, lui Noguchi îi era totuna.

Teama lui cea mare era că soția lui va reveni asupra hotărârii luate. Asta i-ar aduce numai complicații și neplăceri. Iar el ardea de nerăbdare, ca un adolescent, să-și pună în ordine viitorul, să-și asigure pentru puținii ani care-i mai rămăneau de trăit o existență ferită de orice frământări. Se săturase de cârpeli și reparații, ca și de planuri noi. Nu mai avea putere să suporte niciun fel de nesiguranță. Ca un fruct cufundat în gelatina încă lichidă, aștepta momentul când zeama din jurul lui se va prinde. Își închipuia că numai atunci când lumea în

care trăia va încremeni definitiv, numai atunci va putea să contemple în liniște cerul, să admire în tihnă răsărituri și apusuri de soare și să asculte foșnetul frunzișului.

Ca atâția alți politicieni ce se retrăseseră din viața publică, avea de gând să se dedice poeziei pentru tot restul vieții. Până acum nu avusese nici vreme și nici prea mult chef să se ocupe de poezie, căci nu aducea niciun folos material. Pentru oameni ca el, farmecul stătea nu atât în poezia însăși, cât în dorința lor de a ajunge la ea. Poezia i se părea un simbol al statorniciei și al echilibrului lumii. Numai după ce dispărea teama de schimbări, după ce se vor stinge toate speranțele, incertitudinile și ambițiile, numai atunci poezia i se va dezvălui – ba chiar va trebui să i se dezvăluie.

Atunci se vor topi toate constrângerile morale și pavăza logicii, care-l încorsetaseră o viață întreagă, și se vor preface în poezie, ridicându-se ca fumul alb în cerul de toamnă. Numai că despre refugiul pe care era în stare să-l ofere poezia Kazu știa mai mult decât el – ea știa cât de inutilă și de neputincioasă e arta.

Noguchi nici măcar nu-și dădea seama că nu e în stare să iubească natura. Altfel, ar fi iubit-o fără îndoială și pe Kazu mai mult. În plimbările lui prin Koganei și împrejurimi, descoperise locuri care-i aminteau de clasicele „câmpii din Musashino” – și asta numea el frumusețea naturii! Dar în cireșii cei bătrâni, în copacii uriași, în nori și în cerul de toamnă vedea doar o imagine naivă și stângace, idealizată, a propriului său suflet.

Kazu încă mai ședea cu ochii închiși.

Nemișcarea ei îl neliniștea cumplit: se simțea prins într-o legătură conjugală de a cărei nesiguranță poate n-avea să scape niciodată. Dacă ar pune acum mâna pe umărul ei și ar zgâlțâi-o, femeia ar rămâne mai departe ca o stană de piatră, fără să clipească măcar. Poate că totul va rămâne așa cum este, ani de-a rândul, până la moarte, și lucrurile vor încremeni în forma lor strâmbă de acum și niciodată n-au să se îndrepte după dorința lui.

Kazu deschise încet ochii.

În timpul cât îi ținuse închiși, trecuse cu curaj peste munți de opreliști și ajunsese la singura concluzie posibilă pentru ea. Se cufundase în sine însăși, pătrunsă poate pentru prima oară cu adevărat de influența soțului ei. Căci acum îi dădu un răspuns neașteptat de logic:

— N-am încotro. Am să deschid iar restaurantul. Și până la urmă tot îmi plătesc datoriile, chiar de-aș ști că mă voi speti muncind.

De data asta, Noguchi simți că o urăște cumplit. Noaptea trecută spumegase de furie și, numai după convorbirea cu Yamazaki și apoi cu ea, mânia îi dispăruse, așa încât putea acum să gândească cu răceală și obiectivitate. Nu se aștepta nici el la ura asta care venise din senin,

când o auzi cum alege mândră între cele două alternative pe care el însuși i le impusese.

Dar ce răspuns aștepta el, la urma urmei? Oare n-ar fi urât-o la fel dacă s-ar fi decis pentru cealaltă alternativă?

În orice caz, nici în seara când o bătuse, după ce aflase cum lucra de capul ei pentru campanie, nici atunci n-o urâse atâta. Acum Kazu îl învingea cu propriile lui arme, cu argumente logice.

Devenise deci un dușman fățiș.

Spre deosebire de celelalte dați, Kazu nu vărsă nicio lacrimă. Obrazul ei alb rămase senin și, cum ședea în fața lui plinuță și dreaptă, părea o păpușă cioplită în lemn.

Kazu îl privi drept în ochi și citi în ei ura care ardea în tot trupul lui de bătrân uscățiv și ascetic. Nu era privirea severă a unui pedagog nemulțumit și nici expresia plină de reproș din ochii unui părinte dezamăgit... Când pricepu, o străbătu un fior de bucurie.

De afară nu răzbătea niciun zgomot prin ușile închise. Lumina din odaie parcă deveni mai puternică: rafturile cu cărți, masa de scris, foarfeca și cele câteva mobile lăcuite luceau mai tare, căpătând contururi mai limpezi ca de obicei. Rogojinile noi miroseau a proaspăt.

Cei doi se priviră multă vreme. Era pentru prima oară când Kazu îndrăznea să-și privească soțul drept în față. Umerii lui Noguchi tremurau de ură. O ura atât de tare, încât ea se temu că ura îl va distruge. Se sperie chiar că, dacă se va îmbolnăvi, va trebui să-l îngrijească. Dar, oricum, n-o va face. Era singura care ar fi putut să-l scape de dezgustul care-l năpădise, dar nu mai era dispusă să-l ajute.

Cu el se petrecea același lucru. Ura i se mai potolise, dar își dădu seama că nu mai poate face nicio mișcare. După răspunsul ei limpede și răspicat, mâna lui n-o mai putea lovi. Oricât ar părea de ridicol, îl reținea pur și simplu politețea. O politețe care-i învelea trupul ca o cămașă de mort.

După o tăcere lungă, Noguchi vorbi, în sfârșit.

— Asta e deci hotărârea ta. Atunci am să înaintez divorțul. Sper că n-ai nimic împotrivă.

Înainte de banchet

Cu consimțământul ambilor soți, numele ei fu șters din registrul familiei Noguchi. Kazu își împachetă lucrurile și se întoarse la Setsugo-an.

De cum se află de întoarcerea ei, apărură pe dată și vechii slujitori ai casei, care după închidere se risipiseră care încotro. Toți voiau să lucreze din nou pentru ea, și Kazu, mișcată, îi primi cu lacrimi de bucurie.

Clădirile avuseseră mult de suferit, dar mai ales grădina fusese lăsată în paragină. Grădinarul cel bătrân se înființă cu câteva ajutoare

tinere și-și oferi serviciile, ca un dar de bun venit. Îi făgădui că va pune grădina la punct în timpul cel mai scurt, întocmai cum fusese înainte.

Kazu ieșea în grădină îndată ce găsea o clipă liberă și se bucura văzându-i pe grădinari cum trudesec din zori și până-n seară, cosind iarba și potrivind tufele sălbatice. Noaptea auzea țipăt de bufnițe, iar ziua vedea uneori uliul în cuibul lui din vârful pinului. Când tăiară buruienile, ieșiră la iveală câțiva fazani pitici, lipăind speriați pe gazon. Socul cel mare avea boboțe roșii în frunzișul lui încălzit, dar mai rămăsese ici și colo câte-o floare albă care răspândea în aer un miros suav, ca de vis. Gardul viu se îmbrăcase în culori minunate, de toamnă, și arunca umbre melancolice peste poarta veche.

Kazu se bucura de grădina ei, care devenea tot mai frumoasă și mai îngrijită pe zi ce trecea, renăscând în forma ei de odinioară. Dar parcă totuși nu mai era grădina ei de altădată, a cărei imagine o purtase în suflet până în ultimul amănunt, o știuse pe dinafară, o ținuse ca-n palmă. Grădina ei luminoasă până la ultimul colțișor – grădina aceea n-o mai regăsea. Fiecare copac, fiecare piatră își avusese acolo locul și toate se potriviseră perfect cu sufletul ei. Această potrivire minunată se pierduse.

Gazonul creștea iar scurt și des, crengile prea încălcite erau tăiate, și acum se zăreau iar petice de cer prin frunziș. Încet-încet, grădina își dezvăluia chipul, ca trezită dintr-un somn adânc cu vise încețoșate. Semăna întocmai cu chipul cel vechi, deși pentru Kazu nicio linie și niciun punct din noul tablou nu se mai potrivea cu lumea ei de altădată.

Într-una din zile vremea era prea urâtă și grădinarul nu se arătă. Abia spre seară cerul se însenină: insulița cu stufăriș de bambus și apa iazului începură să strălucească în soare. Era o lumină neliniștită, cu scipiri tremurate, și Kazu avu senzația că grădina întreagă respiră o bucurie exuberantă, cum nu mai cunoscuse niciodată.

Într-altă dimineață peste copaci se lăsă ceață, și pinul cel bătrân cu ramurile răsfirate în aburul ceții părea cufundat în cine știe ce amintiri sumbre.

Cam pe-atunci primi Kazu într-o dimineață răspunsul lui Yamazaki la o scrisoare lungă pe care i-o trimisese. Ieși cu plicul în grădina încălzită de soarele blând, ca de vară târzie.

Iazul sclișea în lumină, iar pe malul celălalt se înălța coroana întunecată a unui laur uriaș, dominând crângul de pini, castani și sâmbovină. Lanterna de piatră din mijlocul gazonului prinsese patină cât timp restaurantul fusese închis, și părea un obiect de artă prețios și plin de viață în gazonul îngrijit, plivit de buruieni. Cerul era limpede: ici și colo se zărea câte-un norișor subțire printre vârfurile copacilor.

Grădina, care până de curând păruse mică și întortocheată, se

desfăcea acum ca o floare în apă – nepătrunsă, plină de taine, de ierburi și păsări neștiute. Mereu descoperea Kazu câte ceva nou, comori pe care trebuia să și le însușească, să le țină în palmă, să le pipăie cu degetele, să le cerceteze. I se părea că grădina ei ascunde comori nesfârșite.

Trecu prin mănunchiuri de raze filtrate de frunze și ajunse la banca de lângă poteca îngustă. Se așază să citească scrisoarea lui Yamazaki.

„Îți mulțumesc pentru rândurile dumitale și pentru invitația la banchetul de deschidere a restaurantului. Poate că nu se cade să mă bucur, dar aș vrea să uit o clipă de poziția mea și să te felicit din tot sufletul.

În scrisoare ai evitat să pomeniști de schimbarea dureroasă care s-a petrecut recent în viața dumitale. Ai pomenit numai de amenajarea grădinii pentru redeschidere. Cred că înțelegi motivele acestei tăceri.

Când mă gândesc că în anii care au trecut încrederea dumitale în oameni a fost greu zdruncinată, că în loc de liniște sufletească ai găsit numai nesiguranță, în loc de fericire, numai amărăciune, în loc de dragoste ai câștigat doar experiență, că ai sfârșit acolo unde voiai să începi și începi acum unde-ai crezut că toate s-au sfârșit – și când mă gândesc că toate sacrificiile dumitale ți-au adus în schimb numai neliniște și incertitudini, ei bine, să știi că nu găsesc în mine compătimire pentru dumneata, ci numai un adânc respect.

Poate că dacă n-ar fi fost alegerile, ai fi acum fericită, și domnul Noguchi la fel. Totuși, mi se pare că alegerile au distrus numai o fericire aparentă și în fond au fost o ocazie bine-venită, care i-a dezvăluit fiecăruia adevărul despre sine însuși.

Eu unul m-am mânjit atât de tare în mocirla politicii, încât am ajuns s-o îndrăgesc. În politică te poți chiar curăța prin stricăciune; aici ipocrizia spune adesea mai multe despre om decât sinceritatea caldută; aici până și viciile sunt în stare să trezească încredere, chiar dacă numai pentru o clipă. În vârtejul politicii nu mai deslușim ceea ce de obicei numim «caracter», așa cum în centrifuga unei mașini de spălat care se rotește prea repede nu mai distingim rufe. Dar să știi că mie vârtejul acesta îmi place. Nu e neapărat o purificare; dar mă ajută, ca o beție, să uit ceea ce trebuie și ceea ce pot să uit. De aceea n-am să renunț la politică, oricâte înfrângeri și lovituri mă mai așteaptă.

E bine că te-ai întors la viața activă dinainte. După cum e mai bine și pentru domnul Noguchi că și-a regăsit idealurile și dragostea lui de dreptate. Poate că sună cinic în gura mea, dar văzând lucrurile obiectiv, din afară, mi se pare că toate și-au găsit iar locul. Fiecare pasăre s-a întors la cuibul ei...

Se pare că vom avea o iarnă neobișnuit de blândă. Totuși, îngrijește-te de sănătatea dumitale. După toată oboseala fizică și sufletească din

ultima vreme, te-ai aruncat prea repede în vârtejul unei munci istovitoare. Știu că-ți va face bine, totuși te-aș ruga să ai grijă de dumneata.

În ce privește invitația de a participa la banchet, primesc cu bucurie.“

Table of Contents

2
3
4
5
6
9
10
11
12
13
14
15
15.
16
17
18
20
21
22

Table of Contents

2
3
4
5
6
9
10
11
12
13
14
15
15.
16
17
18
20
21
22